

BOGDANIA

Revistă de creație și cultură

Anul XIV / Nr. 143- 144 / 2026

Lunile: mai - iunie 2026

Cuprins

1. Ionel Marin: Tineretul - punte între generații. Idealuri spre viitor – 3
2. Ioan Miclău: Mihai Eminescu unește etnia românească de pretutindeni – 5
3. Mari personalități despre Eminescu – 6
4. Geo Călugăru: Eminescu și Basarabia – 7
5. Nicolae Vasile: Eminescu și anul fatidic. Exp.sist. – 8
6. Ben Todică: Civilizația omului – 10
7. C. P. Bălan: Credința în Dumnezeu principală nealță în opera sculpturală a lui Brâncuși – 11
8. Stelian Gomboș: Despre prezența reală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Sfânta Euharistie – 14
9. Dragoș Niculescu: Valențele moderne ale unei filozofii de tip clasic: P.P. Negulescu (II) – 16
10. Geo Călugăru: Sensul vieții, al morții și suferinței – 20
11. M.M.Cazimirovici: O reinnoire diferită – 22
12. Români de excepție, tinere talente – de I. Marin
13. Florentina Marin-Avocat comunitar de excepție – 23
14. Rezultate de excepție la Campionatul mondial de Robotica Școlară, SUA, anul 2026
15. I. Pauleana: Al. Țene - edificiul unei opere totale – 26
16. Luci Trușcă: Al. Florin Țene - La ceas aniversar – 27
17. Florin Marin: Magistrul – 29
18. I. Marin: Im memoriam: Acad. Valeriu D. Cotea – 31
19. Corneliu Cristescu: Im memoriam: Viorel Martin – 33
20. I. Marin: Im memoriam: Poeta Catrina Danciu – 34
21. Poezia pe cărări de timp: Mihai Eminescu, Nicolae Rotaru, D-tru Pricop, M. Orescu și Lucian Blaga – 35
22. Poeme de: C.P. Bălan, D-tru Buțoi, D-tru Ichim – 38
23. Medalion liric: Al. Florin Țene, Mircea Dorin Istrate, Maria Filipoiu, Ion Apostu, Petrică Butuc, Victoria Sorea, Florica Batu Ichim, Marina Bezerdic, Ion Dulugeac, Florin Marin, Lenuța Popa-Vrînceanu, Angela Burtea, Delia Terțan, Gabriel Feresuaru, Lilioara Macovei – 43
24. Niculae Stănescu: Catrene – 53
25. Proză scurtă: Nicolae Vasile, Maria Lazăr, Ion Dulugeac, Caty Urcu – 54
26. Din creațiile tinerilor premiați la Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania: Iașura Rozalia; Boldișor Maria – 66
27. Cronici literare, recenzii, comentarii semnate de: Tanța Preoteasa, Tatiana Lobonț, Eugen Dorcescu, Geo Călugăru, Gelu Dragoș, Lenuța Popa-Vrînceanu, Nicu Doftoreanu și Mihaela CD – 70
28. Carmen Oltean: Muzidava-o cetate a spiritului românesc în inima Canadei – 84
29. Traduceri: Vasilica Grigoraș, Nicolae Mățaș, Ionel Marin - 89
30. Noutăți editoriale – 92
31. Evenimente culturale: Eveniment de excepție dezvelirea „Zidului Demnității”, Bosanci, județul Suceava, 17 aprilie 2026 – 95
32. Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția a XV-a, Focșani, 2.07.2026 – 101
33. Semnal editorial – 102

Coperta: Echipa „Velocity” din Brăila-Campioana mondială la Robotica Școlară, SUA, 2026

Revista BOGDANIA, revistă de creație și cultură este fondată și editată de Asociația cultural-umanitară Bogdania din Focșani. Apare o dată la două luni.
ISSN 2343-8061; ISSN-L 2343-8061

REDACȚIA REVISTEI BOGDANIA

Ionel N. MARIN

(Președinte Asociația cultural-umanitară Bogdania)

Redactor șef

Editor senior: Nicolae Vasile, Geo Călugăru

Redactori: Corneliu Cristescu, M.M. Cazimirovici, Maria Filipoiu, Marcel Miron, Adrian Nicolae Popescu, Ioan Rațiu, Maricica Stroia, Ben Todică, Gheorghe Țiclete, Caty Urcu.

Secretar de redacție: Prof. Cosmin LAZĂR

Membri de onoare:

Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE (SUA) - cercetător științific, matematician, scriitor, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN (SUA) - membru titular USR și al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe; pictor, sculptor.
ALEXANDRU FLORIN ȚENE - președintele național al Ligii Scriitorilor Români, membru UZPR și al Academiei Americano-Române de Arte și Științe.
GHEORGHE A. STROIA, scriitor, membru ARA.

Adresa redacției: Focșani, Strada Contemporanul nr. 28, cod 620065, jud. Vrancea
Telefon mobil: **0752862369**.

Materialele se trimit cu diacritice pe adresa de e-mail:

ionelmarin55@gmail.com

revistabogdania.ro@gmail.com

În numele libertății de exprimare, autorii răspund în mod direct, conform legilor în vigoare, de conținutul materialelor publicate. Textele nu se înapoiază.

Vă așteptăm alături de noi!

Pentru realizarea proiectelor culturale și umanitare ale Asociației Bogdania, avem nevoie de sprijinul dvs.

Vă mulțumim anticipat! Datele de identificare ale Asociației Cultural-umanitare Bogdania, sunt:

RO11BRMA0999100047750380, în RON;

RO11BRMA0999100047751156, în euro;

Exim Banca Românească S.A., Filiala Focșani, județul Vrancea; CIF (cod înregistrare fiscală) - 29080784.

Revista Bogdania,

Anul XIV, Nr. 143-144, mai-iunie 2026

Editorial**Ionel MARIN****Tineretul-punte între generații.
Idealuri spre viitor**

Mereu am considerat că omul este ființa cea mai frumoasă și mai completă de pe Terra. Dovezi incontestabile arată că străbunii noștri, Tracodacii reprezintă cea mai veche și mai înaltă cultură de pe Pământ, anterioară civilizației Sumeriene, și totodată cea mai numeroasă (180 – 200 de triburi). Ei puteau fi găsiți în întreaga Europa (Balcani, Ucraina, Ungaria, Austria, Germania, Cehoslovacia, Polonia, Italia, Franța, Spania, Turcia europeană, Asia Mică, Africa.....chiar și Burii din Africa de Sud sunt tot un neam Dac, din care făcea parte însuși Burebista. Istoria rămâne memoria care ne reamintește ce-am fost și ce putem deveni.

Ne îndeamnă să găsim soluțiile pentru a trăi în democrație, cu demnitate, bucurie, responsabilitate și în armonie socială.

Speranța, bucuria a renăscut în sufletul fiecărui cetățean al patriei și al lumii. Prin atitudinea popoarelor istoria a capătat mai multă consistență și poate să asigure învățămintele pentru a merge pe un drum ascendent către cultură și civilizație înaintată. Știința și dezvoltarea tehnologică actuală ne ajută să ne dezvoltăm și să ne croim un nou viitor. Prin copii, tineri, comorile noastre cele de mare preț, putem atinge cerul și împreună cu ei să lărgim baza, să întărim temelia viitorului. Cunoaștem faptul că fiecare copil este o minune, un dar Dumnezeiesc. Reformatorul creștin american Henry Ward Beecher afirma: „Copiii sunt mâinile cu ajutorul cărora atingem cerurile”.

Ei sunt, asemeni Lui Hristos, lumina lumii, speranța și viitorul Terrei. Copiii sunt plini de vitalitate, energie, curioși, dornici de a învăța și de a se pregăti pentru viață. Foarte mulți copii români sunt talentați, cântă, dansează, pictează, compun creații, participă la olimpiade școlare și la diferite Olimpiade Internaționale, obținând rezultate remarcabile, printre care și mulți elevi geniali de la Colegiile naționale „Unirea” și „A.I. Cuza” din Focșani.

Consider că tinerii, copiii au mereu nevoie de modele, de susținere, de promovare a talentelor și dorințelor firești fiecărei vârste. Copii de azi, vor fi tinerii de mâine și țaria țării. Pentru promovarea problematicii tineretului se derulează emisiuni și proiecte în întreaga țară. Și în județul Vrancea, prin programul Erasmus+, în perioada 24 aprilie – 1 mai 2026, Săptămâna Europeană a Tineretului, s-au derulat proiecte dedicate incluziunii sociale, sănătății și solidarității, organizate de Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Vrancea. Tinerii vrânceni au fost implicați în activități de educație, voluntariat și dezvoltare personală, în vederea promovării valorilor europene esențiale precum: cooperarea, dialogul intercultural și stilul de viață sănătos. Suntem ceea ce gândim și facem! A început să fie sporită atenția pentru educație și pregătirea tinerilor pentru muncă și viață.

Un mare sportiv american, *Steve Young* afirma: „Principiul este să fii în competiție cu tine însuși. Este despre a fi mai bun astăzi decât erai ieri.” Deci Instituțiile statului trebuie să funcționeze din ce în ce mai bine și mai eficient pentru tineri și viitorul acestora în propria patrie. Guvernul, partidele politice trebuie să fie dinamizatoare ale vieții politice, economice, sociale, culturale, să asigure proiecte sănătoase și benefice poporului, să asigure stabilitate și prosperitate tuturor cetățenilor. Crizele nu pot decât să producă sărăcire și multă suferință. Numai prin educație, credință și dragoste putem deveni mai eficienți, puternici, iubitori și buni! Să ne îndepărtăm de răutate, de ipocrizie, și de încrâncenare și să ne privim ca frați. Regăsirea de sine, bunul-simț în toate și demnitatea proprie, care presupune: valoare, comportament civilizată, virtuți morale și creștine autentice. Este obligația noastră să-i educăm în spiritul valorilor moral-creștine ale

neamului, al respectării și continuării tradițiilor noastre și de atașament față de Patria Română.

Majoritatea tinerilor din ziua de azi sunt dornici de afirmare, relaționează ușor, vor să vadă realitatea așa cum este și se implică în viața societății noastre, poate nu în măsura cuvenită. Vina principală o avem Noi pentru că nu-i cointeresăm aici în România și nu le asigurăm suficiente locuri de muncă și posibilități de afirmare.

Din nefericire se resimte efectul înstrăinării de până acum a activelor economice și a resurselor naționale strategice și trebuie oprită neapărat înstrăinarea a ce a mai rămas din averea poporului.

„Prin noi înșine”, prin muncă susținută și de calitate, prin apărarea interesului național, să asigurăm dezvoltarea economico-socială și bunăstarea poporului român.

Școala, Mass-media trebuie să se implice mai mult în educație, în pregătirea tinerilor pentru o profesie, pentru viață, în promovarea identității naționale și culturale românești, în cunoașterea eroilor, a personalităților și valorile acestui binecuvântat neam.

Privesc în jur și observ mereu nevoia de apropiere față de copii și de semeni. Uneori parcă uităm să zâmbim, să ne bucurăm de frumusețile vieții, chiar dacă sunt crize și greutăți în viață. Dacă suntem serioși, harnici și demni, reducem distanța dintre noi, adică lăcomia, invidia, necinstea, aroganța...vom vedea cât de frumos este chipul celui de lângă noi, în mod deosebit al copilului, adevărata comoară a țării. Să ne gândim și să ajutăm pe copiii, tinerii orfani, săraci, pe copiii subteranelor, pe cei bolnavi, pe toți cei ce au nevoie de sprijinul și dragostea noastră.

De familie dar și de Școală și societate, depinde cum îi creștem, învățăm să trăiască, să prețuiască viața și darurile ei. Prin credință și dragoste devenim mai buni! Toți avem nevoie de modele, dar de modele, exemple pozitive, care să asigure renașterea, armonia, bunăstarea întregii societăți umane. Familia, elementul natural și fundamental al societății, are dreptul la ocrotire permanentă din partea societății și a instituțiilor de stat.

Sunt copii, tineri talentați, în toate domeniile de activitate, inclusiv în literatură. Anul acesta

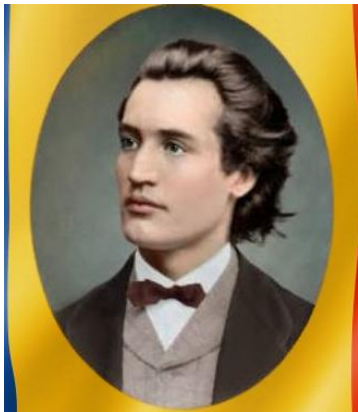
desfășurăm la Focșani, ediția a XV-a a Festivalului-concurs internațional de creație literară „Bogdania”, încă o dovadă că românii sunt talentați, inventivi și creatori de excepție. Se impun măsuri urgente de asigurare a creșterii natalității în țară, de reducere a plecării forței tinere la lucru în alte țări și de încurajare a revenirii familiilor de tineri români în țară și de reclădire a unui viitor stabil și prosper în România, Regina mamă a tuturor cetățenilor ei. Se impune o revigorare a dialogului între generații, implicarea tinerilor în realizarea unor idealuri naționale, majore și mărețe, precum au fost cele realizate de înaintașii noștri.

Tendința de înstrăinare a omului față de propriile rădăcini culturale și spirituale este periculoasă, aduce imense deservicii atât omului cât și societății în ansamblul ei. Istoricul, Acad. Dan Berindei afirma: „Fără limbă, fără istorie, fără geografie nu mai ești fiul acestui pământ.” Prin istorie aflăm originea, studiem civilizațiile anterioare, evităm riscul de a repeta marile greșeli ale trecutului, putem înțelege societatea actuală. Și geografia are un rol esențial în educația omului, îl apropie de pământ, natură și divinitate, îi dezvoltă responsabilitatea față de țară și mediul înconjurător”. Să respectăm, prețuim și să urmăm marile valori ale României. Să cunoaștem trecutul, să înflorim prezentul și să asigurăm un viitor frumos, demn, luminos, prosper tuturor fiilor României.

Dorim o Europă pașnică, unită, o Europă a națiunilor suverane și a Statelor lor naționale independente, edificată pe temelia unui complex de relații, convenții, tratate în beneficiul reciproc, pentru o dezvoltare optimă și pentru apărare, pentru pace în lume.

Responsabilitate maximă, dăruire, prețuire și iubire față de neamul românesc și implicare onestă față de viitorul României, al Europei și lumii întregi.

IOAN MICLĂU-GEPIANU**MIHAI EMINESCU unește etnia românească de pretutindeni**

– Imaginea luminoasă a lui Mihai Eminescu este într-adevăr o identificare naturală a Neamul său românesc. EL reprezintă însăși Limba maternă, melodioasa ei rostire, curățenia expresivității limbii române în creația poetică!

”...Eminescu pentru români este un exponent de neegalat și care se pătrunde cu sacralitate deplină idealului Neamului românesc-dacic, pe care la iubit și cântat și pentru a cărui libertate și-a sacrificat întreaga lui viață.

Mihai Eminescu se naște la 15 Ianuarie 1850, la Ipotești – Botoșani, împlinindu-se azi, 176 de ani de la nașterea lui.

Părinții săi, Raluca și Gheorghe Eminovici erau cu bună cultură, fiindcă tatăl poetului nu era numai un administrator, ci și un căminar, aflăm că el vorbea cursiv 6 limbi, avea o bibliotecă a familiei, la care veneau mari boieri moldoveni să împrumute cărți, unele mai rar de găsit. Micul Eminescu era precum eroul din povestea lui Petre Ispirescu: ”Făt-Frumos născut cu cartea în

mână”. Din această bibliotecă el învățase multe, reușind să învețe cititul cu ajutorul mamei sale Raluca, și asta încă din fragedă copilărie. Când ajunse el la biblioteca lui Aron Pumnul din Iași, nu era chiar un novice, ci era copilul încărcat de vise, de chemări interioare spre creații poetice, avea cum se spune pe drept, însuflarea dumnezeiască ce îi acoperea imaginația sa. Frumusețea și duișoșenia expresiei receptate deja din familie, punea amprenta lor din primele sale încercări de versificare. Raluca, mama lui Eminescu avea mai mulți copii, frații și surorile lui Mihai Eminescu sunt cunoscuți după numele lor, astfel: Șerban, Nicu, Iorgu, Aglae, Harieta, Matei cel mai tânăr.

Pentru Eminescu veni apoi un al doilea val formator de caracter, acesta fiind al societății, al vieții mature, cu toate frumusețile și durerile aferente în care scriitorimea vremii respective, înota în fel și chip după vitregiile vremilor și imperiilor. Lui Eminescu soarta i-a fost hristică, dornic de adevăr și emancipare a neamului său românesc, stări pe care le observa geniul său a fi preocupări principale la statele moderne europene, atunci de ce neamul acesta românesc să fie mai prejos? Acesta a fost marele nostru geniu național Mihai Eminescu.

Să-l reînviem în fiecare zi, în fiecare moment! Românii din lumea întreagă sărbătoresc această fericită zi de Naștere a viitorului Luceafăr al poeziei noastre românești! EL a reînviat, înfrumusețat și înveșnicit limba românească!

Pentru a cinsti memoria lui Mihai Eminescu, se cuvine a fi redat în primul rând, aprecieri ale unor oameni de seamă, apropiați vremurilor în care a trăit, păstrători ale adevărilor vieții poetului, scriitorului și ziaristului, eminent în toate, astfel să continuăm respectul și iubirea noastră pentru talentul său de geniu, răsărit parcă anume pentru a înfrumuseța și a înveșnici poezia neamului său.

Ion Luca Caragiale: ”Era o frumusețe, o figură clasică încadrată de niște plete mari negre, o frunte înaltă și senină, niște ochi mari – în aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru: un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt coborât dintr-o icoană”.

Titu Maiorescu: ”Trebuia să devie mai ușor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră

toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adâncă simțire și cele mai înalte gândiri într-o frumusețe de forme, sub a cărui farmec limba română pare a primi o nouă viață”.

Iosif Vulcan: ”Înainte cu douăzeci de ani în o dimineață de februarie a anului 1866, Redacțiunea noastră primi o epistolă din Bucovina. Epistola conținea poezii, primele încercări ale unui tânăr care se subsemna Mihai Eminovici. Comitativa poeziilor ne mai spunea că autorul lor este de numai 16 ani. Farmecul gingaș al poeziilor, considerând și etatea tânără a autorului ne indica un talent adevărat, care avea un viitor frumos în literatura română”.

George Călinescu: ”Junimiștii au chemat așadar pe Eminescu, care n-avea nevoie să-și însușească doctrina politică străină de sine, ca gazetarii de profesiune, numai spre a-și câștiga existența. Eminescu părea junimist și conservator prin structura, prin cultura, prin cercul literar căruia îi aparținea”.

Tudor Arghezi: ”Poetul nepereche” al ghersului românesc.

Mircea Eliade: ”Românii din exil comemorează pe Eminescu după puterile lor, pretutindeni unde i-a aruncat soarta: În Argentina, în Statele Unite, în Canada, în Franța sau în Germania și Elveția.

Nichita Stănescu: ”Eminescu, nu putea să fie nici înalt, nici scund, nici gras și nici slab, nici brunet și nici blond, pentru că partea lui de trup sunt cuvintele lui, cuvintele lui scrise și rămase nouă. Adevărata statuie a lui Eminescu este statuia în bronz, este portretul în ulei al Odei în metru antic”.

Despre copilăria, adolescența și maturitatea lui Mihai Eminescu, lumea românească și nu numai, nu încetează a se informa, a o cunoaște, a o recunoaște, asemănător interesului omenirii despre viața vreunui sfânt al omenirii. Și, totuși, plămădirea spiritului curat își are leagănul copilăriei în mijlocul familiei, în atenția părinților asupra educației copilului lor, dar și în atenția conducerii unei societăți. Se știe că Eminescu a crescut într-o oarecare rigurozitate din partea tatălui său, căci căminarul din Ipotești era sever în creșterea copiilor săi, dar asta nu la oprit pe tânărul poet ca la maturitatea sa să nu dedice cele mai frumoase versuri închinare Bucovinei și

locurilor sale natale, amintindu-și de copilăria sa fericită de la Ipotești. Patriotismul până la sacrificiu al Poetului geniu se reflectă în versurile sale din poezia

CE-ȚI DORESC EU ȚIE DULCE ROMÂNIE!

Înțelepciunea maturității sale ne-o transmite prin acele adânci și filosofice versuri din poezia

GLOSSA. Iubirea folclorului nostru românesc ne-o arată Poetul național în acele minunate versuri, de o aleasă frumusețe a graiului românesc, CĂLIN, FILE DIN POVESTE!

Lupta lui Mihai Eminescu pentru emanciparea Românilor, eliberarea identității lor din opresiunilor imperiale austro-ungare rămâne parte valoroasă a muncii sale de ziarist la **TIMPUL** al cărui redactor era. El a fost și rămâne însăși arhetipul ființei noastre naționale, asemenea unui Hristos arhetip al iubirii universale! Să-l cinstim pe Eminescu în veci vecilor, cât această planetă/stea/ va dăinui, iar în grădina Maicii Domnului româniei își vor vorbi Limba existenței, ”comoara pe câmpie revărsată” cum o numea și Alexandru Mateevici la vremea sa! **În cei 176 de ani, intelectualitatea românească din România și de pretutindeni nu au încetat a aduce omagiul lor, iubirea și respectul binemeritate Poetului și Luceafărului poeziei românești Mihai Eminescu.**

Mari personalități despre Eminescu

Nicolae Iorga aprecia că „Eminescu stăpâna cu desăvârșire cunoștința trecutului românesc și era perfect inițiat în istoria universală; nimeni din generația lui n-a avut în acest grad instinctul adevăratului înțeles al istoriei.” O altă afirmație, foarte fermă, a aceluiași savant Nicolae Iorga, este aceea că opera lui Eminescu reprezintă „cea mai vastă sinteză făcută de un român vreodată.”

G. Călinescu îl definea pe Eminescu drept „**poetul nepereche**”, în egală măsură, „**poetul național – poet universal.**”

Filosoful **Constantin Noica** îl numea „**Om deplin al culturii românești**”.

Petre Țuțea l-a botezat „**românul absolut**”, remodelând titlul celebrei cărți a italienei Rosa del Conte: Eminescu sau despre Absolut, care, în

traducere elementară, este echivalent cu Eminescu sau despre Dumnezeu.

Mircea Eliade: „Eminescu este tot ce ne-a mai rămas neîntinat din apele, din cerul și din pământul nostru românesc.”

Constantin Noica: „Dacă nu ne vom hrăni cu Eminescu, vom rămâne în cultură mai departe înfometate”, căci „măsura noastră este Eminescu”, îndemnându-ne „a-l cunoaște mai bine pe Eminescu noi înșine și a-l face mai bine cunoscut întregii lumi.”

Nicolae Steinhardt: „A vorbi despre Eminescu înseamnă pentru un român a se cerceta pe sine.”

Constantin Noica: „Eminescu este conștiința noastră cea mai bună”, fiindcă el nu este doar cel mai mare poet al nostru, făuritor al limbii române literare și ridicându-se, prin opera sa artistică neîntrecută, la anvergura de poet universal, ci și o uriașă conștiință, situându-se permanent în „adevărul nației românești” (Zoe-Dumitrescu Bușulenga), căruia i s-a dedicat până la jertfa de sine.

Prin opera sa literară, poetul nostru național, „domnul cel de nemurirea noastră” (Grigore Vieru), a făcut ca „forma înfăptuită de el a limbii naționale să devină punctul de plecare pentru întreaga dezvoltare ulterioară a veș-mântului și cugetării românești”, după cum a intuit Titu Maiorescu.

Ovidiu Ghidirmic punctează decisiv, în termeni deosebit de expresivi și vibranți: „Publicistica eminesciană este de o tulburătoare actualitate. Publicistica rămâne **magma fierbinte** a operei eminesciene, o **rană deschisă, care doare**. Pe noi ne interesează ce ne spune ea astăzi, ce învățăminte folositoare pentru națiunea noastră putem extrage din publicistica eminesciană.”

„Eminescu-i România tăinuită în cuvânt”, un documentar deosebit de valoros postat pe <https://ziarullumina.ro/actualitaterelegioasa/documentar/eminescu-i-romania-tainuita-in-cuvant-159761.html>

GEO CĂLUGĂRU

EMINESCU ȘI BASARABIA („Dreptul nostru istoric”)

MOTTO: „Un geniu este, de plânge sau de râde, un gânditor care lasă o dâră sonoră de foc pe traiectoria lui cosmică, dând o lecție de construcție umanității”. George Călinescu despre Eminescu în „Cronica optimistului”, ianuarie 1965, în revista „Contemporanul”.

Am descoperit ceea ce mă interesa în volumul „Mihai Eminescu – Publicistică, Referiri istorice și istoriografice”, Chișinău, Cartea moldovenească, 1990. Textul este reprodus după „Eminescu: Sens, timp și devenire istorică”. Iași, Universitatea „Al Ioan Cuza”, 1988 îngrijit de Gh. Buzatu, Ștefan Lemny, și I. Saizu.

Aș fi putut, în temeiul textului cu titlul „Dreptul nostru istoric” din volumul menționat, să brodez câteva comentarii proprii dar nu o fac, deoarece totul în cuprinsul său este atât de explicit și de profund, încât, îl voi reproduce întocmai, parțial, textul în întregime, depășind cu mult, spațiul publicistic ce mi s-a acordat:

„...Oricâte ne-am fi închipuit în trecut despre drepturile noastre ab antique, fie cu, fie fără cuvânt, totuși și marile puteri europene ne consideră parte ca pe niște vasali ai Turciei, parte ca pe niște epitropisiți ai Europei și răspunderea pentru faptele noastre era adeseori ale suzeranului, dar și mai adesea ale epitropilor, așa încât părtinirea părintească a unuia ne scăpa adesea de supărul, poate mai puțin părintesc al celuilalt din ei... Premiza de la care pornim, pe care credem că ne-o consiliază orice român cu minte este că trebuie să ne supunem tratatului de la Berlin, mai ales acum și după câte s-a întâmplat... În cartea sorții a fost scris ca să fim împresurați de mreaja ademenirilor de dinafară și

a vanității dinăuntru și să jertfim bunuri câștigate și sigure pe bunuri necâștigate încă și închipuite poate. Înainte de un an eram poate în stare de a schimba multe din cursul evenimentelor; astăzi evenimentele petrecute în mod fatal ne silesc sub jugul lor. Ieri încă, puteri egale își țineau cumpăna, astăzi nu mai avem nimic din importanța ce ne-o dăduse un moment mare și solemn din viața noastră. Nefiind ieri cu dreptate, astăzi dreptatea nu mai e cu noi. Deci să ne supunem certării, adică tratatului de la Berlin.

Întâiu: Basarabia ni se dăduse pentru a ne indica rolul nostru la gurile Dunării și ținerea acelei fâșii de pământ era pentru noi o misiune europeană. Aceeași Europă, care ne-a redat-o, a găsit de cuviință să ne-o reiee și ne-a oferit Dobrogea, reînnoind un mandat dat pe tăcute prin tratatul de la Paris, mandatul adică de-a păzi libertatea celei mai importante artere a negoțului răsăritean, nu atât prin puterea noastră proprie, pre cât prin lipsa de amestec a unei puteri mari, oricare ar fi fost aceea, a cărei preponderență ar deveni hotărâtoare prin posesiune exclusivă a gurilor Dunării. Meniți a fi proprietarii unui bun, asupra căruia toate puterile mari vor să aibă servitutea liberei întrebuintări, slăbiciunea noastră e o garanție: pe când o putere mare în locul nostru, legate chiar prin tratate juruite, ar ști cu vremea să dispună în mod discreționar de un bun atât de prețios pentru toți sau cel puțin ar ține legați pe mulți și i-ar paraliza în acțiunea lor politică prin gingășia unui libertăți de navigație, garantată numai prin șiruri negre pe hârtie albă. Deosebirea între noi și disputorii Europei e că ei ne iau o provincie și ne dau alta, privind bunul în sine ca foarte indiferent, pe când noi simțim cu vioiciune că ni se rupe o bucată din patria noastră străveche ce nu se poate compensa, nici prin bani, nici prin drepturi nouă nici prin cestiuni de teritoriu.

Durerea noastră e drept că nu mișcă pe nimeni, dar presupunem totodată că nici un om înțelept din diplomația europeană, nici chiar aceea ce ne sunt contrari, nu ne vor lua anume de rău un resentiment, ce e natural și care poartă justificarea în sine însuși.

Vederat e asemenea că, deși stăm înaintea unor hotărâri a căror întregă răspundere cade asupra noastră, totuși libertatea noastră de

deciziune și de acțiune e departe de a fi atât de largă precum ar cere-o gingășia momentului. Obiectele stipulațiilor tratatului de la Berlin, Basarabia și Dobrogea, sunt ocupate de trupele împărătești; ba chiar mijlocul țării e pentru un an calea deschisă pentru mișcarea din și înspre Bulgaria a acelor trupe. Și cu toate acestea trebuie să ne hotărâm. Mai mult încă. Pe când suntem siguri de simpatiile populației noastre din Basarabia, nu suntem încă siguri de acelea ale dobrogenilor, încât s-ar putea repeta și față de noi scenele ce se petrec cu austriecii în Bosnia, cu rușii în Lazistan și poate în curând cu muntenegrenii în părțile anexate ale Albaniei, cu sârbii în ținuturile locuite momentan. Acest lucru ne-ar fi indiferent, dacă noi ca stat și ca națiune împărtășim punctele de vedere care au hotărât acțiunea tuturor beligeranților în cestiune, dar noi – precum am declarat-o solemn de la început – n-am întreprins un război de cucerire trecând Dunărea ci am întins numai peste Dunăre acțiunea noastră defensivă. Dacă n-am putut fi consecinți în lucrări, pe care ni le-a impus alții, să fim cel puțin consecinți în lucruri, în care suntem liberi de a fi. A face ce fac toți, adică a lua și a stăpâni cu baioneta e lucru ușor; a păstra însă acest orient în miniatură cu tot amestecul lor de popoare, a dovedi că suntem destul de drepți și destul de cumpătați, ca să ținem în echilibru și în bună pace elementele cele mai diverse, este o adevărată politică, pe lângă care politica forței brute e o jucărie.”

Nicolae VASILE

Mihai Eminescu și anul fatidic. Explicații sistemice

Este cunoscută pornirea marelui poet spre

numerologie și căutarea de legături între științe și explicarea evenimentelor vieții. A avut chiar o preocupare profesională legată de acestea, fiind pus în situația să predea lecții de statistică pentru care a scris și un manual.

În mss. 2255, f.343, Mihai Eminescu își notează un calcul personal legat de vârsta sa și de durata posibilă a vieții. El pornește de la anul prezent al scrierii (1883) și scade anul nașterii, indicat explicit ca 1849, ajungând la vârsta de 34 de ani. Importanța acestei file de manuscris constă în faptul că Eminescu își afirmă indirect, dar clar, anul nașterii ca fiind 1849, folosindu-l ca reper cert în propriile calcule. Notația are valoare de mărturie personală, deoarece nu urmărește un scop public sau demonstrativ, ci reflectă un exercițiu intim de autoevaluare temporală.

„1883-
1849

—
34 ani.

78 de ani viața mea întreagă. Atâta am să trăiesc. Bătrânul meu tată tot astfel. Asta e mărimea constant de timp a vieții unui individ de rasa noastră. *Vor fi urcări și scăderi pe această scară, va fi o oscilație infinită în coadaptarea cu împrejurările.* Omul în sine om constant rămâne constant.”

(Florentin STRECHE, <https://regal-literar.ro/2026/01/15/mihai-eminescu-destinul-unei-constiinte-nationale/>)

Acum, în limbajul actual, putem spune că aceasta a fost o relatare la cald, din epicentrul furtunii, pentru că a avut loc în fatidicul an 1883, an cu multiple conotații, după cum vom vedea. Ceea ce este deosebit de interesant este, și această notă o dovedește, că el simțea ceva, avea o presimțire.

Acum vreo zece ani am început studierea „fenomenului Eminescu” folosindu-mă de învățăturile sistemice, folosind terminologia adecvată, am concluzionat că Eminescu a fost un om triplu neeuclidian, cauzat de iubirea acestuia fără limite față de Veronica Micle, față de țară și credința nemărginită în valoarea creației sale poetice.

(Nicolae VASILE, Sistemismul, Editura Favorit, 2017, <https://revistedecultura.com/2019/11/27/nicolae-vasile-sistemismul/>)

La acea vreme, Eminescu nu avea cum să aibă cunoștințe de teoria sistemelor, dar elementele de bază din analiza matematică, și anume funcțiile, cred că îi erau cunoscute. Intuiția sa, din nota de mai sus, cea referitoare la „*va fi o oscilație infinită*” se modelează cu o funcție fracționară, cu un polinom de ordinul I la numitor, de genul:

$$f(v) = 1/(v-vF),$$

unde „v” este vârsta curentă, iar „vF” ar fi o vârstă fatidică la care funcția ar avea valoarea infinită, iar omul ar avea o trăire foarte intensă sau chiar și-ar dori moartea.

Din istoria cunoscută a vieții sale se știe că succesiunea cronologică a celor trei neeuclidianități a fost următoarea:

- În aprilie 1883, în Almanahul societății studentești România Jună din Viena, publică poemul *Lucașfârul* care reprezintă declararea supremă a eșecului său în iubire, *acceptarea ideii că un geniu nu poate fi iubit la nivelul său de înțelegere de către o muritoare;*

- Pe 28 iunie 1883, a fost dus cu forța la spitalul de boli mintale ca „*să-l potolească*”, după expresia fruntașilor politici ai vremii, pentru a face pe placul Austriei, fapt ce ar fi periclitat unirea Transilvaniei cu România, *deci ar fi periclitat viitorul nației;*

- La scurt timp după aceea, de ordinul zilelor, Alexandru Macedonski publică fatidica epigramă referitoare la „*Un X... pretins poet*” în care *punea public la îndoială valoarea poeziei eminesciene;*

A fost prea mult chiar și pentru un om de rezistență lui Eminescu. În decurs de câteva luni a simțit cum i se năruie toate cele trei construcții spirituale. Fiecare dintre acestea ar fi răpus un om, dar toate trei la un loc. Funcția existențială a sa devine:

$$f(v) = 3/(v-34),$$

care, pentru vârsta de 34 de ani, pentru care el avea presimțirea arătată în nota de mai sus, căpăta valoarea de trei ori infinită, dacă putem spune așa ceva.

Am căutat, pentru o neeuclidianitate cauzată de iubire, să descriu poetic și teatral succesiunea faptelor.

Varianta poetică este prezentată în poemul „*Ingenuu și diafană*”, din care mai jos sunt date esențele, „*Întâlnirea cu Dumnezeu*” și „*Dezamăgirea față de persoana iubită*”:

Drumul către tine

*fost-a cel mai greu din lume,
îi spunea el, la un moment anume.
Ceva, parcă, s-a rupt în mine,
pe cărări grele, lungi, șerpuitoare,
uscăciune și nisipuri mișcătoare,
urcușuri abrupte, pante amețitoare,
prăpăstii adânci, rare raze de soare,
câtând speranța reînviătoare.*

*Și totuși, ... ajuns-am colo sus,
chiar foarte sus, poate fi spus,
căutând, mult, a ta privire,
cea blândă, venită din iubire.
Găsit-am, în schimb, altă lumină,
blândă, de esență divină,
L-am simțit, acolo, pe Dumnezeu,
prin porii ființei mele, în sufletul meu,
L-am rugat să mă oprească la El,
pe acel tărâm unic, curat și sfânt,
mi-a răspuns că mai am destule,
încă, de făcut pe Pământ.*

*Te căutam și nicăieri nu te zăreai,
călăuza mea nu mai erai,
cum Domnul, atunci, nu m-a vrut,
ce mai aveam altceva de făcut?
decât să mă întorc pe Pământ.
Parașută de timp n-am găsit,
m-am aruncat de unde am venit,
în locul ce-l crezusem pe veci părăsit.
Codrul, cel mai bun prieten mi-a devenit,
animalele, toate, atent, m-au ocrotit,
că ele, niciodată, nu te judecă,
nu te întreabă, cum și ce ai greșit.*

*Pe oameni i-am simțit agitați, mici și răi,
puși pe ceartă, mereu pregătiți de război,
nimic din ce spuneam, nu credeau,
preocupați doar de ce mâncau și ce beau.
Pentru ei, nimic deosebit nu s-a-ntâmplat,
nu fusesem, niciodată, niciunde, plecat.
Viața lor își urmase normalul parcurs,
doar timpul meu a curs și a tot curs,
mare a fost însă a mea uimire,
când acolo am dat și de tine.*

(Nicolae VASILE, Ingenuu și diafană,
<https://revistedecultura.com/2020/05/05/nicolae-vasile-ingenuu-si-diafana/>)

BEN TODICĂ (Australia)

CIVILIZAȚIA OMULUI

Nu i-am prins pe romani, nu i-am prins pe germani, dar în viața mea de 75 de ani i-am prins pe americani, care tot acest timp omoară prin preținse războaie milioane și milioane de oameni din egoism și lăcomie. Dacă nu ar fi ei, ar fi alții, și totul se datorează banului. Economia monetară este plasa care ține pește omul în robie.

Cine sunt MARI MANIPULATORI?

Sunt filozofii care, până azi, ne-au ținut în lanțuri cu MÂNDRIA DE A FI: mândria de a fi tată, fiu, mamă sau fiică. Națiune sau cultură. Alb sau negru, asiatic, prost sau deștept, bărbat sau femeie etc. Adică educat?

Acum s-a intrat în MANSALIER. Vom fi dezvățați de a mai fi CEVA. Suntem nimeni și NIMICURI. Nu știm ce SUNTEM. Ba, știm: Suntem EU, TU, EL, EA, EI, un număr oarecare, un semnal electric. Planeta va fi transformată și condusă precum MUSUROIUL.

Ceva asemănător cu METROPOLISUL lui Fritz Lang din 1927.

Au fost civilizații în care OMUL ZBURA. Au fost civilizații în care omul trăia în vizuine precum vulpea și ursul. Au fost civilizații interplanetare, precum cele indiene sau faraonice-piramidale. Au fost civilizații uriașe și pitice. A fost TARTARIA și ATLANTIDA. Au fost întotdeauna cei care au tras sforile și este EL CEL MAI TARE – CREATORUL.

Am trecut prin toate stările existente pe pământ, începând cu microorganismele și sfârșind cu INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ sau, mai bine zis, DUMNEZEUL CREAT DE OM. Tot ce am scris până aici e MINTEA PITICĂ A

ORGOLIULUI UMAN. A celor care se cred DUMNEZEI.

ANIMALUL DIN OM e mai PUTERNIC decât CONȘTIINȚA CRISTICĂ. O baterie, când moare, se transformă în energie negativă. Așa și omul, MOARE, nu mai curentează pe nimeni, eventual câteva descărcări în cei apropiați.

Vorbim de a doua venire a lui Hristos? Nu cred că e a doua, SIGUR CĂ el vine regulat și ne face SERVICIUL AND/eului. SUNTEM UN PROTOTIP. Așa cum ne chinuim noi cu Inteligența Artificială, așa se chinuie și Dumnezeu cu SUFLETUL DIN NOI. Suntem mai răi decât COIOTII!

Cine or fi CEI ALEȘI pentru CIVILIZAȚIA URMĂTOARE?

A FI sau a nu FI SUFLET, aceasta-i întrebarea.

Cristian Petru Bălan (SUA)

Credința în Dumnezeu principala unealtă în opera sculpturală a lui Constantin Brâncuși

Prezentul studiu își propune să evidențieze rolul fundamental al credinței în Dumnezeu în configurarea viziunii artistice a marelui Constantin Brâncuși, demonstrând că opera sa sculpturală nu poate fi înțeleasă în afara unei dimensiuni spirituale profunde, de sorginte creștină, mai vizibil o influență de origine creștin-ortodoxă. Printr-o analiză a mărturisirilor artistului și a interpretărilor teologice contemporane, se conturează imaginea unui creator inspirat pentru care arta reprezintă o formă de slujire și o cale de apropiere de Absolut.

În cazul lui Constantin Brâncuși, actul artistic transcende esteticul și se înscrie într-o experiență de ordin spiritual. Sculptura devine, astfel, nu

doar o modelare a materiei, ci o formă de revelație, o descoperire a esenței ascunse în lucruri. Această viziune își are originea în universul spiritual al copilăriei sale, marcat de tradiția satului românesc, unde credința ortodoxă, icoana și rânduiala liturgică constituiau fundamentul existenței cotidiene.

Constantin Brâncuși a înțeles arta ca pe o lucrare a harului, iar pe artist ca pe un slujitor al lui Dumnezeu; întreaga lui operă și mărturisire spirituală confirmă această viziune profund creștin-ortodoxă. Opera lui are o rădăcina spirituală deoarece el a crescut în atmosfera profund religioasă a satului gorjenesc, unde icoana, cântarea și rânduiala ortodoxă formau respirația vieții. Criticii subliniază că arta populară românească și credința ortodoxă au fost izvoarele fundamentale ale inspirației sale. Patriarhul Daniel, care era pasionat de opera brâncușiană cunoscând-o bine, arată că tradiția bizantină – cu interdicția reprezentării sculpturale a chipului și accentul pe simbol – a modelat gândirea lui Brâncuși, orientându-l spre forma esențializată, spre „geometria sacră” care transfigurează materia. Sculptorul Brâncuși se considera ca unealtă a lui Dumnezeu. Una dintre cele mai clare mărturisiri ale sale este afirmația: „Artistul nu e decât o smerită unealtă în mâinile lui Dumnezeu – Creatorul.” Această idee exprimă o teologie a creației în care omul nu este autor absolut, ci co-lucrător cu Dumnezeu, participând la lucrarea divină prin har și smerenie. Brâncuși nu vede arta ca pe o afirmare a ego-ului, ci ca pe o slujire complexă. De aceea el „creează ca un Dumnezeu...”, fiindcă există o ierarhia sacră a creației. Celebrul aforism – „Creează ca un Dumnezeu, ordonă ca un rege, muncește ca un sclav” – nu este doar o simplă chemare, fiindcă această triadă exprimă ascetismul artistic, apropiat de nevoița monahală. Comuniunea cu Dumnezeu este condiția înțelegerii lumii. Brâncuși afirma că apropierea de Dumnezeu-Creatorul este condiția înțelegerii artei și a lumii. Criticii confirmă că el vedea arta ca pe o epifanie a luminii divine, o continuare a liturghiei cosmice. Patriarhul Daniel, care îl adora, subliniază că Brâncuși considera arta „un mijloc de propagare a ideilor religioase, încă din zorii umanității, fiindcă

există o smerenie în fața Absolutului.” Deși a atins culmile artei moderne, Brâncuși rămâne conștient de distanța infinită dintre om și Dumnezeu, căci spune: „*Nu putem să-L ajungem niciodată pe Dumnezeu, însă curajul de a călători spre El rămâne important.*” Această frază este o veritabilă definiție a vieții duhovnicești: drumul, nu posesia; căutarea, nu triumful. Ultima lui mărturisire a fost așteptarea lui Dumnezeu. Cu puțin înainte de moarte, sculptorul a spus: „*Îl voi aștepta pe Bunul Dumnezeu în atelierul meu.*” Mărturia este confirmată de surse contemporane și evocată de Patriarhul Daniel astfel: „*Brâncuși simțea că se află „foarte aproape de Bunul Dumnezeu și că nu mai are decât „să întindă o mână spre El”.*”

Celebrul artist a fost prohodit în biserica românească din Paris, unde Brâncuși, care avea și o voce frumoasă, fusese cândva cântăreț de strană. Așa stând lucrurile, marele nostru sculptor nu este doar un titan al artei moderne, ci și un mărturisitor al luminii, un sculptor creștin pentru care materia devine transparentă a harului. Opera lui – de la Coloana Infinitului la Masa Tăcerii – este o liturghie a formei, o chemare la verticalitate, la simplitate, la întâlnirea cu Dumnezeu. De aceea el trebuie văzut nu doar ca inovator al artei moderne, ci ca un veritabil „mărturisitor în formă” al credinței, deci ca unealtă prețioasă a creației divine. În cazul lui Constantin Brâncuși, actul artistic depășește limitele esteticului și devine o experiență de ordin spiritual. În concepția lui, sculptura nu este doar o modelare savantă de materie, ci o formă de „revelație” — o descoperire a esenței ascunse în lucruri, care trimite inevitabil la Creator. În această viziune, artistul nu este autor absolut, ci un intermediar smerit între lume și Dumnezeu. Afirmția sa: „*Artistul nu e decât o smerită unealtă în mâinile lui Dumnezeu – Creatorul*” sintetizează o teologie implicită a creației. Ea amintește de tradiția răsăriteană, în care omul nu creează din nimic (*ex nihilo*), ci participă la lucrarea divină prin har și inspirație. Când el lansează celebra maximă „*Creează ca un Dumnezeu, ordonă ca un rege, muncește ca un sclav*”, prin acest crez maestrul definește paradoxul responsabilității creatoare și nu exprimă niciun orgoliu, ci o

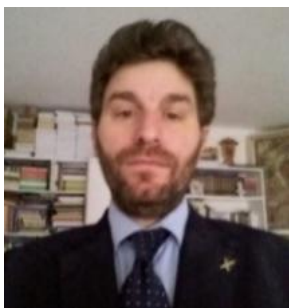
ierarhie spirituală a efortului uman. „A crea ca un Dumnezeu” nu înseamnă a-L imita pe Dumnezeu în absolut, ci a aspira la desăvârșire, la puritate, la esență. În această formulare se regăsește o tensiune fertilă între aspirația spre absolut și conștiința limitelor umane. Iar această tensiune devine motorul artei lui Brâncuși: o căutare neîntreruptă a formei pure, a „ideii” dincolo de aparență. În conștiința marelui nostru maestru comuniunea cu Dumnezeu este o condiție *sine qua non* a cunoașterii autentice. Pentru genialul sculptor, apropierea de Dumnezeu nu este opțională, ci esențială pentru înțelegerea lumii. Arta lui devine astfel o cale de cunoaștere spirituală, aproape mistică. Sculpturile sale — precum „*Coloana Infinitului*” (simbolica scară spirituală spre cer) sau „*Pasărea în văzduh*”, „*Muza adormită*” — nu reprezintă obiecte, ci idei: ascensiunea, zborul, infinitul, stagnarea... Ele sugerează o lume transfigurată, în care materia este purificată până la transparentă spirituală. Această orientare spre esență reflectă o sensibilitate profund apropiată de spiritualitatea ortodoxă românească, unde scopul vieții este îndumnezeirea (*theosis*), adică participarea la lumina divină. El trăiește o profundă smerenie în fața Absolutului și nu cade niciodată în iluzia autosuficienței. Afirmția: „*Nu putem să-l ajungem niciodată pe Dumnezeu, însă curajul de a călători spre El rămâne important*” exprimă în plus o atitudine fundamental creștină: recunoașterea distanței dintre creat și Creator, dar și chemarea permanentă către transcendență. Această idee transformă arta într-un drum, nu într-o destinație. Perfecțiunea nu este atinsă, ci căutată — iar această căutare rămâne, în sine, un act de credință. Pentru marele maestru atelierul este un spațiu binecuvântat de întâlnire cu divinul. Spre sfârșitul vieții, mărturisirea sa impresionantă: „*Îl voi aștepta pe Bunul Dumnezeu în atelierul meu*”, este o dezvăluire sinceră care definește poate cel mai profund adevăr despre artist: atelierul devine un loc sacru, aproape o chilie de sihastu. Acolo creația se întâlnește cu meditația, cu rugăciunea, iar materia cu harul. Nu întâmplător, spațiul său de lucru era organizat cu o rigoare aproape ritualică — fiecare obiect, fiecare lumină contribuind la o atmosferă de reculegere și contemplație profundă. Este un

motiv în plus pentru care noi trebuie să-l vedem pe Brâncuși și ca un sculptor creștin al luminii... Deși a trăit mult în mediul occidental, la Paris, Brâncuși și-a păstrat identitatea valahă de fiu al Ortodoxiei părinților săi. Opera lui nu este confesională în mod explicit, dar este profund impregnată de o viziune creștină asupra lumii, asupra creației, exprimând simplitatea ca formă de adevăr, lumina ca simbol al divinului și esența ca realitate ultimă. În acest sens, el poate fi considerat un „teolog al formei”, un artist care a exprimat prin sculptură ceea ce teologia exprimă prin cuvinte. Constantin Brâncuși rămâne nu doar un pionier al artei moderne, ci și un exemplu rar de unitate între credință și creație. Pentru el, arta nu era o afirmare a ego-ului, ci o formă de smerenie și participare la lucrarea divină. Într-o lume în care arta, abstractizându-se, se îndepărtează adesea de sacru, Brâncuși ne reamintește că adevărata creație începe acolo unde omul își recunoaște limitele și se deschide către infinit. Unii teologi au văzut creația brâncușiană ca o liturghie a formei, ca o smerenie a creatorului uman, întrucât pentru el noțiunea de artă „nu a fost niciodată o finalitate în sine, ci un vehicul spre Absolut. Relația lui cu Divinitatea a fost coloana vertebrală a întregii sale existențe, transformând atelierul din strada „*Impasse Ronsin*” într-un spațiu sacru, un adevărat schit în inima Parisului. Important rămâne faptul că geniul lui a respins ideea artistului-egocentrist. Afirmția sa, „*Artistul nu e decât o smerită unealtă în mâinile lui Dumnezeu*”, reflectă bine o viziune profund creștină. El nu „inventa” forme, ci considera că acestea preexistă în lucrarea divină, sarcina lui fiind doar de a înlătura „prinosul” de materie pentru a lăsa Lumina să devină vizibilă. Această smerenie cristică este cheia înțelegerii simplității sale: simplitatea nu este un scop în sine, ci „o complexitate rezolvată” prin har. Evident, există o Triadă a Creației brâncușiene: Dumnezeu, Rege, Sclav - atunci când a zis celebrul său aforism — „*Creează ca un Dumnezeu, ordonă ca un rege, muncește ca un sclav*”. Prin ea a stabilit o ierarhie spirituală a muncii, mai exact: a creat ca un Dumnezeu, adică a aspirat puritatea actului original, a ordonat ca un rege, fiindcă a impus disciplina spiritului asupra materiei, și a muncit ca un

sclav, ceea ce reprezintă o asceza fizică, un efortul brut, chiar o jertfă, prin care el își sfințește timpul și spațiul. Criticii contemporani de artă au văzut în opera sa un așa numit Symbolism Ascensional (spre mai sus), deci un clar Dor de Cer, opera sa devenind o continuă călătorie spre înălțime. Celebra „*Coloana Infinitului*” nu este doar un monument impunător, ci o simbolică „scară către cer”, fiind o rugăciune verticală care ne amintește de cuvintele sale: „*Nu putem să-L ajungem niciodată pe Dumnezeu, însă curajul de a călători spre El rămâne important*”. De asemenea, „*Măiastra*” sau „*Păsările în văzduh*” nu reprezintă pasărea fizică, ci „spiritul zborului”, acea dorință a sufletului creștin de a se desprinde de pământesc pentru a se uni cu Lumina divină. Evident, opera sa are o clară identitate creștină, sub influențe ortodoxe rustice, locale. El se considera un „Sculptor creștin”. Deși trăia în efervescenta modernismului parizian, Brâncuși a rămas un fiu fidel al Bisericii românești. A fost, cum spuneam, cântăreț în corul bisericii românești din Paris (Biserica „*Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail*”), păstrând rânduiețile și spiritul filocalic valah în tot ceea ce făcea. Credința lui nu era una teoretică, ci una trăită, o mărturisire a harului prin șlefuirea bronzului și a marmurei. Așa, neschimbat, a rămas până la sfârșit. Mărturisirea de la finalul vieții — „*Îl voi aștepta pe Bunul Dumnezeu în atelierul meu*” — pecetluiește destinul său de „pelerin al Absolutului”.

Ca să încheiem, trebuie spus că atelierul brâncușian nu mai era doar un loc de producție, ci un pridvor al veșniciei, unde artistul, după o viață de „călătorie spre El”, a fost pe deplin pregătit pentru marea întâlnire, reușind performanța rară de a fi, în același timp, cel mai modern dintre sculptori și cel mai arhaic dintre credincioși. Artă sa este absolut originală, absolut modernă, vie, celebră, unanim admirată și va rămâne în esență o splendidă teofanie în piatră, demonstrând că drumul spre modernitate trece, în mod paradoxal, prin recuperarea sfințeniei și a smereniei în fața Creatorului.

I mai 2026, Glen Ellyn, USA

Dr. Stelian GOMBOȘ

Despre prezența reală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Sfânta Euharistie

Motto: „În privința Sfintei Euharistii, ea este centrul vieții sacramentale și spirituale a Bisericii; prin ea se diferențiază ascetismul Bisericii Ortodoxe de orice alt fel de „ascetism”. Consider că Sfânta Euharistie este absolut necesară pentru viața duhovnicească a omului și pentru mântuirea lui. Trebuie să fim însă pregătiți să ne împărtășim cu vrednicie cu Trupul și Sângele Domnului. Rugăciunile liturgice ne spun că Sfânta Euharistie este o lumină pentru cei care sunt pregătiți să o primească, și foc mistuitor pentru cei care nu sunt pregătiți să o primească... Prin urmare, Sfânta Euharistie ne ajută să ne tălmăduim doar dacă urmăm metodologia terapeutică a ascetismului ortodox.”

(Mitropolit Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă: știința sfinților părinți*, traducere de Irina Luminița Niculescu, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, 1998, pp. 25-26)

Prolog

Sfânta Euharistie este cea mai însemnată dintre toate Tainele Bisericii căci prin intermediul ei omul ajunge la punctul cel mai înalt spre care se poate îndrepta strădania sa, unirea cu Dumnezeu în chip tainic „Hristos rămâne întru noi și noi întru El.“ (Ioan 6, 56) Unirea cu Iisus Hristos în Sfânta Euharistie este și actul de înfăptuire și creștere continuă a relațiilor din lăuntrul unității Bisericii ca trup al Domnului Iisus Hristos, desăvârșindu-se astfel lucrarea începută prin Botez și Mirungere.

De aceea, Sfânta Euharistie este prin excelență Taina unității Bisericii. Dacă în celelalte Sfinte

Taine Iisus Hristos este prezent în chip nevăzut prin lucrarea Sa, în Euharistie este prezent prin însuși trupul și sângele Său sub chipul pâinii și al vinului. Prin această Taină El se dă deplin membrilor Bisericii. „*Euharistia este împlinirea economiei iubirii lui Dumnezeu față de oameni și a unirii Sale cu noi. Euharistia ca inimă a Bisericii îi unește pe toți credincioșii cu Hristos Cel ce se jertfește.*“ Biserica crește și se înalță prin Sfânta Euharistie care este mijlocul de realizare și de menținere a Bisericii. Există o corespondență, o dependență și o relație de cauză și efect între trupul lui Iisus Hristos care se jertfește pe altar și trupul tainic al Bisericii. De fapt Iisus Hristos se jertfește în Sfânta Euharistie pentru trupul său tainic și pentru fiecare mădular al acestuia. Euharistia este centrul dinamic, sufletul Bisericii, Iisus Hristos nu poate fi trăit și simțit în Biserică în afara Euharistiei. Prin intermediul acestei Taine omul se împărtășește cu Izvorul harului care este Iisus Hristos Domnul.

Prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Sfânta Euharistie, sub forma văzută a pâinii și a vinului, prin prefacerea acestora în Însuși Trupul și Sângele Său, reprezintă cea mai de seamă semnificație a Sfintei Euharistii. Totodată, este una dintre cele mai tainice lucrări dumnezeiești, considerată, alături de dogma Sfintei Treimi și a Întrupării Fiului lui Dumnezeu, misterul cel mai înalt al creștinătății.

Mărturii despre această prezență reală a Domnului se regăsesc în Sfânta Scriptură, unde Mântuitorul Însuși vorbește despre pâinea și vinul Noului Legământ ca despre trupul și sângele Său, identificându-le în mod concret cu acestea: „Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu. Adevărat, adevărat vă zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi“ (In. 6, 51-53).

Cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos de instituire a Sfintei Euharistii de la Cina cea de Taină menționează foarte lămurit această realitate tainică: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu. Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu“ (Mt. 26, 26-28). Rostite de Iisus Hristos într-un cadru euharistic, aceste cuvinte nu sunt nici metaforice, nici simbolice, nici alegorice, ci trebuie interpretate în sensul lor propriu, chiar

dacă trimit către o realitate tainică și greu de pătruns cu mintea, cum au constatat cei care le-au auzit din gura Mântuitorului: „Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?“ (In. 6, 60).

Urmând cuvintelor Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Sfântul Apostol Pavel confirmă sensul real al prezenței Mântuitorului Iisus Hristos în Sfânta Euharistie, în chipul pâinii și al vinului: „Paharul binecuvântării nu este oare împărțășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărțășirea cu trupul lui Hristos?“ (1 Co. 10, 16). Și rugăciunea rostită înainte de împărțășirea cu Sfintele Taine întărește credința Bisericii în realitatea acestei prezențe: „Încă cred că acesta este Însuși preacurat Trupul tău și acesta este Însuși scump Sângele Tău“.

Pâinea și vinul sunt Trupul și Sângele lui Iisus Hristos Sfinții Părinți au întărit în operele lor acest adevăr de credință. În secolul al II-lea, Sfântul Ignatie Teoforul, în Epistola sa către Smirneni, afirma: „Euharistia este trupul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, trupul care a pătimit pentru păcatele noastre și pe care Tatăl, cu bunătatea Sa, L-a înviat“. Sfântul Chiril al Ierusalimului exprimă această prezență în Catehezele sale: „În chipul pâinii ți se dă trupul, iar în chipul vinului ți se dă sângele. Nu te uita, deci, la pâine și la vin ca la pâine și vin obișnuit. Ele, potrivit hotărârii Stăpânului, sunt trup și sânge al Domnului Iisus Hristos. Să nu judeci taina după gustare, ci, neîndoielnic, încredințează-te prin credință că ai fost învrednicit de trupul și sângele lui Iisus Hristos“. De aceea, Sfântul Chiril recomandă atenție sporită în momentul împărțășirii: „Când te apropii deci să te împărțășești, fă mâna stângă tron mâinii drepte, ca una ce are să primească pe Împăratul. Fă-ți căuș palma și primește Trupul lui Hristos“. Sfântul Chiril al Alexandriei justifică și motivul pentru care Mântuitorul Iisus Hristos Se face prezent sub chipul pâinii și al vinului: „Pentru ca să nu ne slăbim noi și să ne înmuiem, văzând trup și sânge, aflate pe sfintele mese ale bisericilor, Dumnezeu fiind îngăduitor față de slăbiciunile noastre, a așezat în pâine și în vin puterea vieții și le-a prefăcut pe ele ca să aibă lucrarea trupului Său“.

Pentru a nu exista loc de interpretări eronate trebuie să afirmăm, totodată, că trupul Mântuitorului nostru Iisus Hristos prezent în mod real la Sfânta Euharistie, în chipul elementelor

euharistice, este același trup cu care S-a unit ipostatic Dumnezeu Fiului în momentul Întrupării. Este trupul care s-a zămislit de la Duhul Sfânt și s-a născut din Sfânta Fecioară, trupul care a primit chinuri și umiliri, trupul prin care ne-a răscumpărat răstignindu-se pe Golgota, care a înviat a treia zi, s-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui. Prin pâinea și vinul euharistic credincioșii nu se împărțășesc cu altceva decât cu trupul istoric al Mântuitorului Iisus Hristos.

Prezența reală a Domnului nostru Iisus Hristos în Sfânta Euharistie are loc ca urmare a prefacerii euharistice a pâinii și vinului. În urma epiclezei sau rugăciunii de invocare a Duhului Sfânt, pâinea și vinul sunt sfințite, prefăcându-se prin puterea dumnezeiască în Sfântul Trup și Sânge al Domnului. Este clipa cea mai sfântă și cea mai zguduitoare din tot cursul Sfintei Liturghii, când „Cinstitele Daruri“ devin „Sfintele Daruri“ și când prezența lui Iisus Hristos devine reală și substanțială. Această realitate tainică are loc și înainte de prefacerea euharistică, existând mai multe grade ale prezenței Domnului pe tot parcursul Sfintei Liturghii. El este prezent începând chiar din momentul pregătirii darurilor de pâine și vin, din cadrul rânduiei denumite „Proscomidie“. Există o anumită protoprezență a Mântuitorului Iisus Hristos, în toate actele Sfintei Liturghii, care preced prefacerea. Sfântul Simeon al Tesalonicului, în tâlcuirea Sfintei Euharistii, afirma: „Prin dumnezeiescul chip al Sfintei Proscomidii vedem Trupul Domnului Iisus Hristos și toată Biserica avându-L pe Dânsul în mijloc, lumina cea adevărată și viața cea veșnică. Aceasta este Taina cea mare. Dumnezeu între oameni, Dumnezeu în mijlocul dumnezeilor. Aceasta este împărăția ce va să fie și petrecerea vieții celei veșnice, Dumnezeu cu noi, văzut și împărțășit“. Tot astfel se exprima și Sfântul Părinte Profesor Dumitru Stăniloae: „Toată Liturghia este ca o icoană a unicului Trup al viețuirii Mântuitorului, toate părțile ei, de la început până la sfârșit, aducând sub privire prezența lucrătoare a lui Hristos“.

Taina primită prin credință

Toate aceste grade ale prezenței Mântuitorului nostru Iisus Hristos culminează, așa cum aminteam, cu cea realizată prin mijlocirea

prefacerii elementelor euharistice în Trupul Său real, moment în care Iisus Hristos este prezent în Euharistie, prin intermediul unei identități perfecte între materia pâinii și a vinului cu a Trupului și Sângelui Fiului lui Dumnezeu, întrupat și jertfit pentru mântuirea lumii. Acest ultim grad al prezenței Domnului nostru Iisus Hristos, mijlocit de prefacere, are o importanță cu totul deosebită, întrucât face ca Sfintei Euharistii să i se cuvină aceeași închinare ca și Persoanei Sale dumnezeiești.

Dincolo de mărturisirea neîntreruptă de veacuri a Bisericii Ortodoxe cu privire la realismul euharistic, modul prezenței reale a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Euharistie rămâne o realitate învăluită în taină, care poate fi primită numai prin credință. Prezența lui Iisus Hristos în mod real în mijlocul credincioșilor, devenită sensibilă sub forma pâinii și a vinului Sfintei Euharistii, este considerată ca o continuare și prelungire a misterului Întrupării. La fel cum, prin Întrupare, Domnul nostru Iisus Hristos a devenit prezent în mod real în lume cu trupul, tot atât de real este prezent și în mijlocul Bisericii Sale, după cum Însuși a făgăduit că va rămâne până la sfârșitul veacurilor (Mt. 28, 20).

Deși nu-L vedem cu ochii fizici, avem această încredințare prin ochii lăuntrici ai credinței!...

Dragoș NICULESCU

VALENȚELE MODERNE ALE UNEI FILOZOFII DE TIP CLASIC: P.P. NEGULESCU (II)

Limitele cunoașterii – acel agnosticism cu care trebuie să trăim în spășită înțelegere, acea omenească asumare a misiunii și slăbiciunii

noastre în raport cu acel ceva veșnic superior și atotputernic, cu Dumnezeu creator și diriguitor al magnificului universal. Acea teză care revine mereu, la orice pas al desfășurării judicative a filozofului.

Teoreticul lui **P.P. Negulescu** funcționează autonom numai în datele sale analitice intrinseci, în rest, el este mereu înlănțuit de marile condiționări deterministe, ce obligă *ipso facto* la încercări de rezolvare a problemelor de bază înaintea altora, de mici dimensiuni. Problemele de bază ale Universului, vieții, existenței pămîntești se impun a fi deslușite cu necesitate și întîietate, orice abordare ce încalcă această ordine fiind fiind absurdă ori fricoasă. Originea Univesului, de pildă, niciodată nu va putea fi elucidată, căci determinismul obligă, în plan cauzal, la raportare, la relație, la regresia cauzală infinită. Un rest de necunoscut va fi prezent întotdeauna în eforturile noastre științifice și filozofice, misterul nu va putea fi fi luminat pe deplin, cunoașterea intelectuală și sensibilă se vede, se simte zăgăzuită de o forță transcendentă ce așează cortina, ce dizlocă speranța, dar nu descurajează temeritatea, munca, efortul, pasiunea, visul, ci le alimentează curgerea mai departe cu noi și noi faruri luminoase în imensitatea întunecoasă și ascunsă. Omul, călcînd pe cărările lui de vise, trăiește, se sperie și se bucură. El simte dominația în ambele ei sensuri – ale relevării și închiderii, și îi mulțumește în sinea sa pentru bunătate, pentru dragoste față de el și de Univers, intuindu-i, în același timp, rigoarea și măsura. Aici intră totul: categorii, moduri, analiză, sinteză, inducție, deducție, logică, posibil, trecut, prezent, viitor, dar și evaluarea lucidă a milei noastre față de noi înșine, obligația convertirii supraomenești la supunere, uscăciunea fertilă a unui ritual al ascultării cumiți și cuviincioase, față de care nu se poate. Între neputință, paradox și izbîndă, omul își vede topită vanitatea în superba scăldătoare a triumfului

magnificent al ultimului cer, în firul epic de mătase al grandioasei destăinuri tutelare. Și atunci, încercarea lui oarbă de izbăvire prin orgoliu se oprește brusc, lăsând loc înțelepciunii și profundeii însingurări ziditoare în credință. Iată ce afirmă filozoful în *Psihologia cosmogoniilor*: “cunoștința noastră intelectuală, precum și cea sensibilă, e relativă, e limitată: ea nu poate deveni niciodată absolută, adică deplină, desăvârșită. Niciodată nu vom putea ști totul, vecinic va trebui să ne rămână ceva necunoscut și peste puțină de cunoscut”. Omul nu poate scăpa de mister decât căutându-i lumina, căci atracția lui este atracția irepresibilă a părții create, a părții emanate față de întreg, de lumina iubitoare și originară. În această zbatere, atît cît trăiește, omul nu se poate numi niciodată pe deplin cuceritor, căci cuceririle sale sînt mici și greoaie, dar superbe în eroismul lor temerar, misterul nevrînd să fie decît umealtă de smerenie, de auto- și profundă analiză, de resort către mereu și neobosit înainte. Zimbăreața, obraznica autonomie decade de fiecare dată în rictus amar și neputincios, o suverană putere suverană apasă în jos avîntul orgolios și nechibzuit al celei ce ar trebui să fie ființa credincioasă, pe cale naturală înduhovnicită.

După cum am mai spus, P.P. Negulescu cunoștea lucrările filozofului englez Herbert Spencer. El se sprijină pe, interpretează și dezvoltă original ideile valoroase cuprinse în această operă. Iată astfel, în *Principiile Prime (First Principles, 1862)*, un Necunoscut necesar, însă ininteligibil, o origine nelămurită a Universului, o divină Cauză Primă, care nu reușește să explice nici începutul, nici realitățile ininteligibile consecutive de Spațiu și Timp: “Dacă Religia și Știința sunt de reconciliat, baza reconcilierii trebuie să fie cel mai adînc, larg și mai cert dintre toate faptele – anume că Puterea pe care Universul ne-o înfățișează este inscrutabilă”. Religia și Știința spenceriană sînt conciliate, complementaritatea lor le susține atît tăria în fața erorii, cît și conștientizarea lucidă, sinceră și smerită a limitelor inteligenței umane: “Cu alte cuvinte, Religia și Știința au suferit o diferențiere lentă, și conflictele lor s-au datorat imperfectei separări a domeniilor și funcțiilor lor. O permanentă pace va fi atinsă atunci cînd Știința

devine complet convinsă că misterul pe care îl contemplă este ultim și absolut. Religia și Știința sînt, ca atare, necesar corelative” (traduceri: Mircea Toboșaru). În complementaritatea Religiei și Științei, Religia nu are ce să cedeze, căci tot ceea ce descoperă Știința în universul înconjurător se află sub tutela sau puterea substratului de fond al Religiei, așa cum îl denumeste Spencer. Descoperirile științei nu pot decît întări Religia, Credința, Puterea dumnezeiască; în schimb, este absurd a considera descoperirile Științei, aventurile și descoperirile intelectului uman, așa fragmentare și limitate cum sînt, autonome, separate de Religie, Credință, Putere. Pozitivismul, ca întreprindere cinică a laicului, nu poate promova decît un ateism absurd, atît timp cît obiectul său de studiu și descoperire este cuprins, ca obiect, în resorturile intenționale și factuale ale creației de care el vrea să se dezică. Mai mult decît sublinierea diferențierii progresive a Religiei de Știință prin acumulare în timp a diferențelor, Spencer aduce în teoretizările sale frumoasa aserțiune conceptuală a existenței neapărate a unui Non-relativ real sau Absolut care să facă posibilă existența unui Relativ neabsolut – ori dacă Relativul este absolut, deci nimic nu poate fi cert, atunci nimic nu poate fi real, universul în care trăim, care ne naște, în care ne mișcăm, cercetăm și descoperim devine o fantomă absurdă, irealitatea frizînd lipsa de existență pe care noi, oamenii, o putem percepe.

În continuarea și dezvoltarea tezelor spenceriene, P.P. Negulescu afirmă susținerea reciprocă a Religiei și Științei în sensul că prin Știință, Religia a căpătat profunzimea trecerii de la politeismul antropomorfic la monoteismul divin, deci și-a conturat prin restrîngere aparatul dogmatic, pe cînd Știința nu a mai putut evita și nega obiectul ei de studiu și venerație, chiar dacă a făcut acest lucru mascat și temător, denumind misterul și forța creației cu termenul de “necunoscut”. Iar acest lucru nu l-a făcut decît atunci cînd și-a văzut epuizate toate resursele de lucru și explicative pe care le putea mobiliza în cadrul eroicelor sale eforturi. P.P. Negulescu afirmă că de la “misterul ultim” la amețitorul vârtej al necunoscutului, în care este cuprinsă febril imagiția cercetătorului, a omului de

știință, și pînă la credință nu mai e decît un pas. Realitatea și necesitatea căutării neobosite a omului flămînd de mai multul cunoașterii universului înconjurător prin Știință este unită cu realitatea credinței Religiei în Forța supremă, creatoare, guvernatoare și iubitoare. Ambele sînt la fel de indispensabile omului – Știința, prin manifestare în plan orizontal, immanent, iar religia, prin manifestare în plan vertical, transcendent.

Un permanent și indecis joc de putere între Filozofie, Religie și Știință, cu atît mai vesatil cu cît este legat în mod automat de relația teoretic-practic. Teoreticul exercită influențe firești asupra practicului, dar și practicul exercită consecințe retroacționale asupra teoreticului. Un teoretic și un practic dominate de rațiune. Și iată termeni, noțiuni categoriale, conceptuale, modale între care se deplasează fluid determinarea, indeterminarea și, între ele, fluid dar și obscur, această relativitate a cunoașterii, din pricina căreia indecizia lui P.P. Negulescu asupra preeminenței mai sus amintite, prezentă atît în *Filozofia în viața practică*, cît și în *Psihologia cosmogoniilor*. Ea apare ca bizară, accentuată și de suprapunerea parțială temporală a conferințelor de prezentare a lucrărilor în fața publicului. Dacă cercetările pozitive și rezultatul cercetărilor pozitive sînt limitate de acel ceva, de acel incognoscibil de nepătruns, de nedezlegat, peste care nu se poate trece, atunci și intențiile și ambițiile ideale ale Filozofiei de a integra rezultatele științelor particulare într-o viziune de sinteză asupra lumii vor fi, fatalmente, incomplete. Așadar, pe cale pozitivă sau ideală, acel obstacol al cortinei de mister, acel obscur care opacizează gîndirea și vederea este acolo, prezent și lucrează. Fenomenele cosmice particulare nu pot fi dezlegate cît timp însăși existența și organizarea materiei cosmice este un mister pe care nu îl putem descifra. Asemeni, tema generală și spinoasă a scopului vieții nu are cum să fie dezlegată atît timp cît însuși scopul Universului care ne găzduiește și căruia îi aparținem ne este necunoscut. Și iată cum această mică unealtă care ne stă la dispoziție și care este cunoașterea fenomenului, nu în starea lui individuală izolată, ci întotdeauna în relație, în corespondență cu un alt fenomen, nu este nici ea suficientă și salvatoare: ambele fenomene, unul

de mai mică dimensiune, altul, vast, extins, general, sînt, de fapt, la fel de obscure, la fel de nedeslușite. În același sens, regresiiile sau progresiile succesive se opresc în aceeași beznă a misterului sau infinitului. În sensul relaționării neapărate a fenomenelor și obiectelor materiale existente cu altele pentru a putea fi explicate de către mintea umană, înseamnă că și cele două fenomene majore amintite, apariția materiei cosmice și existența actuală a universului, trebuie relaționate cu alte fenomene, anterioare ori posterioare (existența universului este abordată în sens teleologic, de scop), ceea ce ne-a fost, ne este și ne va fi imposibil. De aceea, explicarea lor este imposibilă, ceea ce este posibilă fiind doar conceperea lor la nivelul conceptual, constatarea lor și cursa nesfîrșită întru dezlegarea misterului lor. P.P. Negulescu susține ferm, și pe drept cuvînt, această imposibilitate, această aspră stare de fapt.

Mai trebuie adăugat că legat de obstacolele inexplicabilului cu care se confruntă cei ce se înhamă la această cursă, avem de-a face, de fapt, așa cum am mai spus în cadrul acestei analize, cu limitele sau cu relativitățile vieții și a căutărilor de ordin practic (ce, desigur, are la bază resorturi de ordin teoretic), ceea ce duce la implicații de nivelul limitelor (relativității) cunoașterii etice: căci nu poate fi stabilit, justificat și, în final, legitimat un ideal de activitate cîștigător atît timp cît se știe că rezultatul va fi întotdeauna unul insuficient. Avem de a face deci cu un cerc vicios, sau în care gnoseologicul-teleologicul-eticul sînt cuprinse în chingile necruțătoare ale relativului, ale misterului.

Intervenția și poziția Religiei în cadrul disputei Filozofie-Știință este deosebit de specială și trebuie discutată cu multă atenție. Dificultatea pleacă, înainte de toate, de la diferențe de specie, și, de aici, de abordare metodologică (ambele reprezentînd diferențieri categoriale) a celor trei domenii. Căci atît Filozofia, care își întinde teritoriul speculativ analitic și integrator în prelungirea Științei, cît și Știința crecetoare la nivel empiric (experimental) și axiomatoc (teoretic), cu întreg arsenalul ei de valori nomologice, sînt domenii aparținătoare palierului immanent – mai ferm în cazul Științei, cu inserții și aspirații metafizice, transcendente în cazul

Filozofiei. Ambele aparțin omului, minții și conștiinței sale, ambele vehiculează și lucrează cu concepte și obiecte concrete sau abstracte (în cazul matematicii și logicii formale), emanate sau aprehendate de mintea și conștiința umană. Religia, spre diferență de ele, prin revelații și dogme, prin epifania adevărului revelat, aparține palierului transcendent, ea netransmițând palierului imanent decât posibilitatea dialogului, a comunicării înduhovnicite prin rugăciune și ritual, precum și norme morale dictate pe cale revelată sau dovedite ori exprimate exemplar în cadrul viețuirii superior profetice înalte. Din aceste motive, în cadrul discuției despre triada alcătuită din Religie, Filozofie și Știință, Religia este cea care depășește prin natura ei specială, eminentamente transcendentă, revelată și dogmatică, simpla ierarhizare temporal istorică, civilizațională, de factură antropologică Religie-Filozofie-Știință în această succesiune – ierarhizare fragilă, discutabilă, din moment ce Filozofia reapare la capăt, sintetic și întregitor, după Știință. Fiindcă ierarhizarea, *ipso facto*, este concepută constrângător, pe coordonata nivelului, a palierului comun, ori Religia, după cum am spus, aparține unui cu totul alt plan, perpendicular pe acela al Filozofiei-Științei, planului vertical către Cer și absoluta Putere dumnezeiască. Religia este purtătoarea unui mod de raportare diferit la datele orizontale, mod sau modalitate care înglobează imaginația, afectivitatea, intuiția și, mai ales, credința. Fiorul Iubirii emanate și mobilizate de Dumnezeu pentru noi încarcă Religia mult mai mult decât Filozofia, ori Știința. Religia este eminentamente pre-simțire, simțire intelectuală și Iubire.

Există slăbiciuni, cercuri vicioase și paradoxuri, putem spune, în judecata lui P.P. Negulescu cu privire la legătura dintre relativitatea cunoașterii și capacitatea aplicativă a Filozofie în viața practică. Așezarea Filozofiei încă o dată la capăt, după succesiunea istorică Religie-Filozofie-Știință, reprezintă o abordare metafizică a întregii probleme, abordare din care reiese și rolul final, integrator al Filozofiei asupra rezultatelor parțiale ale științelor particulare. Însă parțialitatea, enigma permanent prezentă în viziunea de întreg, holostică a vieții și Universului nu poate fi acoperită, așa cum susține

P.P. Negulescu, de elementele Religiei și de speculația filozofică, căci ele, la rîndul lor sînt insuficiente: Religia, prin tainele nerevelate omului, iar Filozofia, prin insuficiențele naturale de ordinul precizie și tehnicii, cauzate de obstacularea prin misterul de nedepășit. Trecem peste faptul că, de fapt, P.P. Negulescu, după cum se observă limpede, utilizează virtuțile Religie și Filozofiei de două ori – o dată în cadrul succesiunii istorice Religie-Filozofie-Știință, iar a doua oară după această succesiune, ambele domenii în cadrul metaabordării superior explicative, care depășește abordarea istoricistă. Desigur, se poate aici obiecta că metaabordarea implică etape de dezvoltare superioară a celor două domenii, Religia și Filozofia, deci utilizarea lor dublă poate fi acceptată. Această obiecție însă este slabă, ea nu poate fi susținută din pricina dificultății decelării calitative a celor două domenii în cele două etape specifice, mai ales în cazul Religiei. Incapacitatea finală a unificării obligă Filozofia la iradierea mai multor scopuri finale, corespunzătoare multitudinii rezultatelor științifice. Iar existența mai multor scopuri nu poate fi susținută decât de existența mai multor idealuri etice de activitate. Relativism cognitiv – relativism teleologic – relativism etic acțional. Sau parțialitate. Sau nedepplin.

Pe de altă parte, P.P. Negulescu subliniază încă o dată, cu frumoasă finețe, diferența categorială și teleologică a domeniului științific și a celui filozofic, prin plasarea Științei în orizontul cunoașterii lucrurilor, a unei cunoașteri, desigur, imperfecte, relative, insuficiente, deci în orizontul gnoseologic, și prin plasarea Filozofiei în orizontul metafizic profund apreciativ și prețuitor al acelor lucruri. Filozoful vede astfel în relația Știință-Filozofie o trainică, dar și necesară complementaritate, pentru că Filozofia este cea hărăzită să atenuze deficitul parțialității Științei în descoperirea adevărului, a relativității cunoașterii prin ridicarea sa la nivelul raportării holistice la întregul din care face parte, cu toate rosturile, scopurile sale. Precum și Știința este cea care vine să întărească metafizica filozofică analitică, speculativă și integratoare prin armătura solidă și exactă a unor descoperiri în lumea lucrurilor, în lumea naturală, care, deși imperfecte ori insuficiente, reprezintă pași

teoretici și practici de netăgăduit în călătoria puterii umane către adevăr, către deslușirea dimensiunii și rostului Universului înconjurător și găzduitor.

“Dezvoltarea intelectuală”, “sporirea puterii de reprezentare”, transformarea oamenilor “în mai puțin egoiști, mai puțin răi” sînt tot atîtea valențe și beneficii ale unei Filozofii pe care P.P. Negulescu a slujit-o cu pasiune și credință, analizîndu-i riguros atît mecanisme teoretice, cît și utilitățile practice, tezele sale de atunci fiind perfect valabile astăzi, cînd discuția despre trinomialul Religie-Filozofie-Știință capătă accentele cele mai dramatice, mai acute într-o lume ce pare a deveni din ce în ce mai dezvrăjită de orice în afara unui utilitarism morbid și a unui asalt tehnologic amețitor și periculos. Filozofia lui P.P. Negulescu a fost și rămîne o filozofie a legăturii strînse cu religia, cu transcendentul și adevărul absolut, dumnezeiesc.

Prof. GEO CĂLUGĂRU
SENSUL VIEȚII, AL MORȚII ȘI AL
SUFERINȚEI

Repere: Sensul vieții, al morții și al suferinței, așa cum se arată el a fi în matricea sufletească a poporului român.

- Care a fost momentul istoric, în care acest sens a fost obligat să legitimizeze esența creștină de neînfrînt a neamului nostru;

- Care este sensul vieții, al morții și al suferinței în lumea modernă, de azi și cel mai important;

- Care este raportul României creștine cu sensul dat vieții, morții și suferinței în România de astăzi.

Simion Mehedinți sesiza că, pe pământul românesc, creștinismul ne-a prins deja nemuritori – prin credința, pe care o aveau dacii în nemurire prin bucuria lor în fața morții ... Poporul român nu s-a convertit ci s-a luminat. Luminarea nu chinuie ființa, o limpezește și face loc Tainei.

Pentru țaran, viața-i viață dar și multă nălucire-n jur. Partea nemăsurabilă din jur „nălucirea” este, de fapt TAINA. Respectul TAINEI, consfințit de mirare și nu de curiozitate rațională, creează românului un sens major al vieții, care nu-i provoacă frică în fața necunoscutului, căci el se lasă învăluit de acesta, întru îmbogățirea ființei sale.

De aici, acea lipsă de precipitare biologică a românului în fața morții. „Și de-o fi să mor”, spune ciobanul din Miorița – detensionând învecinarea morții, micșorându-i tragedia, dar nu din dispreț, ci dintr-un sublim reflex de a o îmblânzi, de a se împrieteni cu nemilosul destin, ca aceasta să nu mai pară rupere, ci curgere. Această calitate a poporului român se numește ÎNȚELEPCIUNE DUIOASĂ.

„Existența poporului român a fost marcată tot timpul de pericolul dispariției sale din istorie.

Românul, deci, a văzut moartea, a trăit în proximitatea ei clipă de clipă; și totuși, nu groaza i se citește pe chip, ci o decentă împăcare, care nu ne vorbește de fatalism, ci despre înțelegerea fundamentală. Trecerea dincolo se face cu părere de rău pământească, dar și cu bucurie creștinească.

Românul discută firesc cu moartea, adică esențialmente creștinește. O cunoaște demult, a stat gard în gard cu Ea, a vorbit cu Ea, a negociat cu Ea, a responsabilizat-o, a scos-o din sălbăcie și i-a dat sens. Să ne închipuim țara aceasta ca pe obrazul unui copil, pe care curge o lacrimă încontinuu, și vom înțelege istoria poporului român. Expresia contemporană a acestei stări sufletești, o găsim păstrată în dimensiunea ei, când oamenii de azi te-ntreabă dacă știi care este ultima întrebare a poporului român. „Care este?” zici tu ... Și ți se răspunde: „Dacă există viață înainte de Moarte”. Iată, deci, sensul vieții și al morții, cum trece neîntinat de istorie la acest neam. Necazul este tragedia continuă a acestui popor iar leacul este hazul „A face haz de necaz”, adică de inflația de griji. Este întunecarea vieții și

luminarea morții. Dar moartea nu este de capul ei ci este educată să vină, de cele mai mute ori, atunci când omul și-a împlinit datoria față de viață, când a curățat-o pe aceasta de necazuri. Moartea nu e dimensiunea cea mai importantă, ci stă la coadă, după Necaz și datorii. Mormântul nu este loc de blestemat ci de iubit. Este o inversare ontologică neîntâlnită la alte popoare. În basmul „Tinerete fără bătrânețe și viață fără moarte”, Făt-Frumos nu acceptă să se nască decât numai dacă tatăl său îi promite că îi dăruiește, nu bogății, împărăției, ci sensul nemurii al „tineretii fără bătrânețe și al vieții fără moarte”, este o cerere de ordin spiritual absolut, ispita celor materiale fiind inexistentă. Făt-Frumos îi cere tatălui său, Împăratul, să schimbe sensul vieții și al morții – să dea ceasul înapoi, la condiția adamică, să ducă totul înainte de cădere. Este o îndrăzneală creștină, nu o obrăznicie, este cerința acută după calitatea vieții, și nu după cantitatea ei, căci esența creștinismului stă în calitatea ființei de fiii ai lui Dumnezeu și nu în cantitatea biologică, socială, politică, a individului în societate. El caută nemurirea. Fugind după un iepure, la vânătoare, povestea spune că iese din poiana uitării și începe să-și aducă aminte. În acel moment se instalează dorul de viață în murirea ei. Ajuns la castelul tatălui său îl găsește complet ruinat. În jur, o lume nouă, clădiri necunoscute, civilizații noi. Printre rămășițele trecutului, găsește urma tronului distrus și sub el, o ladă. Deschizând lada, din ea iese însăși Moartea – îmbătrânită și ea, dar care mai are puterea să-i tragă o palmă, strigându-i: „Dacă mai zăboveai, nici pe mine nu mă mai găseai”. Este pentru prima oară când „Moartea este pusă în pericol să moară”. Constantin Noica subliniază că Moartea îl pedepsește pe Făt-Frumos că a îndrăznit să iasă din Fire în Ființă.

Eminescu îl întreba uneori pe Slavici: „Ce mai faci cu intrarea în Ființă?” Obsesia trăirii în ființă și mai puțin în fire, o sesizează și Mircea Vulcănescu, când spune că poporul român trăiește esențial în virtualitate și numai în cazuri extreme iese în istorie – o boicotează, cum ar spune Blaga, considerând-o, în expresia lui Noica, simplă meteorologie.

Această atitudine a poporului român în fața lumii – această grădină sufletească – a fost humusul

existențial în care a crescut ca o prelungire de lumină, creștinismul.

Expresia lui, implicită ca atitudine, o găsim concentrată în jurul versului eminescian: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată.”

(Lecția fundamentală a creștinismului este să te-nvețe cum să mori.)

Matricea creștină, dezvoltată până la ultima celulă a omului românesc, nu s-a grăbit să semneze în istorie, ci să asigure dănuirea.

Momentul cel mai acut, în care poporul român și-a definit sensul vieții, al morții și al suferinței este TEROAREA COMUNISTĂ.

Adevărul creștinismului ține de ordinul MĂRTURISIRII. Mărturisirea nu intră în habitatul intelectual, și nici măcar în cel sufletească, al lumii de azi; greutatea comunicării cu fratele nostru chinuit – omul modern - pare insurmontabilă. Frecvențele sufletești și mentale sunt total diferite. E greu, dacă ne gândim că Occidentul a cunoscut, pe rând, corectitudinea teologică și, astăzi, pe cea politică; pe când noi am cunoscut doar Incorectitudinea Istoriei și mângâierea lui Dumnezeu. Căci cele din urmă merg împreună la acest neam umilit de istorie, dar înălțat de Dumnezeu.

Când a fost laudat de Majestatea Sa, Regina Elisabeta (poeta Carmen Sylva) pentru versurile sale, Eminescu a răspuns „Majestate, versurile se desprind de noi ca frunzele moarte de copaci”.

Această jertfă a viului, acest suspin adânc al inimii dau tonul limbii care poate vorbi profund despre destinul neamului nostru.

România de azi este copacul uscat, care și-a pierdut frunzele. Aceste frunze, în căderea lor pe pământ, au șoptit în taină sau au strigat, neauzite, sensul vieții, al morții și al suferinței la care au fost supuse.

Istoria a murit, spune filosoful american Fukuyama. Nu, istoria nu a murit, a devenit din ce în ce mai violentă, mai rapidă, mai arogantă, mai necruțătoare și mai perversă.

Suferința lui, a omului modern, este înconjurată de analgezice, a creștinismului era poarta către Dumnezeu. Una cu sens paralizat în biologie, cealaltă, ca scară către Ziditor.

Sensul vieții creștinului pușcăriaș era Învierea, sensul vieții omului modern este

longevitatea, prelungită până la absurd. Aceste sensuri ale creștinismului și ale omului mileniului trei nu se vor întâlni niciodată. Căci omul învăluit de dragostea lui Hristos a fost înlocuit de omul mumificat de drepturi. Darwin l-a smuls pe om din brațele lui Dumnezeu și l-a pus în brațele maimuței. Comunismul l-a smuls din brațele maimuței și l-a pus în brațele partidului, adică al unei abstracțiuni. Globalizarea n-a făcut decât să-l împingă de aici în Neant.

Mihaela-Mariana CAZIMIROVICI

O reînnoire diferită

Când primăvara începe să pătrundă deja cu vioiciune printre străzile orașului, se simte revigorarea și în pașii trecătorilor.

E un alt miros, o altă emoție în mers și pare că se răstoarnă totul în jur, pregătindu-se lumea pentru noul sezon, un altul prefigurat după el aducând vacanța.

Când nu e timp pentru a observa natura, e posibil ca nici diferențele față de anotimpurile similare din anii anteriori să nu fie observate. „O altă primăvară! Ei și?” ar putea comenta scepticii sau cinicii, fără să mai lase loc de alte adaosuri pozitive.

Dar ceea ce nu se vede atât de bine reprezintă exact ceea ce ne interesează aici. Este vorba despre evoluția noastră personală. Acea trecere de la an la an care rămâne îndeajuns de subtilă încât să nu ne lase să vedem schimbările din noi.

Chiar dacă mai observăm vreun rid nou sau părul mai albit, nu avem timpul necesar să le evaluăm cu atenție. Și, chiar dacă ar exista și unele minute de pauză, tot nu ne-am lăsa convinși că modificările sunt mai mari decât ne-ar părea la o primă aruncătură de privire în oglindă.

Nimeni nu ne-ar putea convinge că această primăvară de azi e prea diferită față de cea de acum un an. Poate față de acum zece ani, da, dar nu față de cea anterioară. Și tot așa...

Iar reînnoirea poate să mai aștepte până data viitoare, până la Paștele viitor sau peste alte trei vacanțe...

Însă schimbările spiritului, aferente propriei evoluții spirituale, rămân și mai în urma celor fizice. Primele oricum nu se văd, de obicei, nu se simt decât în momentele dificile, când lucrurile deja nu se prea mai pot modifica, pentru că s-a pierdut momentul, s-a pierdut perioada aceea sau breșa de timp în care am fi putut acționa, într-un fel sau altul.

Lucru destul de fals, de altfel, fiindcă dezvoltarea spirituală nu se realizează într-un moment sau într-o perioadă anume de timp, ci e un proces. E o evoluție pe parcurs care poate fi relaxată sau accelerată, în funcție de propria dorință sau necesitate, dar și de propria capacitate de a-nțelege ce se-ntâmplă. Sau în funcție de câtă atenție îi acordăm.

Dar în goana zilnică după tot ceea ce ar putea acoperi cu lucruri inutile, materiale, propria menire pe pământ, nu se mai poate vedea nici cum se reînnoiește natura în fiecare primăvară, nici diferența, aparent subtilă, pe care fizicul ne-o arată. Iar mintea nu vrea nici să le vadă și nici să le prevadă pentru viitor. Se lasă dusă sau sedusă, mai bine zis, de ceea ce o-nconjoară și de mersul furibund al clipelor.

Spiritul este acoperit cu ceața iluziilor materiale și reînnoirea pare că poate să mai aștepte. Însemnătatea lui, în curgerea rapidă a zilei, nu ține decât până la următoarea știre, până la noul eveniment anunțat cu surle și trâmbițe, ca fiind mai important decât propria existență pământeană... Care încă poate să mai aștepte...

Până în ce moment? Cât mai rămâne din timpul nostru personal? Cine ne poate orienta, dacă nici măcar frumusețea primilor boboci de floare nu ni se arată ca o reînnoire diferită de cea de data trecută?!

Omul trebuie înțeles că un element de evoluție. Să nu ne întrebăm: ce este cineva? Să ne întrebăm: ce devine? Crește, stă sau da înapoi?

– Titu Maiorescu

Români de excepție, tinere talente

Florentina MARIN - Avocat comunitar de excepție, model de urmat!

Baroul Vrancea, la Focșani pe data de 21 martie 2026, cu sprijinul Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) și în parteneriat cu Baroul din județele Brăila, Buzău și Galați, a organizat la Teatrul Municipal „Maior Gheorghe Pastia”, o conferința interesantă, profesională intitulată „Avocatura – profesie sau misiune?” Gândindu-mă la faptul că profesia de avocat presupune o permanentă pregătire, în funcție de schimbările legislative, evoluția tehnicii digitale, a devenit o misiune în sensul apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale semenilor.

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, în care legile se modifică rapid, iar oamenii au tot mai mult nevoie de sprijin și siguranță, **profesia de avocat** devine mai importantă ca oricând.

Dincolo de dosare, proceduri și instanțe, adevărata misiune a unui avocat rămâne aceea de a apăra drepturile, libertatea și demnitatea oamenilor.

Printre acei profesioniști care își exercită meseria cu seriozitate, empatie și devotament se numără și **avocatul comunitar Florentina Marin din Spania** — un nume care inspiră încredere și

respect, atât prin parcursul profesional, cât și prin felul profund uman în care își înțelege profesia.

Născută la Galați, într-o familie bazată pe iubire și respect, foarte unită, Florentina Marin a crescut într-un mediu în care valorile precum munca, respectul și solidaritatea au avut un rol esențial.

Visul de a deveni avocat a apărut foarte devreme, încă din copilărie. La doar opt ani, ascultând o vecină avocat vorbind despre profesie, a simțit pentru prima dată că aceasta este calea pe care își dorește să o urmeze. Atunci le-a spus părinților săi, cu sinceritatea și hotărârea unui copil care își descoperă destinul: „**Într-o zi voi fi la fel de bun avocat ca vecina noastră.**”

Anii au trecut, însă acel vis nu s-a stins niciodată. După absolvirea liceului în Galați, a urmat cursurile **Facultății de Drept** „Nicolae Titulescu” din București, continuând apoi pregătirea profesională în cadrul INPPA. Această etapă i-a oferit șansa de a face practică juridică într-una dintre cele mai prestigioase firme de avocatură ale momentului, „Dănescu, Dănescu și Asociații”, experiență care i-a consolidat atât cunoștințele juridice, cât și disciplina profesională.

Din dorința de a aprofunda domeniul dreptului penal, a urmat și un master în această specializare, tot în cadrul Facultății „Nicolae Titulescu”. După promovarea examenului de admitere în Baroul București, și-a început activitatea profesională alături de avocatul **Simona Neacșu**, continuând să își construiască, pas cu pas, propriul drum în avocatură.

Apoi, îndrăgostită fiind de Barcelona, Florentina a început să caute un program de master în drept internațional, dorind să depășească granițele acestei profesii și să poată ajuta cât mai mulți oameni — în special românii plecați la muncă în străinătate, departe de casă și de sprijinul familiei.

Astfel a început să studieze limba spaniolă și a fost admisă, cu bursă, la masterul de avocatură internațională din cadrul uneia dintre cele mai prestigioase universități din Barcelona, ISDE. Această experiență a reprezentat un nou început și o deschidere către avocatura internațională, oferindu-i posibilitatea să efectueze practică juridică în cabinete importante din Barcelona, precum BDO și Miquel Alemany i Verdager.

Tot aici l-a cunoscut pe Tomás, colegul și viitorul său asociat, alături de care a fondat ulterior un birou de avocatură dedicat în special comunității românești din Spania. Împreună și-au propus să ofere nu doar servicii juridice de calitate, ci și sprijin real oamenilor care, de multe ori, se confruntă singuri cu dificultățile vieții într-o țară străină.

Astăzi, stabilită în Spania de mai bine de 15 ani, **Florentina Marin** este apreciată nu doar pentru competența sa profesională, ci și pentru apropierea, onestitatea și atașamentul față de oameni. Pentru mulți români aflați departe de casă, ea a devenit un sprijin real, un om care știe să asculte și să ofere nu doar soluții juridice, ci și încredere.

Despre noua etapă a vieții sale profesionale, mărturisește cu emoție și sinceritate:

„După ani de experiență, studiu și dedicare, încep o nouă etapă în parcursul meu profesional. Nu este o schimbare... este o evoluție. Vreau să fiu mai aproape de voi, să vă transmit din cunoștințele mele, să vă ascult și să ajut persoanele care au nevoie de experiența mea. Acesta este doar începutul a ceva care mă entuziasmează profund.”

Însă pentru Florentina Marin, profesia de avocat nu înseamnă doar instanțe și proceduri juridice. Înseamnă apropiere de oameni, comunicare și dorința sinceră de a fi de folos. Tocmai de aceea își dorește acum să ducă profesia la un alt nivel, fiind mai aproape de clienți printr-o prezență activă în mediul online și prin diversificarea serviciilor oferite.

Prin intermediul rețelelor sociale — Facebook, Instagram, TikTok și YouTube — oferă gratuit informații juridice utile și explicații accesibile tuturor, devenind pentru mulți români o voce de încredere și un sprijin important în momente dificile.

Într-o lume în care oamenii caută tot mai des autenticitate și profesionalism adevărat, povestea Florentinei Marin este dovada că succesul nu se construiește doar prin studiu și ambiție, ci și prin suflet, empatie și respect față de oameni. Uneori, cele mai frumoase cariere încep dintr-un vis simplu spus în copilărie — și devin, în timp, o inspirație pentru ceilalți. O puteți urmări pe rețele sociale la următoarele adrese:

Facebook & Tik tok: @florentina.M25

Instagram: @florentina.M25bcn

YouTube: @florentina.M25

Și dacă sunteți interesați de a citi articole de interes puteți să consultați noua ei pagina profesională la următoarea adresă:

www.florentinamarin.com

Publicist Ionel MARIN

Rezultate de excepție la Campionatul mondial de robotică școlară, SUA, 29.04 – 02.05. 2026

Campionatul mondial **FIRST Tech Challenge** reunește anual cele mai bune echipe de robotică din lume, fiind una dintre cele mai importante competiții internaționale de robotică pentru elevi. **Campioni mondiali**, echipa de liceeni **Velocity din Brăila**, de la Colegiul Național „Gheorghe Murgoci”, a obținut **primul loc** la Campionatul mondial de robotică școlară, competiție la care au luat parte 330 de echipe din 80 de țări ale lumii.

Vicecampioni mondiali, câștigători ai diviziei Goodall, locul 1 în diviza Da Vinci și Inspire Award a fost obținut de echipa „**Heart of RoBots**” de la Colegiul Național „B.P. Hasdeu”, din **Buzău**.

Și județul Vrancea a strălucit în Campionatul de robotică școlară, de la Houston, Texas.

Vrancea, prin rezultatele excepționale obținute de elevii din **Focșani și Nereju** la prestigiosul FIRST Championship 2026, a confirmat calitatea educației și performanței în domeniul tehnologiei.

Cele trei echipe calificate sunt:

AI Citizens de la Colegiul Național „Alexandru Ioan Cuza” din Focșani

BrickBot de la Colegiul Național „Unirea” Focșani

LEGO Land – Școala Gimnazială „Dimitrie Gusti” din comuna Nereju, județul Vrancea

Ei au reprezentat România la categoria FIRST LEGO League Explore. „Micii roboțiști vrânceni: Anais, Maria, David și Ionuț, coordonați de profesoara Mirela Măciucă și-au prezentat proiectul în limba engleză, demonstrând aptitudini tehnice, curaj și spirit de echipă”. Prezența unei echipe din mediul rural, formată din elevi de doar 8-9 ani, alături de echipe de liceu, dovedește faptul că performanța în robotică nu ține cont de vârstă sau de mediul de proveniență, ci de pasiune, muncă și susținere. Echipele AICitizens (Colegiul Național „Al. I. Cuza” Focșani) și BrickBot (Colegiul Național „Unirea” Focșani) au avut un succes răsunător. În prima zi elevii vrânceni au trecut cu bine de inspecția tehnică a roboților și au participat la meciuri de antrenament.

În paralel, echipa LegoLand din Nereju, formată din micuții elevi ai Școlii Gimnaziale „Dimitrie Gusti”, a fost impresionată de „universul roboticii de elită la nivel mondial”. În a doua zi echipele AICitizens și BrickBot, pentru talentul și pregătirea lor, au realizat din 5 meciuri jucate - 5 victorii pentru fiecare echipă.

Pe lângă meciurile din competiție, elevii au susținut interviuri în fața juriului, unde au prezentat parcursul echipelor și proiectele dezvoltate în acest sezon. În Finala competiției două echipe românești s-au confruntat direct: **Velocity** din Brăila a câștigat finala în fața echipei **Heart of Robots** din Buzău. Podiumul mondial a fost completat de **Quantum Robotics** din București, pe locul 3. **Echipele AICitizens** din Focșani s-a clasat pe locul 4 la nivel mondial.

Dincolo de clasarea în topul mondial, elevii vrânceni au obținut și unul dintre cele mai râvnite trofee ale competiției – premiul Inspire Award, locul II, considerat cel mai prestigios din cadrul FIRST Tech Challenge. Acesta recompensează echipele complete, care excelează nu doar din punct de vedere tehnic, ci și la capitole precum inovația, colaborarea, organizarea și impactul în comunitate. De asemenea, echipa din Focșani a avut un rol esențial în competiție, fiind desemnată căpitan al alianței câștigătoare din Divizia Edison, una dintre cele mai competitive divizii ale campionatului.

„Cele patru zile de campionat au fost intense - pline de oameni curioși să afle despre România,

să descopere materialele create de echipa noastră și chiar să învețe câteva cuvinte în limba română. Este incredibil cum o competiție poate aduce împreună oameni din toată lumea, uniți de aceeași pasiune. Aceeași pasiune ne-a motivat și pe noi să câștigăm toate cele 10 meciuri de calificare din Divizia Edison, clasându-ne pe locul 1 ca echipă căpitan. Am format o alianță puternică și am continuat parcursul în playoff-uri fără înfrângere, stabilind 3 recorduri mondiale și aducând acasă premiul Winning Alliance Captain - Edison Division”.

Felicitări campionilor, tuturor premianților, profesorilor îndrumători, Primăriei Municipiului Focșani, Consiliului Județean Vrancea, Inspectoratelor Școlare din Brăila, Buzău, Vrancea și tuturor Instituțiilor și oamenilor de afaceri care au sprijinit și încurajat performanța școlară sub toate formele ei. De curând autoritățile județene au hotărât să construiască un HUB regional de robotică pentru tinerii din Vrancea. Felicitări tuturor!

Publicist Ionel MARIN

Ion PAULEANA

Al. Florin Țene – edificiul unei opere totale.

Scriitor, istoric literar, filosof al culturii și conștiință critică a literaturii române.

Opera lui **Al. Florin Țene**, autor a 117 cărți publicate, se impune în literatura română contemporană prin amploare, diversitate generică și printr-o rară coerență de viziune. Poet, romancier, eseist, dramaturg, critic și istoric literar, filosof al culturii și întemeietor de direcții teoretice, Al. Florin Țene este, așa cum se afirmă constant în cartea Lilianeii Moldovan, un constructor de sistem literar, nu doar un autor prolific.

Poezia lui Al. Florin Țene constituie primul și cel mai constant palier al creației sale. Debutat editorial în 1974 cu volumul Ochi deschis, autorul a publicat peste douăzeci de volume de poezie, în care limba română devine nu doar instrument expresiv, ci substanță ontologică. După cum observă exegeții citați de Liliana Moldovan, poetul „își locuiește limba”,

transformând cuvântul într-un fagure de memorie, istorie și spiritualitate .

Temele majore – identitatea, sacral, patria limbii, timpul istoric, condiția poetului – sunt articulate printr-un limbaj metaforic dens, în care tradiția (Eminescu, Blaga, Nichita Stănescu) se întâlnește cu modernitatea reflexivă. Poezia lui Al. Florin Țene nu este una a gratuității estetice, ci o poezie a responsabilității culturale, în care versul devine formă de veghe.

Un loc central în opera sa îl ocupă romanul. Al. Florin Țene este autorul a peste 16 romane, dintre care o parte esențială o reprezintă romanele biografice și memorialistice, aflate la granița dintre realitate și ficțiune. Volume precum Oglinda de apă, Geamănul din oglindă, Insula viscolului sau romanele dedicate unor mari personalități (Gib I. Mihăescu, Macedonski, Radu Gyr, Traian Dorz) sunt analizate în detaliu în volumul Lilianeii Moldovan .

Critica reține aici forța documentară, echilibrul dintre narațiune și reflecție și capacitatea autorului de a transforma biografia într-un roman al conștiinței istorice. Al. Florin Țene nu ficționalizează gratuit, ci recuperează, restituind literaturii române figuri și destine deformate sau marginalizate de istorie.

Dramaturgia și eseistica lui Al. Florin Țene completează profilul unui autor total. Piese de teatru, precum Cozia, Florile Sarmisegetusei sau Magazinul frumoaselor vise de vânzare, valorifică istoria, mitul și simbolul, propunând un teatru al ideilor și al memoriei naționale

Eseurile și volumele de reflecție (Căutându-L pe Dumnezeu, Aventurile ideilor printre metafore) îl consacră pe Al. Florin Țene ca gânditor al culturii, preocupat de raportul dintre știință și religie, dintre estetic și etic, dintre tradiție și modernitate. Stilul eseistic este limpede, argumentativ, dar traversat de lirism și de vocația sintezei.

Un capitol fundamental al operei îl reprezintă contribuția sa la istoria și critica literară. Volumul Pagini de conștiință – conceput ca Istorie a literaturii române – este văzut de exegeți drept o carte-manifest, o tentativă de reevaluare critică a canonului, în special a literaturii scrise în perioada comunistă. Al. Florin Țene susține necesitatea unei decantări morale și estetice,

pledând pentru o istorie literară responsabilă, care să distingă între valoare autentică și compromis ideologic. În acest sens, el se afirmă ca o conștiință critică, incomodă, dar necesară.

Un element de originalitate majoră este formularea conceptului de proglobmodernism, curent teoretizat de Al. Florin Țene ca sinteză între tradiție și modernitate, între specific național și deschidere globală. Criticii citați în volumul Lilianeii Moldovan subliniază că această direcție nu este o simplă etichetă, ci o viziune integratoare asupra literaturii contemporane

Al. Florin Țene se impune ca un ctitor de cetate literară, un autor care nu a scris conjunctural, ci sistematic, cu sentimentul misiunii culturale. Cele 117 cărți publicate nu reprezintă doar o performanță cantitativă, ci un corpus coerent, animat de aceeași credință în puterea cuvântului, în demnitatea culturii române și în rolul moral al scriitorului.

Așa cum concluzionează Liliana Moldovan, opera lui Al. Florin Țene este „o **citadelă spirituală**”, menită să rămână reper pentru generațiile viitoare.

Luci TRUȘCĂ

Alexandru Florin Țene - La ceas aniversar

Alexandru Florin Țene este unul dintre cei mai valoroși scriitori români contemporani cu o activitate prolifică în toate domeniile literare: poezie, proză, dramaturgie, critică literară și eseistică. **A publicat peste 100 de volume, acoperind toate domeniile literare, iar din cei 84 de ani de viață, mai mult de 60 de ani i-a dedicat scrisului, limbii și literaturii**

române. Este singurul dintre cei trei părinți ai Zilei Limbii Române rămas în viață. Împreună cu Ligya Diaconescu și Corneliu Leu, a făcut demersuri către parlamentul României pentru legiferarea Zilei Limbii Române în data de 31 august, aceeași dată ca și în Republica Moldova.

Opera sa este profund ancorată în cultura și spiritualitatea românească, abordând ca teme în scrierile sale, patria, familia, tradițiile și credința creștin-ortodoxă.

A scris romane și biografii romanțate despre scriitori români emblematici (Gib Mihăescu, Radu Gyr, Alexandru Macedonski, Ion Minulescu, Vasile Militaru, Traian Dorz, Valeriu Gafencu) contribuind la păstrarea memoriei literare naționale prin reconstituirea și reinterpretarea vieții acestora într-un mod inedit, sub sintagma „între viață și poveste”. A simțit nevoia de ai scoate din uitare, de ai repune în drepturi și de a le consolida renumele, viața și opera. Aceste romane biografice, cu psihologii complexe, sunt în același timp o oglindă a epocii, cu valoare istorică și culturală, bazată pe o riguroasă documentare.

Un loc important în opera sa îl ocupă poezia, cu care și-a început parcursul literar, având peste 20 de volume de poezie, apoi urmează, proză scurtă, eseuri, critică literară, teatru, interviuri. Cea mai recentă realizare, sunt volumele „Pagini de conștiință-Ziariști și scriitori”, un document de istorie culturală, o sinteză coerentă a unor portrete de scriitori și jurnaliști, care, fiecare în felul său, a contribuit la consolidarea unei conștiințe naționale prin intermediul scrisului, o istorie a literaturii române contemporane.

A susținut literatura română printr-o puternică activitate publicistică și editorială, cu tentă filozofică și socială, fiind fondatorul multor publicații, director sau colaborator de valoare al acestora. S-a implicat în viața culturală a României, participând la dezbateri, publicații și proiecte literare la scară națională și internațională.

Prin înființarea în 2006 a Ligii Scriitorilor Români, a reușit să dea un impuls noii generații de scriitori și poeți, din țară și din străinătate, liga fiind o manifestare a actului literar și cultural, tot

mai prezentă și activă în peisajul literar național și internațional.

Alexandru Florin Țene este continuatorul marelui prozator interbelic Gyb Mihăescu, este scriitorul care recuperează și promovează memoria literară a acestuia. Amândoi sunt modele literare unite de o rădăcină culturală importantă, originea comună din Drăgășani. Ambii au avut o preocupare importantă pentru psihologia profundă a personajelor și pentru specificul cultural românesc, au explorat valorile, tensiunile și transformările societății românești, desigur în epoci și stiluri diferite. Se poate vorbi despre continuitate culturală: Mihăescu – precursor, Țene – continuator.

Întreaga operă a lui Alexandru Florin Țene contribuie la reinterpretarea valorilor literaturii române, fiind una dintre cele mai mari conștiințe literare ale generației sale.

A fost apreciat de cele mai înalte foruri culturale, a primit referințe favorabile din partea unor critici importanți și i-au fost acordate numeroase titluri, distincții și onoruri.

Ca recunoaștere și apreciere a înțeagii activități literare și culturale, primăria municipiului Drăgășani i-a acordat în anul 2025 titlul de „Cetățean de onoare” al localității.

L-am întâlnit pe Alexandru Florin Țene într-o frumoasă zi de vară, la un eveniment literar, la Călimănești, unde nume reprezentative ale literaturii și culturii vâlcene veniseră să-l cinstească și să-l omagieze, cu ocazia zilei sale de naștere.

Nu-l văzusem niciodată, dar l-am recunoscut din momentul în care a intrat în sală, alături de soția sa, poeta Titina Nica Țene. Era un venerabil domn, cu un chip senin, blând și luminos, care pășea calm emanând liniște și modestie, având bucuria omului care a venit acasă, în mijlocul celor dragi.

Din prezentările celor veniți la eveniment începeam să înțeleg cine este Alexandru Florin Țene și cât de vastă este opera domniei sale. Această zi a rămas de neuitat pentru mine, deoarece fără să mă aștept, am fost invitată să spun câteva cuvinte, așa cum făcuseră toți ceilalți. Mă încerca o emoție care mă fascina și mă intimidă în același timp, era emoția a unui nou început, deoarece din ziua aceea aveam să încep

să-i citesc opera. Continui încă să o fac, deoarece opera domniei sale fiind atât de vastă, realizez că îmi trebuie încă mult timp s-o pot parcurge.

Cu fiecare volum citit, mă simt călător prin universul scriitorului Alexandru Florin Țene, sunt tulburată de adâncimea, de profunzimea expunerilor sale filozofice, care sunt adevărate corolare de viață, de înțelepciune, de căutare și orientare. Rigurozitatea documentării din scrierile sale reprezintă un adevărat izvor de cunoaștere și îmbogățire a culturii generale a cititorului. Mă fascinează capacitatea acestui scriitor de a putea cuprinde în pagini de carte aproape toate domeniile literare, excelând în fiecare în parte.

Întreaga viață și-a pus-o în slujba scrisului, fiind în același timp soț, părinte, bunic, reușind să facă față oricăror provocări și îndatoriri. Pare că mereu a fost și este acel punct de echilibru necesar tuturor celor din preajma sa și că deține cheia rezolvării oricăror obiective personale, scriitoricești sau culturale.

Cărțile domnului Alexandru Florin Țene sunt o bogăție pentru fiecare bibliotecă publică sau personală, pentru fiecare cititor în parte și pentru literatura română. Este un scriitor profund legat de rădăcinile sale culturale, și va rămâne la loc de cinste în istoria literaturii române.

Când vorbim despre Alexandru Florin Țene, vorbim despre unul dintre cei mai valoroși scriitori contemporani, despre un neobosit promotor cultural care prin opera sa păstrează nealterată memoria înaintașilor, aducându-și aportul la întipărirea în memoria colectivă nu numai a epocii pe care o reprezintă ci și a epocilor anterioare, prin recuperarea memoriei unor mari scriitori lăsați în umbră.

Acum, la ceas aniversar, **la 84 de ani, i se dezvelește un bust la Biblioteca Municipiului Drăgășani**, un gest de aleasă prețuire și respect. Este mândria acestei localități, în care s-a născut, a crescut și despre care a scris întreaga sa viață, urmaș demn și valoros al înaintașilor, pe care i-a venerat și cinstit în opera sa.

La mulți și binecuvântați ani!

Noaptea unui poet

(Acrostih)

Apune soarele-n poale de deal,

Lumini stelare-n suflet se coboară,
 Emoțiile blânde-ncolțesc și tresar,
 Xilofonul se tânguie-n seară.
 Albastrul cerului încet se-aprinde,
 Noaptea muzele-s rătăcitoare,
 Descind ușor sfioase și timide,
 Răspândind un parfum de cicoare,
 Uitând pe loc a serilor răcoare.

Frământate gânduri se răsfață,
 Lumini și umbre într-un joc frumos,
 O muzică de xilofon, înceată,
 Răscolește-n dor, suflet duios,
 Ideile se răzvrătesc, se-agită,
 Neliniștea în scris e stăvilită.

Ținând în mână tocul și hârtia,
 Emoțiile-ncet îl copleșesc,
 Noaptea, discret, își cerne magia,
 E noaptea nașterii unui poet.
 (Luci Trușcă)

Florin MARIN

MAGISTRUL

*Se dedică domnului prof. Gheorghe ȚICLETE,
 scriitor și formator de opinie,
 la împlinirea vârstei de 90 de ani.*

Alb e totul împrejur-i ca ștergarul de botez:
 Pereți, doctori, asistente, în spitalul Lyonez.
 Și pe pat, între cearșafuri, stă un om îngândurat,
 Mărunțel, tot alb de vremuri, să fie evaluat...
 Un navigator prin timpuri ce nu-și găsi leacu-n
 țară;
 Slujitorul cu credință, nevoit să plece-afară.
 Căci în zilele din urmă, nu c-ar merge ceva bine,
 N-au fost bani pentru spitale, multe devenind
 ruine.
 Întristarea de pe buze îl străpunge ca o moarte:
 De ce alții au de toate, numai la noi nu se poate?!
 Oare-acest blestem stihinic ne cobește de la daci?
 Să fiu operat atipic într-o clinică la franci?!
 Și să mă asiste Ioana, cu noblețe și temeii,
 Fiica mea ca o lumină, doctoriță tot la ei?
 Și un vălmășag de gânduri defilează prin saloane,

Iar pe fruntea lui înaltă nădușită de broboane,
 Un caleidoscop alb-negru, amintiri precum
 scaieții,
 Aprind file adormite, derulează firul vieții.
 Un copil fragil ca paiul- era cel de-al treilea fiu
 Al grefierului Țiclete-n lumea de la Târg de Jiu;
 Timpuri aspre-n interbelic, însă gorjeanul părinte
 Vedea-n școală mântuirea. Mama se ruga
 fierbinte...
 Ardeleancă- o icoană lăcrimată și sfioasă,
 Cu-n război ce pustiise: ce pui la copii pe masă?
 Neajunsuri, boli, distrugerii, câte să îndure omul?!
 S-a stins într-o rugăciune, a chemato-n oaste
 Domnul!
 Dar copiii iubeau cartea, tot în capul trebii,
 vrednici,
 Ascultând de Hypocrate, îmbrăcau halat de
 medici.
 Doi olteni, Ion și Vasile, demni temerari, fără
 sluj,
 Deveneau oameni de știință chiar în forul de la
 Cluj.
 Conferințe, inovații, tratamente umpleau vidul
 Salvatori fără simbrerie, însă nu-i iubea partidul...
 În siajul lor titanice, urca-n școala vieții George,
 Mai firav, dar tot războinic, frația-i nescrisa lege.
 S-ar scrie romane fluvii ce-ar întrece mult
 firescu-
 De la școala generală la „Tudor Vladimirescu”,
 Purtând hainele rămase și vreo câțiva creștari,
 Cu sandale găurite, de la frații lui mai mari;
 Dar de fiecare dată, încercări și boli acute
 Îl găseau și treaz, și-n veghe pe corabie, pe punte.
 Prâslea devenea voinicul, învățând s-aleagă
 drumul,
 Trudind până-n zorii zilei să se-ncoroneze
 primul.
 Clujul îl primi-n cetate după bunele tradiții,
 Terminând la vârf, cu zece, Facultatea de
 construcții!
 Ca un soare-i zâmbea viața, cu potecile-înainte,
 Răzbătea speranța-n muguri și iubirea în
 cuvinte...
 Iar proiecte mari de lucru sclipeau ca zăpada-n
 ger:
 Visuri mari valsau să zboare în tânărul inginer.
 Dar și inima pulsează, sânge crud inundă vena,
 Când în viața lui mirată coborî din șa Elena...
 Și iubită și soție, dascăliță-n matematici:

Doi copii, două petale în surâs de crini romantici,
 Ce aveau ca să le fie, mai târziu, la senectute,
 Rondul din scuarul vieții, stele pline de virtute.
 Prins cu totu-n seva muncii, cu lucrări ce-i
 scrutau ochiul,
 Profesiunea de dascăl fascinează ca deochiul
 Și-o luă de la baza scării, asistent la facultate,
 Scriind studii, arzând trepte, precum micul
 Bonaparte.
 Știința și literatura, conferințe-n amfiteatre,
 Cu „măria sa studentul”, ca soldatu-n varii
 teatre...
 Fondator brav de reviste, cursuri și laboratoare,
 De inginerști culegeri, orizonturi roditoare,
 Pedagog de școală veche, argint viu într-un
 crater:
 „Domnul Trandafir” cel harnic, blând, un mare
 caracter!
 Primi misiunea vieții: „în Algeria, creștine,
 Vei fi dascăl cu soția, în orașul Constantine!”
 Copii mici de grădiniță- nu alegi, nu ai confesor-
 Tautologii nescrise pentru tânărul profesor.
 Patru ani bătuți pe muchie, luminează magistru-
 oltean:
 Ioana, Petru-ncepeau școala pe pământ algerian.
 Prins în ale științei valuri, termină doctorantura;
 Capitala îl atrage ca magnetul pilitura.
 Truditor pe la gazete, fondator de Ligi în urbe,
 Timpul l-împărți în faguri, în meridiane curbe,
 Iar răbdarea de dac liber, omenia ca un munte,
 I-au întipărit-o anii, într-o cută-adâncă-n frunte.

*

Se trezi din operații!, un pat alb va să-l întindă...
 Amintirile ca fumul dispărură ca-n oglindă.
 Intervenția-i cu costuri, iar spitalizarea-o fi...
 Lasă totu-n treaba Ioanei- mii de euro pe zi.
 De aceea se grăbiră cu măsuri, să nu-i ia valul,
 Externalizarea-n grabă, părăsind rapid spitalul;
 Costuri mari, ades' opace, iară sumele rămân
 Făr' acces pentru-un profesor universitar român.
 Și din nou acas' la fiică, cu ochi mari și umeziți,
 Bunic cu doi nepoți mândri, peste anii șubreziți.
 Pensionar cu neastâmpăr, cu venituri mici,
 modeste
 Bogat spirit, rege antic, liber ca vântul creste.

Câteva zile și... gata, trece borna de hotar;
 Se va-ntoarce-n arc de țară, devenit nonagenar!
 Însă întrebări persistă, ca la Zeii din Olimp:

Câți din stirpea sa gorjeană mai sunt ancorați în
 timp?!
 Frații lui cei dragi plecară prea devreme-n lumea
 nouă;
 Un nepot țintit în frunte la Revoltă-n '89!
 Soața, Lucia-Elena, s-a retras în veșnicie;
 Singur își cresc copiii. Dânsa, stea pe cer,
 făclie...
 Doi nepoți ce îl adoră, brazi români pe sol
 francez;
 La Cluj, nepoțica Luci-l poartă-n inimă drept
 crez.
 La-ntâlniri aniversare, invitat la loc de cinste
 De discipoli de-altădată, căutat pe- adrese, piste...
 Apelat la conferințe, bresle, ligi și confrerii,
 Pentru-un nume de renume-n zeci de enciclopedii.
 Senior de viță rară, nu-l ajută corpul fest:
 Un savant cu recunoașteri, cald, umanitar,
 modest,
 Scormonind cenușa vremii, scoate oameni care-
 au fost,
 Punând nume aproape șterse în vitrine-n adăpost.
 A rămas OM între oameni, pasul micit nu-l ajută,
 Condeier de forță, o voce, într-o lume tot mai
 mută...
 Mâna-i tremură condeiful, ochiul tern îl obosește,
 Însă inima cât Țara ca și mintea-i strălucește.
 Îndrăgit de confrăți tineri, ce semnează în revistă,
 Încă fulgeră-n Lactee, martor demn ce-n veac
 rezistă.
 Locuința-i o arhivă, rafturi până la tavan:
 Manuscrise, palimpseste, dar nimic nu e în van;
 File-ngălbenite-n vremuri, tomuri, enciclopedii...
 Carte rară- așteptând rându, la măsura-n
 insomnii.
 Înalt spirit academic, știe, ascultă, nu rănește,
 Cată echilibru-n lucruri, gând-soldat ce
 răscolește.
 Trăitor din alte epoci, ce sub nori s-au prăbușit-
 Lumea de-azi a luat-o razna, mușcă măru, otrăvit.
 La mulți ani!, ca-n corul antic, sănătos să fii,
 Magistre,
 Istoria consemneze, cât români o să existe!
 Azi plinești rotunda vârstă, conjurat de mari
 prieteni,
 Stătător ca-n Parâng fagul, drept, înconjurat de
 cetini.
 Înălțăm ruga la Domnul, răbdător s-aștearnă harul
 Și din tâmpla argintie să-ți sporească Centenarul!

Im memoriam: Acad. Valeriu D. COTEA

Valeriu D. Cotea, născut la 11 mai 1926, comuna Vidra, județul Vrancea este cel mai strălucit oenolog român. După absolvirea școlii primare în comuna natală, a urmat Școala Normală la Focșani, Târgu-Jiu și Bacău; Liceul “Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești (1937 – 1946). A absolvit Facultatea de Agronomie din Iași în 1951, devenind în anul 1965 doctor în agronomie. A trăit și desfășurat activitatea în municipiul Iași. **Timp de peste 20 de ani (1976-2000) a reprezentat România la Oficiul Internațional al Viei și Vinului (OIV) cu sediul la Paris.**

A fost membru titular al **Academiei Române** din anul 1993. A mai fost și membru corespondent al **Academiei Internaționale a Vinului**, din 1998, al **Academia Italiana della Vite et del Vino**, din 1986, și al **Academie Suisse du Vin** din 1987.

A înființat și condus **Centrul de Cercetări pentru Oenologie de pe lângă Academia Română, cu sediul la Iași.**

În calitate de cercetător, a colaborat cu școli cu profil oenologic din multe țări, între care cele din Narbonne, Bordeaux, Montpellier, Dijon, Berlin, Geissenheim, Neustadt, Piacenza, Asti, Porto, Lisabona.

La 7 noiembrie 2008 numele academicianului a fost preluat de către o instituție de învățământ românească, **Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea” din Focșani**, care l-a desemnat ca mentor. Este impresionantă opera și viața domnului Acad. Valeriu D. Cotea.

Istoricul carierei

-1951-1959 - asistent universitar; 1959-1963 - șef de lucrări; 1963-1971 - conferențiar universitar;

1971-1997 - profesor universitar; 1997 - în prezent - profesor universitar consultant; 1968-1984; 1990-1992 - șef de catedră; 1972-1974; 1984-1986 - decan al Facultății de Horticultură; 1973 - în prezent: conducător de doctoranzi în specialitatea Viticultură și Oenologie.

Specializări în enologie: În Ungaria, anul 1963 și Franța în anul 1973. Între 1950 și 1971 urcă toate treptele ierarhice universitare: ajunge profesor în cadrul Universității de Agronomie din Iași; șef de catedră între 1968 – 1984 și 1989 – 1992; decan al Facultății de Horticultură între 1972 – 1974 și 1984 – 1986; conducător de doctoranzi în 1973;

Activitatea publicistică; Lucrări publicate

Activitatea publicistica este concretizată în peste 600 de titluri, dintre care mai mult de jumătate sunt lucrări științifice, iar celelalte sunt cronici, recenzii, prefețe, postfețe și numeroase biografii-portret ale unor oameni de știință contemporani sau trecuți în lumea umbrelor.

Din cele peste 600 de scrieri, 40% sunt elaborate ca singur autor, 40% ca prim autor și 20% în colaborare. Un număr de peste 30 de lucrări au fost prezentate în cadrul unor manifestări și reuniuni științifice internaționale (congrese, simpozioane, colocvii etc.) și respectiv publicate în reviste de specialitate din Franța, Elveția, Germania, S.U.A, Italia, Spania, Luxemburg, Portugalia, Grecia etc. Dintre cele zece lucrări de sinteză (manuale, cursuri, tratate) de o apreciere deosebită s-au bucurat: **Oenologia**, 1982, **Tratat de Oenologie**, vol. I, 1985 și vol. II, 1988, **Podgoriile și Vinurile României**, 2000, la care este prim autor. Fiecare dintre aceste trei lucrări s-a bucurat de premiul Oficiului Internațional al Viei și Vinului (O.I.V) organizație interguvernamentală cu sediul la Paris, iar ultima a primit și premiul COPYRO pe anul 2000. A fost membru în Comitetul de redacție al unor publicații științifice, precum: Bulletin de l’Oiv, Rivista di Viticultura e di Oenologia din Cneigliano- Italia, Ciencia e Tehnica Viti-Vinicola din Portugalia. A fost membru de onoare și redactor la mai multe Reviste de cultură din țară, printre care și la revista BOGDANIA.

Titluri științifice: membru corespondent al Academiei Române din 1990 și membru titular de la 7 septembrie 1993.

- Președinte al Secției de Științe Agricole și Silvice din cadrul Academiei Române (din 1996)
- membru în colectivul de redacție al Buletinului Institutului de Cercetare pentru Viticultură și Vinificație;
- membru în Consiliul de conducere al revistei Horticultura;
- membrul la Comitetul științific la Revista di Viticultura e di Oenologia din Conegliano – Italia;
- membru în Comitetul Asociației Oamenilor de Știință - Filiala Iași;
- președinte al Comisiei de Oenologie din cadrul Oficiului Național al Viei și Vinului;
- vicepreședinte al Organizației Internaționale a Vinului (1977 – 1979);
- președinte al Grupului de experți “Tehnologia vinului” din cadrul O.I.V (1989 – 1991);
- președinte al Comisiei de Oenologie din cadrul O.I.V (1991-2016);
- membru expert al “American Society for Enology and Viticulture”;
- membru de onoare al “Jugoslavenski Vinogradasko-Vinarsko”;
- membru al “Groupe International Polyfënois”;
- membru corespondent (1970) și membru plin (1990) al Academiei Științifice Agricole și Silvice;
- membru corespondent al Academia Italiana della Vite e del Vino (1986);
- membru corespondent al Académie Suisse du Vin (1987); membru corespondent al Académie Internationale du Vin (1988);

Premii și decorații

- Laureat al Premiului O.I.V.-1982
- Laureat al Premiului O.I.V.-1989
- Laureat al Premiului O.I.V.-2000
- Premiul COPYRO-2000
- Premiul Vasile Pogor-2001
- Confrade de Merito-Spania
- Medalia orasului Arbois-Franța
- Pionero dele Vitivinicultura Mundial-Argentina
- Meritul Agricol în grad de Cavalier-Franța
- Ordinul Muncii Clasa a III-a*România
- Ordinul National Steaua României în grad de Cavalier*România

Alte distincții

- Cetățean de onoare al orașului Focșani
- Diplomă de onoare a județului Vrancea

- Diplomă de onoare a orașului Panciu
  - Diplomă de onoare a Societății Horticultorilor din România
  - Diplomă de Onoare a Societății Române de Radiodifuziune
  - Diplomă de excelență a S.C. Veritas Panciu S.A.
  - Diplomă de onoare a Universității din Oradea
  - Diplomă de excelență a Facultății de Horticultură Iași
  - Diplomă de excelență a Facultății de Zootehnie Iași
  - Diplomă de onoare a Facultății de Medicină Veterinară Iași
- Cu certitudine poporul român a pierdut o mare personalitate a științei românești și internaționale. Trebuie să-i urmăm: dăruirea pe tărâmul științei și a învățământului, rigoarea, onestitatea, demnitatea, dârzenia, hărnicia, bunătatea sufletească, imensa cultură, dragostea față de țară și semeni, etc.

În noaptea de 20-21 aprilie 2016 ”Regele vinului”, **Acad. Valeriu D. Cotea** a decedat la Spital în urma unui stop cardio-respirator. Societatea academică, lumea științifică a pierdut un model, un strălucit om de știință, un dascăl de excepție, un Om cu suflet minunat.

A lucrat până în ultima clipă, dorea să lanseze o carte la împlinirea a nouă decenii de viață. Regrete pentru întreaga suflare românească! Am avut marea onoare de a accepta să fie Membru de onoare al revistei de creație și cultură Bogdania, încă de la început. Personal și întreg colectivul de redacție l-am admirat și urmat exemplul domniei sale de **mare Român și luptător desăvârșit pentru binele umanității**. Prof. univ. dr. Valeriu D. Cotea a fost membru titular al Academiei Române, personalitate contemporană de prim rang în domeniul viticulturii și oenologiei, autorul Tratatului de Enologie vol. I și II cu 1200 de pagini, cuprinzând cele mai valoroase informații din știința și practica vinicolă. În cei peste 45 de ani de carieră strălucită, a explorat cu dârzenie și rară dăruire domeniul puțin cunoscut Oenologia. A dăruit lumină din sufletul său, de Om de rară frumusețe interioară, pe altarul științei românești și în sufletul și inima studenților și specialiștilor români. Acad. **Valeriu D. Cotea** a fost cel mai strălucit vrâncean și va rămâne viu în inimile noastre! (**Ionel MARIN**)

In memoriam: VIOREL MARTIN**(19.05.1953-16.12.2025)****ADIO, DRAGĂ PRIETEN, VIOREL
MARTIN!**

În decurs de un an de zile, pe lângă patru rude foarte apropiate (un frate, o soră, un cumnat și o cumnată), am pierdut și UN MARE PRIETEN, pe VIOREL MARTIN! Pe care îl consider un membru al familiei mele extinse, e-adevărat, în partea de suflet, literară.

Declar public prietenia mea cu Viorel MARTIN, pentru că, sincer să fiu, în ultimii doi ani, mi-a spus de multe ori că mă consideră un prieten de-l lui. În viața mea, nu mi-a spus nimeni de atâtea ori, de către cineva, bărbat sau femeie, că îi sunt prieten. La început, m-a surprins, apoi **m-am considerat onorat și norocos** să am un asemenea prieten, pentru că l-am considerat pe Viorel UN MARE TALENT!, cu o operă frumoasă, împlinită și respectabilă, **atât ca poet, cât și ca epigramist!**

Viorel MARTIN este **unul dintre cei mai mari și talentați epigramiști contemporani!** Dar și ca poet, **Viorel MARTIN este un mare talent literar!** Numai numărul cărților sale de poezii pentru copii depășește numărul cărților literare scrise de mine.

Pe merit a fost membru al UNIUNII SCRIITORILOR DIN ROMÂNIA și al UNIUNII EPIGRAMIȘTILOR DIN ROMÂNIA, dar și al UNIUNII ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA, pentru că a fost **director fondator** al revistelor *EPIGRAMA* și *LUMEA*

EPIGRAMEI, dar și colaborator la alte reviste cunoscute, inclusiv la revista BOGDANIA.

În cadrul AGIR, Asociația Generală a Inginerilor din România, a fost, până în ultima clipă, în același timp, președintele **Cercului Inginerilor Epigramiști**, cât și președintele **Cercului Scriitorilor Ingineri**.

Propunerea lui, din septembrie-octombrie 2024, de a lucra împreună în conducerea *Cercului Scriitorilor Ingineri din AGIR*, **el în calitate de președinte**, iar eu în calitate de **vicepreședinte**, nu doar m-a surprins, dar m-a onorat și m-a marcat!

De aceea, de atunci, m-am străduit, și mă voi strădui și în continuare, să nu-l dezamăgesc, să fiu la înălțimea așteptărilor sale, pentru că **eu îl consider prezent spiritual**, în continuare, **printre noi**, că el ne va urmări cu atenție de acolo, din CER, de lângă DUMNEZEU!

Odihnă veșnică, dragă prieten Viorel MARTIN!

Nu te vom uita niciodată și te vom considera mereu printre noi, colegii tăi literari!

DESCÂNTECUL APEI

de Viorel Martin

Apă frumoasă, apă curată,
Apă de la Dumnezeu,
Adu-mi puterea ta minunată,
Vindecă trupul și sufletul meu.

Apă lumină, apă idee,
Apă cu busuioc,
Adu-n făptura mea o scânteie
De pace și de noroc.

Apă iubire, apă sfințită,
Picături preacurate,
Adu-n făptura mea obosită
Valuri de sănătate.
Vindecă-mă de singurătate!

S-aduci bucurie în sufletul meu,
Adu speranță, adu iubire
Picură picuri de nemurire,
Apă minune, apă de la Dumnezeu.

Corneliu Cristescu,**Cercul Scriitorilor Ingineri din AGIR.**

**Im memoriam: Poeta Catrina DANCIU
(19.05.1936 - 16.04.2026)**

Danciu Catrina, poetă populară a Vrancei, născută la 19 mai 1936 în satul Poiana din comuna Vrâncioaia, a scris mai multe volume de poezii populare, printre care: Primul său volum "Poezii populare" a fost editat în anul 2010 de Editura Neverland, din București. A urmat volumele: "Lacrima Vrâncioaiei" în anul 2014 și "Poezii creștine", anul 2016, ambele scoase la Editura Emma. Apoi la Editura Bogdania a scos volumele intitulate sugestiv "**Lacrima dorului**", în anul 2018 și „**Doruri nestinse**”, în anul 2019. Cunoscându-i creațiile și la rugămintea dânsi am acceptat să scriu din nou despre frumusețea poeziei populare, despre o poeta populară prolifică și dăruitoare limbii populare românești. A scris de la 10 ani poezii populare reliefând copilăria sa, familia, viața curată și dificilă de la sat și dragostea față de glia strămoșească. Bunicii i-au murit pe front. Domnul Toader, tatăl său a supraviețuit oribilului război mondial...Așa după cum afirmă și autoarea: "Când a venit de pe front eu scoteam apă de la puț și mi-a luat cofița cu apă și mi-a zis că el este tăticul meu...Am luat-o la fugă spre casă, aveam aproape 8 ani. Plângând, acasă i-am spus mămicii că un nenea militar mi-a luat cofița și ...în clipele următoare a intrat și tăticul în ogradă...". Crescută într-un mediu sănătos de la munte, într-o familie creștină cu dragoste față de Dumnezeu și oameni, poeta a reușit să scrie numeroase caiete cu poezii

populare pe diverse tematici. În volumul "Lacrima dorului" poeziile populare sunt adevărate dedicații rudelor, prietenilor, sătenilor, românilor, oameni obișnuiți dar iubitori de tradiții, de semeni și graiul românesc. Copilăria ne urmărește toată viața. Autoarea trăind întreaga viață în satul natal, printre rude și săteni, prezintă veridic viața, cu emoție și nostalgie. Tânjește după tinerețe, după darurile frumoase de odinioară când întreaga familie era unită, participa activ și cu dăruire la marile evenimente. Astăzi din satele noastre forța activă, în mod special tinerii lucrează în țări de pe toate continentele lumii. Inclusiv din familia dânsi și-au făcut un rost în țări ale Europei și vin, când se poate, să revadă pe părinți, bunici și pe cei dragi din familie, precum în poezia Lacrima dorului:

"Suferința, lacrima și dorul mare
Ele vin din aproape și depărtare
Sosesc nechemate, ca din senin
Îmi aduc în inimă și gând pelin

Mă rog, ziua și noaptea, la Domnul Sfânt
Să-mi dea tărie, m-ajute zilnic, pe pământ,
Să curgă vremea cu lacrimi de bucurie
Și dorurile să nu învingă, s-aducă fericire".

Un dor aparte poartă față de nepoței pe care i-a crescut. Speră ca într-o zi să revină la obârșie și să rămână definitiv în vatra strămoșească. Sentimentele, trăirile le exprimă simplu și convingător prin cuvinte obișnuite, proprii poeziilor populare.

După cum știm că poezia populară a fost sursă de inspirație, și de care s-au folosit scriitori, artiști, muzicieni pentru a făuri capodopere nemuritoare. George Călinescu afirma: "Folclorul a constituit un izvor nesecat de inspirație și pentru Eminescu. Nici un alt scriitor român nu a fost convins mai mult decât Eminescu despre importanța folclorului pentru creația cultă. Eminescu a prelucrat și valorificat creația populară retopind-o, rafinând-o și cristalizând-o la retortele geniului său". Poeta **Catrina DANCIU** scoate în evidență o serie de caracteristici sufletești ale omului, românului simplu din popor, în primul rând: atașamentul față de familie, înțelepciunea, bunătatea, respectul față de țară, dragostea față de Biserică și divinitate. Deși bolnavă de peste 40 de

ani cu inima, poeta reușește prin dragostea față de Domnul Hristos să se ridice deasupra poverilor lumești și să ne îndemne la o viață curată, demnă, fără de păcate. Soțul dânzei, domnul Constantin Danciu deși este bolnav mereu a susținut-o, ajutat și încurajat să scrie ceea ce simte și gândește. În exprimare poeta Danciu folosește mai rar metafore și acele fără înflorituri și conotații filosofice. În majoritatea poeziilor își exprimă dragostea față de copii, dorul de părinți, de copilărie, atașamentul față de oamenii necăjiți, de natură și nu în ultimul rând respectul pentru valorile morale și creștine ale neamului românesc. În carte sunt prezente și poezii dedicate Domnitorului Ștefan cel Mare și eroismului ostașilor români pentru înfrângerea dușmanilor.

Ca doamna Danciu sunt milioane de români cuprinși de dragoste imensă pentru semeni, pentru înaintași și responsabilitate față de urmași. Desigur iubirea, credința vie și solidaritatea întăresc temelia neamului, ne asigură un viitor mai bun. „Să-nvățăm iubirea a o prețui/Atât timp cât încă suntem vii”...

Poeta afirmă adesea: „Sunt mândră că-s vrânceană/ pe copii îi învăț mereu/ să țină la neamul meu”, sau „Românie, plai domnesc/ Cu tine vreau să trăiesc/ Pentru că eu te iubesc,/ În veci am să te prețuiesc”!

Doamna Catrina Danciu a afirmat că: „**poezie este averea mea**”. A trăit la sat, în frumosul sat Poiana, cu demnitate și multă dragoste față de familie, rude, vecini, față de țară și față de divinitate. Permanent s-a rugat domnului Iisus Hristos și Maicii Domnului pentru binele României și mântuirea lumii.

Pentru cărțile sale poeta Catrina Danciu a primit mai multe Diplome de excelență din partea revistei de creație și cultură “Bogdania” din Focșani. Am considerat că trebuie susținută și încurajată creația populară românească.

Se impune să ne reîntoarcem la noi înșine și să nu uităm niciodată că suntem datori să întărim, împodobim comorile sufletești, darurile strămoșești, sfinte și nemuritoare. Nu te vom uita! Dumnezeu să te odihnească în Împărăția Sa!

Ionel MARIN

Poezia pe cărări de timp

Mihai EMINESCU
(15.01.1850-15.06.1889)

Crăiasa din povești

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;

S-adun flori în șezătoare
Din paianjen tort să rumpă,
Și anină-n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-și trestia într-o parte
Sta copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roșii
Peste unda fermecată.

Ca să vad-un chip, se uită
Cum aleargă apa-n ceruci,
Căci vrăjit de mult e lacul
De-un cuvânt al sfintei Mercuri.

Ca să iasă chipu-n față,
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiți sunt trandafirii

De-un cuvânt al sfintei Vineri.
Ea se uită...Păru-i galben,
Fața ei lucesc în lună,
Iar în ochii ei albaștri
Toate basmele s-adună.

Cu mâine zilele-ți adaogi...

Cu mâine zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi
Și ai cu toate astea-n față
De-apururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urma,
Precum când soarele apune
El și răsare undeva.

Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe-același vad,
Se pare cum că-i altă toamnă,
Ci-n veci aceleași frunze cad.

Naintea nopții noastre împlă
Crăiasa dulcii dimineți;
Chiar moartea însăși e-o părere
Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare
Ăst adevăr îl înțeleg,
Că sprijină vecia-ntreagă
Și-nvârte universu-ntreg.

De-aceea zboare anu-acesta
Și se cufunde în trecut
Tu ai ș-acum comoara-ntreagă
Ce-n suflet pururi ai avut.

Cu mâine zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Având cu toate astea-n față
De-a purure ziua de azi.

Priveliștile sclipitoare,
Ce-n repezi șiruri se diștern,
Repaosă nestrămutate
Sub raza gândului etern.

Mihai Eminescu (1883, decembrie)

Nicolae ROTARU
(28.03.1950-30.03.2024)

Sunt carte

Îmi foșnesc pleoapele
ca filele unei cărți,
am lacrimi de cuvinte,
mi s-au topit verbele
și-mi șiroiesc pe obraji,
mă las citit și compătimit
în publicul larg de către
de lumea mea cititoare,
iscodit ca un volum jerpelit
într-un anticariat de foșnete...

Cred că sunt, simultan,
protagonist și carte,
într-o tragedie urbană
taciturnă și celebră.

Poemele mele

Poemele mele sunt
veste de salvare
(veste-anti-glonț)
deși par cămăși de forță
împletite din verbe,
vitriolante și ductile,
mi-e și teamă să le mai port,
din pricina sindromului
de eternitate absolută.

Bard bătrân

Strângi poemul meu între coapse
ca pe-o rezervă incidentală

așezată la mijloc de text stufos
al unei povești de dragoste,
între paranteze apetisante și jinduite
de ochii care văd și de inima care tace
a celui care am îmbătrânit poet

Dumitru PRICOP
(21.05.1943-29.07.2007)

Ultima căprioară

Mi s-a lăsat un nume moștenire
Dar l-am pierdut la jocuri de noroc,
Odată cu veșmântul alb, de mire,
Și numele din care mă invoc.

A mai rămas în munte-o căprioară,
Nespus de grațioasă și de vie,
Care știa ce mult o să mă doară
Această nenumită nebulie.

Din ochii ei cu lacrimile-n stele
Din când în când trimite frunze, tei.
Să odihnească ceasurile grele
Pierdutului prin lumea de pigmei.

Autoportret

Ce-aș mai putea acum cerși tăcerii?
O lacrimă, o mare, un potop?
A înserat, Dumitru al lui Pricop
Tot pruncul orb jertfindu-se-n dureri.

Ai în ciolane câteva milenii
De sfinți furați de aripi și văzduh,
Mai au imensul lor ogor de duh
În care se-ntrupau de Pasti, la denii?

Nu le mai cer nici milă, nici iertarea,
Ci doar curata binecuvântare
Să-mi lase munții vârstelor primare
Când le-am zidit în suflet întruparea

Să pot din nou lumina să le-o sorb
Acum, când chiar și pentru mine-s orb.

Michaela Al ORESCU
(06.02.1927 -16.06.2021)

Eminescu

„Abia-nțelese, pline de-nțelesuri,”
Veneau spre el ecouri ancestrale,
Vitrouri în lumini arhetipale
Atât de greu cu gândul să le-mpresuri.

Văltori țâșnind din lumile-abisale,
Sacrificând strălucite șesuri,
În geniu-a strâns bogatele culesuri
Ale-unui neam, ivirile-epocale.

Gândirea lui a-mbrățișat averea
Străvechiului popor ce-l recunoaște
Stâlp creator ce-i va păstra puterea

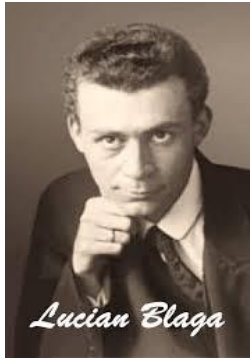
Regenerării-n lupta de-a renaște
Din prăbușire, spre reînvierea
În Phoenix-ul ce timpul recunoaște.

Testament

Am adunat mii semne de-ntrebare
și am ascuns la pieptul meu uimiri
tăcut-am tâlcul multor deveniri
și carnea am lăsat-o în uitare.

În scoica gândului mi-am zăvorât durerea
și lacrimile, nopții-am surghiunit,
în urma-mi, visul, trudnicul, ivit
rămâne amintirea și averea ....

Lucian BLAGA
(09.05.1895-06.05.1961)

Noi și pământul

Atâtea stele cad în noaptea asta.
Demonul nopții ține parcă-n mâni pământul
și suflă peste-o iască
năprasnic să-l aprindă.
În noaptea asta-n care cad
atâtea stele, tânărul său trup
de vrăjitoare-mi arde-n brațe
ca-n flăcările unui rug.
Nebun,
ca niște limbi de foc eu brațele-mi întind,
ca să-ți topesc zăpada umerilor goi,
și ca să-ți sorb, flămând să-ți mistui
puterea, sângele, mândria, primăvara, totul.
În zori când ziua va aprinde noaptea,
Când scrumul nopții o să piară dus
de-un vânt spre-apus,
în zori de zi aş vrea să fim și noi
cenușa,
noi și - pământul.

Către cititori

Aici e casa mea. Dincolo soarele și grădină cu
stupi.
Voi treceți pe drum, vă uitați printre gratii de

poartă
și așteptați să vorbesc.
- De unde să-ncep?
Credeti-mă, credeti-mă,
despre orișice poți să vorbești cât vrei:
despre soartă și despre șarpele binelui,
despre arhanghelii cari ară cu plugul
grădinile omului,
despre cerul spre care creștem,
despre ură și cădere, tristețe și răstigniri
și înainte de toate despre marea trecere.
Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit
așa de mult să plângă și n-au putut.
Amare foarte sunt toate cuvintele,
de-aceea - lăsați-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închiși.

Cristian Petru BĂLAN (SUA)
-poeme

CÂND TINERE PERECHI

Când tinere perechi cuprinse-n val de doruri
Ard în sărut nebun ce blând îi contopește,
Atunci, orbiți de vrajă, instincte și fioruri
Devin simbol ce spune că timpul se oprește.

În fiecare clipă ei schimbă legea firii,
Căci clipa se dilată în cercuri de lumină,
Prin buzele ce spulber chiar poarta
nemuririi
În ei apare-un cosmos cu aură divină.

De fiecare dată când ard în contopire,
Ambii devin o hartă de energii supreme,
Iar trupul lor și-l simt etern și-n nemurire
Zburând prin dulci himere de flori cu diademe.

De fiecare dată când se privesc, le-apare
O stea ce-n miezul ei le poartă al lor nume -
Esențe de smaralde curg din cerești altare
Unde ei văd destine cu fericiri în spume...

De fiecare dată când el păru-i răsfiră
Și-o mângâie pe plete, ea pare că visează
Simțind că mâna lui alunecă pe-o liră
Cu melodii sublime ce gloria-i dublează.

De fiecare dată când pacea-i înconjoară
Se rupe vâlul lumii cu realitatea-n ceață,
Căci lumea pentru ei pare-o planetă rară
Unde iubirea-i hrană și ce-i frumos e viață!

Atunci și eu i-admir cu drag și mult temei
Simțind că și Natura cu chipu-i de regină
Pe el îl vede Soare arzând în trupul ei,
Pe ea - Planeta Vieții, scăldată în lumină.

IMNUL LIBERTĂȚII DIVINE

O, Libertate demnă, dumnezeiască forță.
Coboară peste lume cu orbitoarea-ți torță
Care topește lanțuri și arde asupra
Eliberând popoare din toată omenirea !

Tu ești stăpâna păcii și fulger în războaie.
Tu orice asupra o arzi și-o faci văpaie!
Fără de tine lumea-i pustie și străină,
Pe unde treci, prosperă dreptate și lumină.

De-aceea cât va fi un sens să stăm sub stele,
Îți vom slăvi lumina, cu brațele spre ele.
Un cor te-nalță-n ceruri cu ton de biruință:
Sunt glasuri de popoare născute din credință.

În fiecare voce e-o rană vindecată,
Căci Libertatea-i imnul iubit de lumea toată,
Și-l vom cânta spre ceruri, să treacă și de soare -
Până ce România va deveni iar mare !

Tu Libertate sfântă - din lacrimi ești născută,
Iar azi o lume-ntregă din suflet te salută.
Doar Tu ne scapi de neguri și orișice-nrobire,
Fiindcă doar Tu ești calea spre îndumnezeire!

LUMINA CARE NE CHEAMĂ

Aș lua aripi din raze, zburând spre tine lin,
Ca să străbat prin aer, cu cerul drept cărare;
Dar fără chipul tău, aprins în gând senin,
M-aș rătăci prin gânduri și doru-ar fi mai mare.

Aș fi izvor de-argint, curgând spre-un golf tăcut,
Cu zbateri sclipitoare pe-o vale însorită,
Cu presimțiri divine că drumul stăbătut
Mă duce către ființa care mi-a fost sortită.

Prin cuget am fost unda ce-o lume a scotocit,
Prin colțuri de tăcere, prin viscole de doruri,
Visam la chipul tău cu foc nemântuit,
Voind să mi te-arați cuprins de-adânci fioruri.

Iar când Stăpânul Lumii, în ceas de grații, rar,
Mi-a deschis poarta vieții să te primesc aproape
Și te-a adus la mine, ca Soare-n calendar,
Mi-ai spulberat tristețea, bezna-i băgat-o-n
groape.

Azi tu îmi ești lumina ce-alungă orice nor,
Iar eu devin artistul ce-ți fac din trup cântare;
Și-n simfonii te-mbrac, fiindcă mi-ești viu fior,
Iar dragostea ta este a cerului chemare.

Așa simți că iubirea, credința vin din rai,
De Duhul Sfânt aduse în taine, cu dor sfânt;
Și-n clipa când te prind sub raze, nu mai stai,
Căci ele se revarsă din ceruri pe pământ!

Dumitru BUȚOI -poeme

CUVINTELE INIMII

Nimeni nu este veșnic pe acest pământ
Dumnezeu ne cheamă la el pe fiecare
De-a pururea să facem legământ

Cu îngerii de rouă ce înfloresc pe zare!

MI-E DOR DE TINE

Mi-e dor de tine
În fiecare zi în fiecare noapte
Și-adorm cu tâmpla rezemată de vis
Mi-e dor de buzele de rouă
Cu parfum de mere coapte
De îngerul de fată
Cu sufletul curat ca floarea de cais!
Mi-e dor de tine
În fiecare zi în fiecare noapte
De ochii tăi căprui
În care mă pierdeam ca un ecou
Prin pădurile de șoapte
Cu lacrima ce plânge astăzi prin statui
În primăvara aceasta tristă și nebună
Ți-am scris o carte
„Licențiat în iubire”
Pe care mâine o vom citi împreună
La marginea pădurilor de șoapte
Când îngerul de rouă
ne va atinge pe-amândoi cu aripa subțire!

MÂINE VOI PLECA ÎN UITARE

Mâine voi pleca în uitare
Și îngerul
mă va atinge cu aripa subțire
Voi fi un vis frumos în așteptare
Și-o umbră
cu chip de om ce plânge
într-o mănăstire!
Mâine voi pleca în uitare
Și voi umbla
pe sub pământ ca un copil cuminte
Din tot ce m-a durut în viață
acum nimic nu mă mai doare
La margine de sat
voi fi o cruce de cuvinte!

Mâine voi pleca în uitare
Călăuzit de lacrima din ploi
Voi fi între
cer și pământ o țintă mișcătoare
O stea (ne)apusă pe zare
în care te-aștept iubito să plângem amândoi!

IUBIȚII DIN POVESTE

În noaptea în care tu m-ai sărutat
În trupul meu
s-a aprins flacăra iubirilor celeste
nici azi nu știu ce s-a-ntâmplat
Că peste noapte
Am devenit iubiții din poveste!
În noaptea în care tu m-ai sărutat
Eu te știam demult plecată
Într-un vis
Pe care împreună l-am visat
Și-acum,
dintr-un tablou tu mă privești mirată!
Și eu cu trup de rouă
Troienit și-nzăpezit de stele
Mă risipesc pe zare
Și-mbrățișez iubita din visurile mele
Ca pe-o mireas(m)ă trecătoare!

SUFOCAT DE IUBIRE

Sufocat de prea multă iubire
M-am exilat
într-un colț de amintire.
Deși,
în somnul meu e noapte și târziu
Cu degete de gheață
pe zare, iubito îți scriu
Te-aștept să vii mireasa visurilor mele
Să ne iubim
împreună în taina nopților rebele
Și sufocați de prea multă iubire
Să ne lăsăm
atinși de îngerul cu aripa-i subțire
Și-n zorii dimineții
când cerul se despică-n două
Să ne exilăm definitiv
Precum o stea într-un bob de rouă!

AMURGUL A VISAT URÂT

Am să vă vorbesc prieteni
În această carte
Despre,
Nașterea și viața mea
Într-o lume tulburătoare

Despre
Iubire și moarte
Despre neliniștea din stea
Și „mersul pe valuri în picioare”!
Am să vă vorbesc prieteni
Despre
Plecarea mea în (ne)uitare
Și somnul în care amurgul a visat urât
Despre
Spaima dintre cer și altare
Pentru astăzi, prieteni deocamdată atât!
DUMITRU BUȚOI, din volumul In memoriam
Lidia Buțoi „Licențiat în iubire” editura
Waldpress, Timișoara, 2025

Dumitru ICHIM
-poeme

Poetul, fulgul și moartea

Numai un poet
ar fi în stare
să pândească prin gaura cheii
cum e-n lăuntru de mugur,
în iatacul spre taină de floare.
Moartea
tocmai trăsesse perdeaua
și, dezbrăcată, își încerca
nourul alb de mireasă.
(Preaușernicul gând
alungu-l,
mai departe
de-orice fel de-ndoială!),
dar fulgul
împinse rapsodu-ntr-o parte,
ca el s-o privească pe moarte
întregă și goală
ca-n undele lunii.
- Ca să fie a lumii crăiasă

are nevoie, nu de-un poet,
ci de-un ochi pânditor ca de lup,
iar voalul dantelei de fulg
după șoaptele mele-ar putea
măsura să-i ieie
pe trup,
că-i singura -
foc și petală
sărutului cu-otrăvi de orhidee.

Fetița cu chibrituri
Prima dată
a mers cu mine că
nu știa cărarea
la Sfânta Duminecă,
dar i-am spus să nu treacă
peste puntea
unde albia apei e seacă.
...o speriam cu Muma Pădurii,
dar cum râdea după spaimă!
Se alinta copilul:
„Hai, mă...?!”
După mine desculță fugea
alergând prin miazănoapte de brazi
prin livada
cu vrăjitul iaz al Sfintei Vineri
din care băuseră norii
de-au rămas până azi
ca toți îndrăgostiții
cu toate cerurile tineri,
cărând spre apus răsărituri.
Numai codrul mai știe
că numele-i adevărat,
Fetița cu Chibrituri
mi l-a șoptit doar mie.
Ne iubeam
înainte ca-n lume să fie iubire,
din dragoste fără să știm
decât firul de cântec,
puțin mai subțire
ca dorul
când cetina sub lună și-adoarme
izvorul.
Împlătoșat în coajă de mestecăn
o apăram de zmei,
eram prințul ei
cu părul de aur.
Odată i-am scos din călcâi
un dinte-ascuțit de balaur

ce-a vrut să mi-o fure.
 Împărăția noastră
 era din pădure
 și până-n Orionul înalt,
 despre care spunea iazul morii
 că-i poartă
 la tărâmul celălalt.
 Cerbi se-nchinău
 printre brazi ca prin schituri
 ascultând Sfânta Vineri
 seara chemându-i la masă.
 „Când vei fi mare,
 spuneam Fetiței cu Chibrituri,
 o să te-mbrac în borangicul lunii
 ca voal de mireasă
 și-o să-ți fur din poveste condurii...”,
 dar ea se întrista
 ca buciul când oftează pădurii
 până dincolo de moarte
 și dincolo, spre-altfel de răsărituri.
 „Eu o să fiu departe
 pe unde începutul un altuia e vamă...”
 așa-mi grăia Fetița cu Chibrituri
 care doar mie-mi spuse cum o cheamă.
 ***

În alb ca o mireasă...
 Se-ngrămădea tot satul
 cu flori și cu săruturi,
 dar mie Sfânta Vineri,
 care venise din țara noastră veche,
 se-apropie șoptindu-mi la ureche,
 așa ca o fântână
 cu luna prinsă-n ciuturi:
 „Nu plânge,
 pentr-o vreme cu mine-o să rămână
 până când florile or să-i învețe glasul
 și-apoi
 or s-o urmeze în alai de fluturi!”

 Inscricție pe-o cărămidă
 Pe culoarul acesta de liceu
 era o fereastră spre pădure.
 Ochii mei se pierdeau în albastru
 și acolo unde dispăreau
 era locul întâlnirii noastre.
 Vânturile mă chemau,
 dincolo de frica de profesori,
 unde zăpezile erau viorii,
 să sorb un fulg de pe buzele tale.

Dar au venit oamenii:
 „Geamul spre pădure trebuia zidit!”
 ...și ochii mi-au rămas în cărămizi
 ca legendara Ana în piatra mănăstirii.

 Cireșul
 Într-o primăvară mi-ai scris în privire
 gândul tău.
 Nu aveam ramuri - aș fi înflorit.
 În altă primăvară ne-am scris amândoi
 Numele pe un cireș sălbatic,
 deasupra izvorului.
 În zori apele erau o Cale Lactee.
 A treia primăvară...
 Unde o fi poteca spre cireșul nostru?
 O fi furat-o vreun apus de lună
 sau iarba a ascuns-o-n gene
 să o deschidă numai căprioarelor?
 Mă tem că n-o să mai găsim
 urma de lacrimă-a potecii.

 Dar dacă fata-a vrut să mă sărute?
 Numai prin basmele pierdute
 puteau să se-nfiripe fulgi
 atât de mari,
 așa cum ninge numai de Crăciun
 între-un „a fost”
 și-ntr-altul mult mai lin
 din „niciodată”
 ca-n pagina întoarsă în magnolii.
 O conduceam acasă,
 pe cea mai frumoasă
 din toate fetele școlii,
 la prima-ntâlnire.

Cireșul de la poartă
 se apleca de-atâta înflorire
 deasupra sfielilor noastre,
 că liniștea sporea din albul lui
 precum când stelele se nasc
 în hăul nopților albastre
 din șoaptele fântânii.
 „Închide ochii,
 mi-a zis și i-am închis,
 și-ascultă
 cum fulgii
 unul de altul se ating,
 auzi tăcerile cum ning?”
 ... ding, cling, ning...

Medalion LIRIC

Al. Florin ȚENE

Metafora

Vorba spusă pe dos într-un buchet de cuvinte
E un fel de comparație fără termenul de
comparat,
râul țâșnind de sub stâncă inventează moara și
minte
foamea zilei în cotlonul hambarului plecat la
arat.

Se clătește ziua cu marea înspumată prin gură
Pescărușii mint înălțimea cu proteste dure.
Când corabia întinde speranțe valului ce-n îndură
Cocoașa carenei unde țipă o parte din pădure.

Cuvintele ies din telemobil precum o reptilă
Speriind urechea ascunsă-n gulerul înalt
Când degetele înghețate vibrând mereu a silă
Și gândul spre îndreaptă spre ea c-un salt.

Lipsește ceva din scena aceasta spune un adjectiv
Doamna metaforă îl completează, comparația,
Toate sunt minciuni spune verbul fără motiv
să ne înflorească în text minciuna și inovația.

Ca aerul și seva, EMINESCU

Îi aud pașii trecând dinspre lumină
Și foșnetul stelelor în părul Lui,
Când plopii fără soț îl așteaptă să vină

La fereastra cu dorul aprins în gutui.

Coborând dinspre Carpați, îl aud uneori
Cu fruntea împodobită de gânduri
Pe cărări de argint și flori
De tei presărate rânduri, rânduri.

Îi aud glasul venind dinspre trecut
Dulce ca mierea cuvintelor străbune,
Când este versul șoaptă de început
Și luna vibrează iubirea pe strune.

Doinesc tulnice pe poteci de munte,
Spre Ipotești prelungind chemarea
Așternută peste veacuri punte
Pe care să vină odată cu zarea.

Din poeme se desprinde, spre el venim,
Ca aerul și seva ce-n arbori suie,
În fiecare dintre noi îl regăsim
Cioplit în inimi veșnică statuie.

Mircea Dorin ISTRATE

A-mbobocit iubirea

A-mbobocit iubirea de-acum, că-i primăvară
Și-ncep să se trezească mai toate din lumesc,
C-așa-i făcută viața, nici știu a câta oară
O floare și un zâmbet ne urcă în ceresc.

În ele amândouă am pus din al nost suflet
Smerenie, speranță, curat și prealumină,
Menite ca să schimbe tristețile în zâmbet
Și-amarul și durerea în bobi de fericire.

Din ele se vor naște cel dor primăvărat

Ce-o fi să îmboldească un suflet spre iubire,
Că-n vraja îndulcită stă visul cel molatic
Ce-o să cuprindă firea cu-a lui dumnezeire.

Iar bobul de lumină trimis de sfântul soare
Ne-nvie înc-odată puterile din noi
Și-a sale toate fapte atotvindecătoare
Ne vor trezi la viață, că suntem seci și goi.

***

Lăsați dar primăvara cel suflet vi-l cuprindă
Ca-n toate-l îndulcească c-așa e omenesc,
O floare și un zâmbet în vraja lor ne prindă
Să ne îmbune gândul și faptele-n lumesc

Moșia mea

De-mi da-vei Doamne, lumea toată, s-o fac cum
vreau și cum socot,
Apoi, de-atâta măreție, pe mine chiar mă doare-n
cot,
Că prea e multă în lărgime și lungă e la nesfârșit
Și-apoi eu ce să fac cu-atâta, când voi avea-oi de-
ngrădit?

De vrei să-mi dai cât am dorință, apoi ți-oi cere
atătica:
Dă-mi Doamne CRÂNGUL, VALEA toată, chiar
dacă e o mai nimica,
IZVORUL cela de sub Dâlmă, cu apă-i rece,
răcoroasă,
CĂRĂRILE de sub pădure cu mura dulce,
negricioasă,

FRĂGUȚELE din iarba moale și-un braț întreg
de COLILIE,
POMIȘTEA POPII, plină toată cu ce pe-acolo o
să fie,
MELINI toți din țintirimul cel liniștit și răcoros,
Cu MOȘII și STRĂMOȘII care, îmi stau în locul
cel umbros.

Mă fă apoi un COPILANDRU și dă-mi VECIA
s-o trăiesc,
Dar pune-mă lâng-o codană, cu ea alături să
cresc,
Apoi de noi Tu uită Doamne, pân' la sfârșitul
care-l știi,

Fă-ne o clipă nesfârșită, cât mi se torc pe rând
vecii.

În rest, cât a rămas din lume, Tu Doamne dă-l la
cine vrei,
Să-și facă mare-mpărăție de humă rece și de stei,
Numai pe mini' mă lașe-n pace, până ce eu l-oi
căuta,
Dar și atunci, Iubite Doamne, eu voi vorbi, cu
Dumneata.

***

E mult ce-ți cer? e o nimica pe care Tu o poți a
face
Pocnind din degete-ntr-o clipă, și mai apoi te las
pace,
De nu vei vrea, să știi că încă eu am să-mi iau ce
îmi doresc,
Din amintiri și-ntr-o visare, în cela Rai, mă
fericesc.

Maria FILIPOIU

CARTEA - IUBIRE SUFLETEASCĂ (sonet creației)

Prin lumea grăbită către uitare,
cartea este iubire sufletească,
ce în cuvinte poate să grăiască
sentimente pe-a dorului cărare.

Un mire devotat să întâlnească,
aleargă muză pe-a ochilor zare,
în stihuri să fie revelatoare
și cu poetul să se logodească.

Încununați de brațele solare
se-avântă spre veșnicia cerească,

să le dea zeii binecuvântare.

O poezie vrând să plăsmuiască
din sentimente călăuzitoare,
pe aripi de vis plutesc să renască.

POPAS ÎN REGATUL CUVÂNTULUI (sonet gândului înaripat)

Pe glasul slovei dau gândului avânt
să-mi pot duce vis pe plai de baladă,
când scriu pe iarbă, într-o acoladă,
taina inimii cu sacru legământ.

Zeilor să-ntind masă-mbelșugată,
gându-n covata sufletului frământ
și aprind stele în candelabru sfânt,
pentru o cină binecuvântată.

Pe masă le așez cugetul răsfrânt
peste pădure cu-a versului mladă,
învăluit de-al poeziei veșmânt.

Cuvântul de-a nu fi uitării pradă,
din stihuri îmi brodez acoperământ,
când plânsul îngerilor gându-mi scaldă.

Ion APOSTU

Mă iartă, Maică Românie!

Mă iartă, Maică Românie,
Că nu-ți sunt fiul cel mai bun!
Mă iartă, strămoșească glie,
Că nu mai știu să-ți fiu gorun!

Mă iartă, Maică iubitoare,

Virtutea mea-i nemernicia!
N-am dat un picur de sudoare
Și nu mai știu ce-i vrednicia!

Mă iartă, Maica mea cea blândă,
Că te-am vândut pe trei arginți!
Nu ne dă Domnul nici osândă
Scârbit de capuri fără minți!

Mă iartă, Maica mea cea bună,
Mi-e cugetul murdar și greu!
Mă iartă, vatra mea străbună
Că sunt un jalnic fariseu!

Mă iartă, Maica mea frumoasă,
Tu, Dochie cu ochii plânși!
Acasă nu mai e acasă
Iar Domnii nu ne mai sunt unși!

Mă iartă, Maică, de păcate,
De lipsa mea de omenie!
Mă ceartă Prutul de-al meu frate,
Mă iartă, Maică Românie!

Iubirea mea de-o vară

Zâmbeau cireșe coapte, de soare alintate,
Când chipul tău frumos văzut-am prima oară.
Ți-am admirat făptura... până târziu în noapte
Și până-n toamnă-ai fost iubirea mea de-o vară.

Se-ngălbenise câmpul... de aurul din grâu,
Gingașii trandafiri 'și-mbujorau bobocii,
Când ochii tăi mai limpezi ca apa unui râu
Vorbit-au mult mai tandru, cu mult deasupra
vocii!

Nu am avut curaj, nu am putut să-ți spun
Că te-am iubit în taină în toată vara asta!
În vise te-am avut... prin clăile de fân...
Se stinge însă vara și toamna-i ca năpasta.

Cireșii își pierd frunza și-i grăul treierat,
Nu știu de-oi mai putea măcar să te visez.
În toată vara asta mi-a fost mintea-n păcat,
Trăind apuse vremuri... de tânăr amarez.

Mai moare-un dor nespun născându-se o dramă

Și peste-a noastră viață tristețile pogoară.
Nu mai avem argint, ne-a mai rămas aramă,
Îți spun ce nu ți-am spus... că te-am iubit o vară.

Petrică BUTUC

Ca să nu-ți uit numele

Îți scriu ca să nu-ți uit numele Doamnă,
Doamna mea de-atunci de-acum
de început și sfârșit
de boală și de vindecare
de inimă bătând ca nebuna intrată în fibrilație
băgată instantaneu în circuitul spitalicesc
și în memorie forever.
A trecut o mie de ani de-atunci
eram în al doilea mileniu al erei noastre – pentru
omenire –
la începutul primului mileniu al nostru
Câte nu i se întâmplă unui om după ce schimbă
prefixul mileniului...
Poate uita cum să-ți pronunțe numele,
ca pustnicii care vorbesc doar cu sine și cu
Dumnezeu
și să și-l facă vânt
și dună în deșert
după care să se întrebe
ce, Doamne, spune vântul,
ce spune duna
crescută din numele tău și risipită de numele tău
devenit vânt
Îți scriu, Doamnă,
încercând
să te-adun din țândări de imagini
să-ți dau chip și trup
și parfum de rozmarin de sub fereastra de acasă
de floarea nopții
și de pământ plouat

și de căutare
și încercând să te retrăiesc
cu patima de atunci
și întrebările de acum.

Vulcanul planetar

Ca un vulcan înainte de erupție
planeta fierbe
un război, două războaie
mai multe
să aibă fiecare războiul lui pe care să-l scoată la
plimbare
de câte ori simte nevoia să-și încordeze mușchii
și să arate cât e de tare
și de mare
problema cu războaiele este că trebuie hrănite
tancuri, avioane, sateliți, drone, rachete
fără număr fără număr
o bombă atomică două trei să fie acolo că nu știi
din ce pălărie sare iepurele
o mie
două mii
un milion de soldați
zeci de milioane de civili cu viețile lor adiacente
au foame mare războaiele
când nu le ajunge se iau la hartă
și aduc lumea în pragul exploziei
există dresori de războaie
calificați la școli înalte și cu expertiză planetară
prețul dresajului este sufletul lumii
care se supune dresorului
de teamă ca războaiele se pot alia
și să ducă planeta în stare de explozie
dresura este făcută cu zăhărelul
– ia la tetea o țigare Firfircă lua-te-ar dracii
vorba personajului lui Marin Preda –
dar și prin explozii locale
care bulversează țări
și nații
și continente
– a trebuit să moară oameni ca să ceva, nici nu
mai contează ce
proclama un șef de stat ajuns din nebăgare de
seamă și ordin de la stăpânire
util doar pentru păpușarii cu rol de dresori
și care deschid fronturi mici
care să împingă prin dresură

magma
spre vârful vulcanului planetar.

Victoria SOREA

Îngerii din stele

Cu lacrimi tăcute, cu amintirile în colț la maramă
În zile de praznic când dorul nu încapе în
cuvinte
Le aprindem lumini ca liniștiți să doarmă
Veșnicia, îngerilor din stele, lângă cruce punem o
lacrimă fierbinte.

Ne-am sprijinit de iubirea lor cât au fost în viață
Au pus temelie vieții noastre printr-o răbdare fără
margini
Când pleacă sunt lumina farului din ceață
Nu-i vedem fizic, dar sub pleoape ne sunt scumpe
imagini.

Ne sunt busolă când viața-i în derută,
Când ne lovesc în față viscole și ploi,
Le cerem ajutor din lumea nevăzută
Să ne dea liniștea și pacea înapoi.

Cu ochii sufletului privim cerul cu dor
Și lăsăm suspinu-n piept să crească
Spunem în gând chemările ușor
Am vrea ca ei să ne găsească.

Cu trupul diafan ori un nor cu rouă
Ne privesc din cer la marginea nopții
Și dorul lor ne ninge ori ne plouă
Sunt îngerii noștri din mijlocul bolții.

O altă viață!

Mai dă-mi, Doamne, încă-o viață,

Scrie-n carte alt destin,
Noduri nu-mi pune pe ață
Lasă-mi-o să curgă lin.

Singurătate mă înconjoară
Trăiesc o idilă în vis
Tăcerea e piatră de moară
La întrebări nu am răspuns.

Cântă -n surdină un flaut
Dansează un roi de fluturi
Prin trifoi în curte caut
Și noroc și începuturi.

Să mă spăl în ploi de rouă
Și să mă usuce vântul
Dă-mi, Doamne, o viață nouă
Miruiește- mi și cuvântul!

Dă-mi o pană fermecată
Și oprește timpu-n loc
Ochii dragi să-i văd o dată
Că mi-au pus în suflet foc.

Florica BATU ICHIM

Nu!

Nu liniștea din sălcii,
nici liniștea din lacuri,
nici ziua, dată încă, vibrând în curcubeu.

Mai lasă-mă o clipă să șed în mine însămi
în umbra care nu e
durere, foame, frig.
“Cip-Cip!” sună ceasornic –
taxi sosind în goană
ca iarba răzvrătindă, flămândă înspre nori.

Nu liniștea din luturi,

nici liniștea din pășari!
Plâng raze sângerânde s-adape clorofila.
Nici un atom din lume cu mine nu vibrează –
cum doare unicatul
strivit de lut în timp!

O scară ruginită mi-o rezemam de ceruri
și ușile sortite
(oh, infinite uși!...)
murdare, strâmbe, oarbe,
(de ce mie sortite?)
și ușile sortite
(prea infinite uși)
***

Nu liniștea seminței,
nici liniștea spiralei.
Neliniștea din liniști o cer pentru o zi.

Marina BEZERDIC

Mi-e dor!

Mi-e dor, mi-e dor,
Mi-e dor, de-al meu popor,
De un cer senin,
Așa precum era,
Pe când eram copil...

Mi-e dor, mi-e dor,
De-al meu grai românesc,
Pe care unii, astăzi,
Vor să-l de-a la schimb...
Și eu zbor încet ca pasărea
Spre un cer senin, că durerile
Mă țin, mereu într-un chin.

Și cobor în vale lângă vâlcea
Ca să m-ascund printre ramurile
De salcie verzi, ca astăzi,
Tu, să nu mă vezi...
Și seara, când răsare o stea,
Eu pe o colină, lâng-o vâlcea
Îmi cânt la vioara, durerea mea...
Și bate-un vânt de primăvară,
Iar gândurile mă gonesc la mine în țară,
Că fie pâinea cât de rea,
Tot mai bună-i în țărișoara mea...

Bate vântul pe-aici pe colea,
Că cea fost mai bun,
S-a vândut din țara mea...
Eu sunt mică și săracă pe lângă
Ciocoi ce ne duc la groapă...

Doar un singur lucru
Ne-a mai rămas, că
Tâlharii n-au putut,
Să smulgă din al nostru glas,
Acel grai matern...
Prin care, astăzi, eu pe toți...
Vă-ndemn;
Să nu vă vindeți graiul
Vostru românesc,
Că bunicii noștri,
Mult au luptat și
Au jurat un legământ,
Ca noi, astăzi, să trăim
În liniște pe-acest pământ...

Și mi-e dor, mi-e dor,
De un cer senin, ca să mă joc
Sub stele, așa precum,
Mă jucam, când eram copil...

Ion DULUGEAC

Doamne poezia.. doare

arunc pixul și iau tocul
dar se stinge-n mine focul
lovesc tocul ca berbecul
iartă-mă se stinge becul
mi se uscă buzele
râd de mine muzele
vin la mine și-mi șoptesc
poezia omule:
este har Dumnezeiesc!

harul sfânt, harul sfințit
 am simțit când l-am primit
 să-l lăsăm că-a adormit
 eu dormeam visam balauri
 brontozauri, dinozauri
 că-mi puneam pe frunte lauri
 și aveam în mâna mea pixuri frânte
 și niciunul nu scria
 muza mea iar îmi șoptea
 „poezia îți spune eu
 e har de la Dumnezeu
 arunc pixul și iau tocul
 chiar cu harul cel mai mare
 dat de bunul Dumnezeu
 cine-l are scrie greu”
 m-am trezit cu ochii-n soare
 și pe frunte-aveam fierbinți
 numai boabe de sudoare
 Doamne poezia.. doare

Florin MARIN

Testament EMINESCIAN

Plămadă din fir de nea-
 Lut sticlos de Bucovina-
 Un Crai Nou fără de stea,
 Cu destin de Dac sadea
 Ce ducea neamului vina...

Fără stea, Înger de pază,
 Luă pe Dumnezeu drept Tată;
 Fruntea lui în ram de rază-
 Oaza de gând veșnic trează-
 Moșteniri din lumea toată.

Oracular fecior, de prunc,
 Descifra șoapte-n văzduh;
 Voci profunde din adânc,
 Atins cu-aripă de duh:
 Geto-dac: nici slav, nici frânc...

Cu roua crescui desculț.
 Prieteni, ochi de lac, izvorul,
 Tei de-argint, poteci de munți.
 Dezmărginiri peste punți,
 Doine-n stâne ce-și curg dorul.

Domnu-i prinse neperechea,
 Treierând neliniști, mări...
 Spre murmur plecând urechea,
 Zadarnic căta perechea-
 Zeu nativ în mii de stări.

Eghiptet, la franci și nemți
 Cătă-n praf urme valahe;
 Sakya-Muni cel isteț,
 Ptolemeu și regi măreți,
 Albe așezări monahe...

Vocea lui, tunet de-ocean!
 Condei- fulger, diamant,
 Pribeag suflet de mirean:
 De ce Decebal-Traian?!
 Homer, Buda, Goethe, Kant...

Vrea iubirea-n forme pure,
 Amaru-l ardea-n opaiț;
 Sărăcia sta să-aspire,
 O suia pe clipe sure,
 Înmuia tâlharii-n baiț.

Gânditor de Hamangia
 Cu duh prins în foc de Țară,
 Biciuind în veci robia;
 Cerber, apărând moșia,
 Hyperion de viță rară.

Faust mistuind dorințe,
 Încătușând ambiții, pofte,
 Cu-nfrânger și biruințe;
 Lamuri de credințe, științe:
 Ținti moartea să-l adopte.

Geniul lui veghează rece,
 Luminează căi ascunse,
 Ceartă-ades și ne petrece;
 Ape vii stau să ne sece ,
 Mii de lucruri nepătrunse...

De ani mulți lumea visează
 Bine, pace și frumos;
 Dar războaiele dictează,
 Lăcomia-n om vibrează-
 Lepădarea de Christos.

-Țineți Patria aproape!

Nu străini cu lanț, trădări,
Nici vicleni ca să vă sape.
Slova mea de foc v-adape
Nația în creștinări...

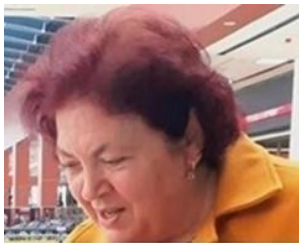
Din infinitul transcendent,
Revăd conturul Țării sfinte.
N-o recunosc niciun moment:
Fu năvălită de torent
Sau hăcuită de termite?!

Dușmanii voștri de sub veac
În frunte-au loc să vă dezbine.
O, nobil sedentar, pribeag,,
Muncești, cerșești ca un beteag
Amara pâine-n porți străine.

Din Raiul nostru românesc-
Rușinea să vă ardă!,
Azi doar ruine mai găsesc,
Pierdeți și graiul strămoșesc
Și sângerânda brazdă.

Treziți-vă, vă ridicăți!
Schimbați cozi de topoare!
În lumea lupilor turbați,
Vă adunați, vă apărați,
Răul peren îl alungați!
Domnia legii întronați,
Iubirea sângelui legați,
Fiți demni între popoare!

Lenuța POPA-VRÎNCEANU

Sindromul abandonului

*

Ai apucat să reții ceva din
făptura aceea
Care a presărat pulbere de stele pentru
puiul de om din tine în devenire?

Tablou arhaic părea să vă-ncadreze
pe toți
Tu, fratele tău, mama și el...
Ați fi trăit fericiți împreună
ori, poate, nu
Nărăvaș apare în pozele alb-negru,
Viril și nerăbdător să plece într-o
lume mai mare
Cu o prea bună părere de sine
În timp ce mama vă ținea protector
Numai el știa cum își ticluia planul
Evadării într-o lume a invadării
Aventurier născut într-o așezare
omenească prea mică.

* *

Ai apucat să-i reții ochii,
ori vocea,
Sau, poate, mirosul din atelierul
în care lucra
Muncă mai ușoară decât
a celorlalți,
Mai curată și mai profitabilă?
Poate i-ai reținut mâinile, prețioasele
Mâini protejate uneori cu mănuși,
Ori mirosul de mușcată andrișoaică
așezată fercheș la rever în sărbătoare?
I-ai reținut impozanta ședere
În capul mesei
Felul cum sorbea din ciorba
primului servit?
Poate sforăitul din după-amiezile
de vară
Când mama vă spunea că e obosit
Iar voi, micuții, vă gândăceți
pe iarba de lângă casă?

* * *

L-ai trăit indirect în aerul
camerei-sanctuar unde
rămânea doar cu sine
Teanc de petice multicolore pentru
măștile pe care le încropea
Poza nu i-ai văzut-o în tristețea
din războiul cel mare
Nici epistolă dinspre el
nu a venit.
Creșteți printre bătrâni și cu
o mamă singură
Tânără femeie într-un corp derutat
Pomenindu-l, așteptându-i venirea,

tălmăcind vești din vis
Țineți mâna, da,
mâna oricărui bărbat
De vârsta lui ce vă trecea pe-aproape
Primindu-i vorbele ca și cum
ar fi fost ale lui
Dar simțind, mereu, nesiguranța
copilului fără tată
Dorul de-a-l îmbrățișa cât să
nu-i mai dați drumul,
Speranța de-a răzbi altfel în
lumea cea mare...

Angela BURTEA

Privește, omule!

Privește luna, stelele și cerul,
Privește marea cu ochii de copil,
Privește râul cu spume răătăcite
Și cârd de păsări dincolo de nori.

Privește lumea cu plăceri nebune
Și spune lumii că în ea trăiești,
Privește muntele cum străjuie întinsul
Și ia aminte la cât e de semeț!

Privește prunul, nucul sau caisul
Și ține-n mână rodul lor bogat,
Privește țarina ce-așteptă ploaia
Si bob de grâu din toamnă semănat.

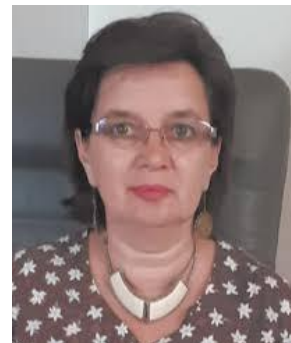
Privește cum bătrânul te privește
Și ia aminte unde tu greșești!
Privește spre copilul care râde
Și fură din surâsul lui discret!

Dă-i sufletului haină pe măsură

Și-alungă norul plumburiu din el,
Și nu uita de mama și de tata,
De frați, surori, copii și de nepoți.

Privește, omule, și ia aminte
Spre drumul care-i lung sau poate scurt,
Și lasă-ți urme-adânci și sănătoase
Fiind răsplată bună lumii-ntregi!

Delia TERȚAN

Timp relativ

Între atâtea perseide trecătoare
Sunt, totuși, praf stelar ce lasă-n urmă pași.
Apoi, măsoară tainic vremuri risipitoare...
În palma mea clepsidra ta o lași...

De ce crezi tu că n-am s-o sparg de frică?
De ce îmi spui că după timp, tot timpul vine?
De ce să fiu eu cea care ridică
Mănușa grea a clipei dintre rău și bine?

Tu vrei să număr eu și să te mint frumos
Că în clepsidra noastră-abia, abia
Nisip stelar se scurge luminos
Oprindu-se lungi clipe pân să devină stea.

Dar stelele sunt reci, fricosul meu iubit
Doar par că ard și luminează visări prea vinovate.
Tu, înghețat de iarnă, nu crezi că s-au topit
C-ai fi putut atinge vecinele lui Marte.

Rugă pentru roze

Eu scriu rondelul rozelor sub clar de lună
Când ele dorm visându-se semințe

Când spiridușii florilor timid se-adună
Și-n rugăciuni imploră a florilor dorințe.

Să nu le smulgă-n grabă corola de minuni
Să le picteze-n roz obrazul veșted, seara
Și-n taină să le-așeze împărătești cununi
Pe capete pleșuve și palide ca ceara.

Să nu le ia credința că vor fi iar iubite
Că în grădina lor, și zei și sfinți se-mbată
Cu -edenice miresme, cu roua lor fierbinte
Ce-o sorb de dimineața când soarele se-arată.

Să nu le tulbure visarea când gerul nemilos
Încremenește-n moarte tot ce a fost iubire.
Și-n fiecare seară, un înger prea-frumos
Să-și scuture aripa în drum spre nemurire.

S-așeze fulgii-mantie pe trupul înghețat
Al rozelor prințese înfrigurate în grădini
Și-n cufărul iubirilor din vară, ferecat
Corolele și spini scriu povești...De ce suspini?

Gabriel FERESUARU

O amintire....

Așezam la hotarul trăirii cuvinte
Într-o mare de vise și albe trăiri
Cu speranța că mă aștepti mai cuminte
În totale și ample iubiri....

Îmi doream ca din vis să răsară
Nor de patimi și mici amăgiri
Cu iubirea ce-ți port astă seară
Decantate din suflet iubiri...

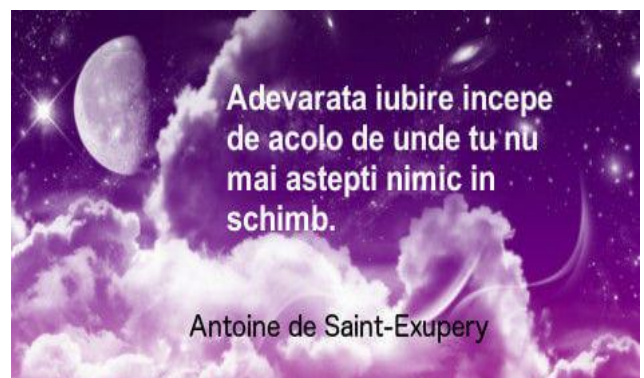
Te-aș purta drept la mine în gând

Cu o patimă ce mistuiește
Și cu lacrima ce rostește plângând
Hai iubite, te rog mă iubește!

Dar mi-e teamă, mi-e teamă că nici
Depărtările nu știu să mai spună
Au trecut ani de când nu ești aici...
Mi-a rămas un banal " noapte bună"...

Eu, cel de ieri...

Eu, cel de-acum
Eu, cel de ieri...
Ce primăveri
Ce bucurii și ce dureri
Pe lungul drum
Prin toamne, veri
Și aspre ierni
Mărturisesc!
E ca și cum
Viața îmi privesc
Cu ce-a fost rău
Cu ce-a fost bun...
Iubiri aprinse,
Deznădejde pură
Și sărutări nestinse
Lacrimi și puțină ură...
Zbor tridimensional
O clipă răstignit pe-un pedestal,
Căderi în hăul deznădejdii crunte
Sărutul mamei mele de pe frunte...
Sunt toate amintiri dragi mie...
Ce-a fost a fost!
Aștept ce va să fie
Iar la final din toate va rămâne
O simplă și supremă... poezie

Lilioara MACOVEI**Nu-aș da țara mea pe lumea toată**

Nu-aș da câmpia-n aur, cu spicele de foc,
Pe străzi străine-n care lumina e de gheață,
Căci grâul meu hrănește o veșnică povață,
Iar vântul de la țară îmi e cel mai bun loc.

Nu-aș da pădurea verde, ce cântă-n zori de zi,
Pe ziduri de palate cu stele și lumină,
În frunza ei cea tânără, de rouă plină,
Se-aude glasul vechii și sfintei României.

Nu-aș da izvorul rece, ce curge-n stânci de dor,
Pe mările de aur, adânci și nemișcate,
Căci apa lui e lacrimă din vremi uitate,
Și-n unda lui se spală și viață și fior.

Nu-aș da Carpații falnici, cu fruntea lor de nor,
Pe tronuri și coroane din pietre nestemate,
Căci munții mei sunt strajă de veacuri neclintate,
Cu rug de nemurire arzând în al lor miez tor.

Și dacă-ntreaga lume, cu sceptru și coroane
Mi-ar cere pentru aur pământ unde-s născut,
Aș spune: „Luați comori, păstrați-vă avut,
Eu mor cu țara-n brațe, cu brațele-i domoale.

„Căci țara mea e viață și-n sânge e jurat
Să nu-i vând brazda sfântă pe lumea-ntreagă
toată,
Chiar moartea, lângă glie, e dulce, e curată,
Căci patria, odată pierdută, e păcat.

**Niculae STĂNESCU
-Catrene****Pedeapsa!**

Când cineva și-a încălcat
Cuvântul care și l-a dat
El trebuie considerat
Un bun cu termen expirat.

Supărare

Când dragostea nu-i împlinită,
Iubita este plictisită:
Vreau să mă duci în Paradis,
Dar nu așa, numai în vis.

Parazitul

Cine trăiește din cerșit,
Nu e decât un parazit,
Și se bucură în lume
De un foarte prost renume.

Mincinosul

Când faci ce nu se cuvine
Și-arunci vina pe-altcineva,
Poți să înșeli o-ntreagă lume,
Dar pata din oraz, rămâne.

Trai liniștit

De vrei să ai în casă pace,
Și să trăiești ani cât mai mulți,
Soața, să n-o-nterupi când tace
Iar când vorbește, s-o ascuți.

Nesătutul

Având el pâinea și cuțitul,
Se ocupă și cu împărțitul
Așa încât, nu-i mirare
Că-și face porția mai mare.

Pescarul

Când omul este plictisit,
Se distrează la pescuit.
Stă pe malul unei ape
Și-nvață râma să-noate.

Dedicație

Eu îți dedic această carte
Cu dragoste, gânduri curate
Și sper să nu te plictisești

Sau să adormi când o citești.

Dărnicie!

Încă de prin antichitate,
Toți medicii strigau în cor:
Munca înseamnă sănătate.
- Atunci, s-o dăm bolnavilor.

Minciuna

De când este lumea lume,
Este și război și pace,
Pentru că una se spune,
Însă altceva se face.

Candidatul

E bun, deși nu-i prea școlit,
Dar știe să se iscălească,
Iar dac-o ia pe buchisit,
Vezi chiar că știe să citească.

Admonestare

Nu mai țipați în gura mare.
S-a mai făcut o indexare
Și pensiile sunt mai mari
Cu... Trei kile de gogoșari.

Satisfacție!

Băsescu își analizează
Trecutul, și jubilează.
Pe Petrov de nu-l cunoșteam,
Șef de stat nu mai ajungeam.

Muncă grea

Un guvern tripartid, se știe,
Muncește ca-ntr-o poezie
A lui La Fontaine săracul:
Știuca, broasca și cu racul...

Promisiune

Tot despre pensii, doamna Turcan
Ne-a spus: mai vorbim peste-un an.
Pân' atunci, să fiți mulțumiți
Dacă și pe-astea le primiți.

Protectorul

Un unchi, pentru nepotul său
Se ia de gât cu Dumnezeu.
Căci își iubește nepoțelul,
Nu ca-n „Boul și vițelul“.

PROZĂ SCURTĂ

Nicolae VASILE

Doctorii noștri

Doctoratul este ceva ce agită spiritele, crează pasiuni legate de un domeniu care ar trebui cântărit cu mai multă atenție! Acesta a avut și are multiple semnificații, după țară și perioada istorică, astfel, englezii îl consideră ca pe un permis de intrare în filozofia domeniului pe care îl abordezi (Doctor of Philosophy), indiferent de domeniu, de la bucătărie până la filozofie, nemții îl consideră atât de important și de determinant pentru persoana care-l deține, încât acest titlul este trecut în actele de identitate. Să știe și polițistul care te penalizează pentru încălcarea regulilor de circulație că a amendat un doctor. Este adevărat că aceasta nu schimbă cu nimic decizia unui om al legii, ”de fier”, așa cum sunt cei din Germania!

La noi, acest titlu a avut mai multe semnificații, recunoașterea unui stadiu de educație la care ai ajuns, care să-ți permită să desfășori diverse activități din învățământ și cercetare, a fost o primă interpretare, valabilă la început, când în Țările Române nu se dădeau aceste calificări și cei doritori trebuiau să facă mari eforturi, intelectuale și financiare, să le obțină în alte țări. Știm din literatură și istorie cum marii înaintași ai nemului și-au obținut doctoratele la Paris, Viena, Berlin, etc. A urmat perioada când anumite personalități marcante românești au reușit să deschidă, în țară, studii doctorale bine făcute și recunoscute internațional, care au ținut până la al doilea război mondial. În perioada comunismului volumul studiilor doctorale a scăzut foarte mult, selecția a devenit dură și avea obligativitatea avizului autorității locale a Partidului Comunist,

ceea ce de multe ori a condus la distorsionarea gravă a rezultatelor competiției. Ideia doctoratului era în acea perioadă mai mult ca ”încununare a unei vieți”, decât ca o formă de educație post universitară, cum formal era catalogată. În ultima parte a epocii, când s-au făcut abuzuri în toate domeniile, odată cu ”împopoțonarea” Elenei Ceaușescu cu tot felul de titluri, reale nemeritate sau inventate, titlul de doctor a scăzut în apreciere. Totuși, chiar și atunci, cunosc un caz de fost ministru merituos, profesionist într-un domeniu tehnic, cu un doctorat luat pe merit, care nu l-a utilizat niciodată, de rușine, în atmosfera care se crease atunci, când, în mediul politic, se ajunsese la oferirea de doctorate drept cadouri ocazionate de diverse evenimente. La fel și cu titlurile de academician!

După 1989 s-a ajuns chiar și mai rău. Pe medie vorbind, cred că încă situația dinainte de revoluție este mai bună decât cea prezentă. Privilegiile care atunci erau doar pentru mediul politic, au devenit acum regulă generală! Singura restricție care încă a mai rămas este aceea ca doctorandul să aibă studii superioare, deși se poate face doctorat în filozofie cu studii superioare de gastronomie! Cum, un fost ministru al educației, cunoscut prin propunerile năstrușnice pe care le-a tot făcut, a propus să se accepte în facultăți studenți fără bacalaureat, nu ar fi de mirare să vină și cu o propunere de eliminare a acestei ultime restricții de acces spre doctoratură! Și aceasta doar pentru că miniștrii educației, care majoritatea au fost și rectori, au dorit să dea marfă de măcinat pentru universități, indiferent de rezultat!

După aplicarea Strategiei Bologna, doctoratul a devenit forma cea mai înaltă de **studii universitare**, deci nu încununare, nu împopoțonare, ci educație! Totuși percepția publică veche a rămas și banda rulantă funcționează mai tare ca oricând!

În concepția actuală, din punct de vedere educațional, școala doctorală ar trebui să fie o școală din care să iasă cercetători, iar teza de doctorat să fie primul proiect de cercetare al autorului acesteia. Din punct de vedere antreprenorial un rezultat al cercetării, deci inclusiv o teză de doctorat, ar trebui să fie o

sămânță de nou, care cultivată, cu răbdare, cu management și cu finanțare ar putea rodi și produce acea bunăstare pe care o tot așteptăm la fel de mult precum generațiile trecute i-au așteptat pe americani. Ce frumos sună!...

Care este realitatea? Semințele noastre de nou, atât cele mai vechi, cât și cele care vin acum pe bandă rulantă, ori rodesc în alte țări, ori stau și se veștejesc la noi în țară, unde nu reprezintă o prioritate pentru nimeni, ci doar, din când în când, la alegeri, o metodă de adus voturi, ori sunt sunt seci, lipsite de conținut, care nu vor rodi niciodată, nici la noi nici în altă parte, dar care aduc o serie de privilegii de bani sau de imagine. Din păcate, cred că cele seci sunt cele mai multe! Ce ar trebui să facă, să fie, să reprezinte un doctorand din zilele noastre pentru a avea și o utilitate economico-socială? În afară de obligația de a produce o sămânță de nou plină de consistență și să lupte pentru cultivarea ei, ar trebui să aibă și un salt de comportament, să contribuie la îmbunătățirea mentalității sociale prin creșterea rezistenței la manipulările de toate felurile care tind să distrugă o nație, precum cele care vin de la politicienii locali, de la politicienii internaționali, de la firmele locale, de la firmele multinaționale, de la ONG-urile locale sau internaționale, care luptă pentru a-și impune propriile interese și nu pe cele ale țării unde activează.

Un doctor, în orice domeniu, este o persoană care a ajuns la nivelul maxim de educație, este mult mai informat decât ceilalți și toți așteaptă să fie și util!...

Maria LAZĂR

Cu sufletul și trupul la rugăciune

„Numai credința neclintită mântuiește pe om aici și dincolo deopotrivă. Credința e puntea vie

peste prăpăstiile dintre sufletul zbuciumat și lumea plină de enigme, și mai cu seamă între om și Dumnezeu”- Liviu Rebreanu

Acest capitol este o întreagă mărturie a importanței credinței în povestea mea. Este evident că am traversat multe provocări și călătorii dificile, dar puterea interioară și determinarea au avut o singură sursă: credința în Dumnezeu. Credința în Dumnezeu a fost un far de lumină în momentele întunecate și o sursă de putere și speranță în timpurile grele. Cu această convingere profundă în Dumnezeu, arhangheli, sfinți și sfintele și alte puteri cerești, am reușit să fac față tuturor încercărilor și să construiesc un viitor mai luminos pentru mine și pentru cei dragi.

Rugăciunea a fost mereu un pilon al forței mele interioare și al conexiunii cu Dumnezeu. În fiecare seară, în liniștea casei, mă rugam cu inima deschisă și cu dorința sinceră de a găsi îndrumare și putere pentru a depăși provocările vieții. Fiecare cuvânt spus cu devotament și fiecare suspin al inimii mele a fost auzit de Cel de Sus.

Pe măsură ce zilele au trecut și încercările au continuat să apară, rugăciunea a devenit ancora care m-au ținut în mijlocul furtunii. De aceea astăzi aleg să menționez că multe din întâmplările importante din viața mea au fost în preajma zilelor în care sunt sărbătorite – Fecioara Maria, mama Domnului nostru Iisus Hristos. Pentru a onora puterea Maicii Domnului, în rândurile de mai jos voi trece succint prin biografia istorică și teologică.

„*Biografia istorică și teologică a Maicii Domnului* cuprinde patru perioade: 1–15 ani; 15–28 ani; 29–46 este o perioadă de 18°ani de tăcere, 46–49 ani și 49–60 ani. Prima perioadă cuprinde trei momente importante: Nașterea Mariei, ducerea ei la templu și încredințarea ei de către Zaharia Dreptului Iosif. Cât privește primul moment, potrivit Protoevangheliei lui Iacov, Maria s-a născut din părinții Ioachim și Ana, fiind unicul lor copil, dobândit la bătrânețe după stăruitoare rugăciuni. Ioachim, tatăl Fecioarei Maria, se trăgea din seminția lui Iuda, fiind urmaș al regelui David, iar Ana,

mama sa, era fiica preotului Mathan din Betleem, din seminția lui Aaron.

La 3 ani – potrivit făgăduinței făcute de Ana încă înainte de zămislire – Maria a fost afierosită Templului din Ierusalim, unde a rămas până la vârsta de 15 ani. Ruda sa, Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul, s-a ocupat de creșterea ei spirituală.

La 15 ani, Maria – potrivit tradiției evreiești – trebuia să părăsească așezământul de pe lângă templu și să se întoarcă în familie. Numai că, spre deosebire de celelalte fecioare, ea își dorea un nou mod de viață. Așa se face că, prin descoperire dumnezeiască, a fost încredințată de Zaharia Dreptului Iosif, un bătrân în vârstă de 80 de ani, văduv, din Nazaret, tâmplar de meserie.

A doua perioadă din viața Maicii Domnului, cuprinsă între 15 și 28 ani, este indestructibil legată de întruparea Mântuitorului și cuprinde ca evenimente de mare însemnătate Buna Vestire, vizita de trei luni făcută Elisabetei, rudenia sa, tăierea împrejur și ducerea Pruncului la Templul din Ierusalim, închinarea magilor, fuga în Egipt, întoarcerea în Nazaret și pelerinajul la Ierusalim.

Vestea cea Bună a Întrupării Fiului lui Dumnezeu, anticipată de profetul Isaia: „Iată Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele Lui Emanuel” (7, 14), Maria a primit-o de la Dumnezeu prin Arhanghelul Gavriil; trupul Domnului S-a zămislit în pântecele Fecioarei odată cu pogorârea Duhului Sfânt peste ea. Sfântul Evanghelist Matei, în cap. 1, v. 18, aduce lămuriri privind momentul: „Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt”. Iisus nu este copilul lui Iosif, ci doar al Fecioarei Maria. Este un caz unic în istorie, faptul că un prunc a fost născut dintr-o fecioară, fără tată după firea Lui omenească, care și după naștere a rămas fecioară. Întruparea Fiului lui Dumnezeu s-a consumat prin iconomia lui Dumnezeu.

Impresionată de cele întâmplare, Fecioara Maria s-a dus în grabă la Elisabeta, care locuia la Ein Karem, localitate situată la 8°km de Ierusalim și la 130 km de Nazaret, pentru ca

împreună să guste din bucuriile dăruite fiecăreia, potrivit vocației rânduite de Dumnezeu. De remarcat este faptul că la întâlnirea cu Logosul întrupat, pruncul Elisabetei, Ioan, a simțit în glasul Mariei rezonanța glasului Fiului lui Dumnezeu și a săltat în pântecul mamei sale. Atunci, Elisabeta, plină de Duhul Sfânt, a rostit revelator, zicând: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecului tău. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?” (Luca 1, 42–44). Interesant este faptul că Elisabeta, iluminată de Duhul Sfânt, a înțeles taina „femeii înveșmântate cu soarele” (Apocalipsa 12,°1), numind-o „Maica Domnului”. Această numire, inspirată Elisabetei de Duhul Sfânt, va deveni pentru Biserică numele consacrat al Fecioarei Maria. Și a rămas Maria împreună cu Elisabeta ca la trei luni, adică până s-au împlinit zilele Elisabetei ca să nască, după care s-a întors la casa ei (Luca 1, 56).

La plinirea vremii (Galateni 4, 4), un moment unic din istorie – actul Nașterii Domnului fiind „unicul act nou sub soare” (1, 9), Maria fiind cam de 16 ani, fără să fi cunoscut bărbat, a născut într-o peșteră din Betleemul Iudeii pe Cel Unul-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus (Matei 1, 25). Întâiul sau Unul-Născut înseamnă nu numai primul născut, ci și Unicul, spune Dumnezeu prin profetul Isaia (44, 6).

„Fuga în Egipt” (Matei 2, 13–23) este momentul care a urmat, în derularea timpului, după închinarea Pruncului la Templul din Ierusalim (Luca 2, 22–38) și, respectiv, după închinarea magilor (Matei 2, 11). În Egipt, Maica Domnului, Pruncul Iisus și dreptul Iosif au pribegit timp de 3 ani, moartea lui Irod facilitând întoarcerea lor în Nazaretul Galileei (Matei 2, 21–23).

Următorul episod cunoscut din viața Maicii Domnului s-a petrecut pe când Iisus avea 12 ani (Luca 2, 40–52), ea fiind cam la 28 de ani, când împreună cu Iosif „s-au dus de sărbătoarea Paștilor la Ierusalim” (Luca 2, 41); și sfârșind-se zilele prăznuirii, pe când se întorceau ei, Iisus a rămas – încă trei zile – vorbindu-le celor din Templu. Și când Maria și

Iosif au constatat că Iisus nu i-a urmat în drumul lor spre casă, s-au întors îngrijorați la Ierusalim și găsindu-L, I-au reproșat zicându-I: „Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa?”. Și El a zis către ei: „De ce mă căutați? Oare nu știți că în cele ale Tatălui Meu Mi se cade să fiu? Și a coborât cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinte: Oare nu știți că în cele ale Tatălui Meu Mi se cade să fiu?” (Luca 2, 48–49, 51).

După acest moment, urmează 18 ani de tăcere atât în viața Maicii Domnului, cât și în viața lui Iisus. Este o perioadă în care Iisus nu a frecventat școlile rabinilor, ci a rămas în Nazaret, lucrând în atelierul lui Iosif. Sfântul Iustin Martirul și Filosoful istorisește că în timpul lui încă se mai păstra o căruță lucrată de Mântuitorul. Informația se găsește în revista „Studii Teologice”, nr.°5–6/1957, p. 333.

Legat de Sfintele Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos, trebuie să spunem că printre fiicele Ierusalimului care l-au însoțit pe Iisus pe drumul Crucii (Luca 23, 28) o întâlnim și pe Maica Domnului. Evanghelistul Matei o numește „mama lui Iacov (cel mic) și a lui Iosif” (Matei 27, 56), doi dintre fiii lui Iosif și ai Salomeei. Pe Golgota – spune Sfânta Scriptură – „stăteau lângă crucea lui Iisus mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena” (Ioan 19, 25). Atunci Iisus – văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care-l iubea stând alături de ea –, a încredințat pe mama Sa lui Ioan, zicând: „Femeie, iată fiul tău!”. Apoi a zis ucenicului: „Iată mama ta!”. Și din acel ceas, „ucenicul a luat-o la sine” (Ioan 19, 26–27).

Maica Domnului a fost prezentă, împreună cu Sfinții Apostoli, la Înălțarea la cer și, respectiv, la Cincizecime, fiind alături de cei care erau „împreună, în același loc, la frângerea pâinii” (Fapte 2,°1). După Înălțarea Domnului la cer, Maica Sa a rămas încă 11°ani sufletul comunităților creștine din Ierusalim, Efes și Antiohia, după care s-a întors la Ierusalim, unde s-a săvârșit cu pace, fiind înmormântată, după toată rânduiala iudaică, în Grădina Ghetsimani, de unde a fost ridicată cu

trupul la cer de Fiul său, ca împreună cu El să împărățească în veci.

Așadar, nu ne rămâne decât să împlinim Testamentul Maicii Domnului, sintetizat în cuvintele: „Faceți ceea ce vă va spune”, rostite cu prilejul nunții din Cana Galileii – un memento peste veacuri.

sursa: www.doxologia.ro) și site-ul ro.orthodoxwiki.org

Ion DULUGEAC

Cum ne ucidem valorile

Pe cerul întunecat al orașului străluceau fulgere luminoase, cu zvâcnituri repezi, încercând să rupă stratul norilor groși ca de pâslă, așezați peste orașul de la Dâmbovița. Curând se porni o ploaie rece de toamnă amestecată cu mazărice. Stopii grei de apă ropoteau grăbiți pe tabla acoperișurilor din centrul capitalei României de curând trecută la capitalism, iar Jean Dulgheru a coborât din Mercedesul său negru, în parcare de la Casa Capșa, dorind să aibă o discuție cu Fănuș Neagu, proaspăt uns în funcția de director al Teatrului Național din București.

— Bună ziua domnule director, să vă trăiască revista? se auzi glasul lui Bella Kassai.

— Dragă Kassai, văd că viața lângă Dragomir ți-a lăsat influențe de comportament.

— Se poate să fi lăsat, că doar am stat 15 ani cu el, la Hotel Național, când era la Victoria.

— Bună dimineața, Jeane! se auzi vocea baritonală a lui Vadim Tudor.

— Salut dragul meu jurnalist de sport, Cornelius Vadimus Tudorus, rosti scurt Jean adăugând terminații latine, pentru fiecare nume purtat de scriitor, pe care-l îmbrățișă.

— Ai adus materialul romanului maestrului tău, Eugen Barbu, pentru tehoredactat.

— Da, uite-l aici dragul meu prieten, rosti Vadim, moment în care intră profesorul universitar Nae Jupânescu care-i salută pe cei doi jurnaliști și oameni de fotbal.

— Domnul Jean, iar tipăriți lucrări monumentale, rosti profesorul-eminescolog.

— Domnule profesor, mai am două sute de titluri și fac 2.000 de volume tipărite.

— Măi Bella, știi că Eminescu este născut la Botoșani pe 15 ianuarie și moare la București pe data de 15 ianuarie 1889, asasinat, așa cum spunea ieri doctorul acela de la Spitalul Colțea, rosti Puiu, un taximetrist care mereu umbla cu Vadim Tudor și se băgă cu toți în seamă.

— Poate ne spune domnul profesor Jupânescu, adevărul, zise Fănuș de la masă unde și umplea un pahar de vin din sticlele comandate de Jean, aduse urgent de Kassai.

— Adevărat, datele vieții marelui nostru poet sunt corecte! rosti emoționat Jupânescu.

— Așadar, astăzi, se împlinesc 120 de ani de la asasinarea marelui Mihai Eminescu.

— Da, așa este. Data este exactă, rosti Vadim zâmbind, către cei de la masă.

— Citeam ieri un articol scris de un ziarist de la Vâlcea, Ion Barbu, în Martor Ocular, cum la 120 de ani de la asasinarea lui Eminescu, reputatul pălmaș cu condeiul nota mare în subtitlu, astfel: – *Mâna îmi era plină de sânge*, sau – *Eminescu a cântat Deșteaptă-te, Române!* cu câteva clipe înainte de a muri și a strigat – *România liberată!* când a fost internat, spuse apăsător Vadim, mare admirator al Poetului Național, privind reacția lui Jupânescu.

— Asta-i mărturia medicului care a primit creierul lui Eminescu. Acesta a spus: – *mutilarea și profanarea moaștelor acestui martir nu a fost românească*. Tot el amintea că profesorul Constantin Barbu, afirmase în acele vremuri: – *Eminescu a fost ucis pentru Transilvania și credința ortodoxă, lucruri consemnate în documentele din interogatoriul și din actul de autopsie*, încheiate la moartea marelui nostru poet, confirmă profesorul Jupânescu, care abia sosise de la Universitatea de Medicină, Carol Davilla unde fusese invitat din partea Academiei

Română, la comemorare ce marca dispariției marelui geniu al literaturii române.

— Domnule Vadim, ce a scris atât de periculos Eminescu, de a trebuit omorât.

— Dragă Bella Kassai, aici tot domnul Jupânescu este specialistul, el ne poate spune!

— Studiilor altora specialiști pot spune dar alături pot sta mărturie și cercetările mele, ce atestă că Eminescu a fost un reprezentant al romantismului târziu, iar temele scrierilor sale au fost: – *natura privită folcloric, autohton, nașterea, moarte, cosmosul și condiția geniului*. De altfel, el a debutat cu poemul *De-ași avea*, apoi merge la studii la Viena și Berlin fiind un bun vorbitor de germană, unde a continuat a scrie, le spuse cercetătorul.

— Profesorul Constantin Barbu, ucenic al filosofului Constantin Noica, a publicat în lucrările sale - *Codul Invers și Memorialul Mihai Eminescu* - mai multe probe privind uciderea lui Eminescu, transcrise de curând de Evenimentul Zilei, însoțite de documente obținute de către profesor din arhive, ele fiind reproduse cu permisiunea autorului, le aminti Fănuș Neagu.

— Cu siguranță, unul dintre aceste documente a fost acel -*Interogatoriu*- ciudat, luat lui Eminescu în 13 iunie 1889, cu două-trei zile înainte de moarte, pe care cei de la ziar l-au prezentăm în facsimil, adăugă profesorul Jupânescu sigur pe ce spune.

— Am văzut și eu articolul respectiv, în ziarele de zilele trecute, adăugă Jean Dulgheru.

— Salutăm oamenii de presă și litere adunați în fieful literar de la Capșa, se auzi vocea lui Mihail Diaconescu, ce venea către Jean Dulgheru, căruia-i puse pe masă un manuscris.

— Jeane, văd că ai mare adevăr la lucrările valorilor literaturii românești, după Eugen Barbu, vrei să publici și romanul *Sacrificiu*, după cum văd eu titlul! rosti Fănuș Neagu, ridicându-se și dând mâna cu istoricul de la Vulturești.

— Cu domnul Jean, am lucrat din august 1990, domnule Fănuș Neagu! El mi-a fost sprijin după revoluție, când, nu aveam servicii și ce pune pe masă la copiii, mărturisi argeșanul.

— Domnule profesor, îl știu bine pe burghezul ăsta de Dulgheru, de când era mic la Mogoșoaia, apoi și de când era pe la Dinamo și

ajuta fotbaliștii. Le dădea case, îi băga la liceu sau facultăți, sau le găsea loc de muncă la diferite fabrici după ce terminau cu sportul, îl laudă Fănuș Neagu, care luă o cafea, din cele aduse pe un platou mare plin cu briose și fursecuri calde.

— Deci editura unde spuneai că lucrezi pe bani frumoși, era la domnul Jean, neam de brâncovean, zise profesorul Jupânescu, zâmbind către vecinul său din zona Câmpulung.

— Da, așa este! La dumnealui am lucrat, însă am dorit să fiu discret, la îndemnul frumoasei mele neveste, Corina Vlad, moața mea iubită de la Brad, rosti emoționat istoricul.

— Vorbeam despre moartea lui Eminescu, subiect deschis de clienții lui Kassai.

— Am auzit de Interogatoriul când am intrat, dar celălalt document este *Autopsia* lui Mihai Eminescu, scrisă de Sutz, dar nesemnată de către acesta din motive personale.

— Dragă Diaconescu, adăugați mărturia emoționantă intitulată: – *Creerii lui Eminescu* a doctorului Tălășescu de la Institutul Victor Babeș și considerațiile profesorului Barbu privind uciderea lui Eminescu. De altfel, acum pe internet puteți găsi și alte documente împreună cu întreaga operă politică a lui Mihail Eminescu, tizul meu, rosti către eminescologul Jupânescu.

— Așa este domnule profesor, aveți dreptate, rosti Vadim care sorbi din cafea.

— Țineți cont domnilor, în 1975 Eminescu avea 25 de ani, și debuta la Curierul de Iași.

—Domnule Jupânescu, domnul Titu Maiorescu considerat întemeietorul criticii literare din România, în volumul său, *Critice*, spunea despre Slavici și despre cartea sa, *Crucea din sat*, că toate cele șapte schițe, sunt de o frumusețe încântătoare. Erau scrise cu atâta poezie încât se pot compara cu cele mai eminente producții pe care le are literatura tuturor popoarelor în sfera concepțiilor poetice populare, rosti din memorie Mihail Diaconescu, dând noroc cu Fănuș.

— Aveți dreptate domnule! Am întâlnit în studiile de la Academia Română multe astfel de considerații despre mulți autori valoroși, completă Nae Jupânescu, profesorul argeșean.

— Domnule Mihail, după 1875 debutează în jurnalism la Timpul, oficiosul Partidului

Consevator. Articolele lui Eminescu, reflectau o viziune conservatoare și naționalistă, comuna multor intelectuali ai vremii, criticând dur liberalismul burghez, le spuse apăsător Vadim.

— Așa este domnul Vadim, dar liderii Junimii, Petre Carp, Vasile Pogor, Theodor Rosetti, Iacon Negruzzi, Titu Maiorescu, și-au exercitat influența politică asupra lui Eminescu, care din 1977 s-a mutat la București. Aici, a fost întâi jurnalist la Timpul, devenind apoi redactor-șef al ziarului, perioadă-n care scrie cele 5 scrisori, Luceafărul și Odă în metrul antic.

— Adevărat, multe din articolele sale notabile, au fost scrise în aceea perioadă când România lupta împotriva Imperiului Otoman în războiul Ruso-Turc din 1877-1878, și tot atunci, a fost recunoscută internațional, Independența României, cu unele condiții, adăugă poetul.

— Adevărat, dar o clauză care privea acordarea cetățeniei române tuturor supușilor de credință evreiască, la care Eminescu se opunea. El nu a fost de acord cu o altă clauză din Tratatului de la Berlin, prin care România era obligată să cedeze Rusiei, sudul Basarabiei, în schimbul Dobrogei de Nord, o fostă provincie otomană la Marea Neagră, completă Jupânescu.

— Vedeți pentru acest lucru, se pare că a fost omorât Eminescu! rosti Vadim ferm.

— Dar unii vorbeau că a murit nefiind tratat de sifilis, lucru ce i-a adus moartea.

— Bella Kassai, aici nu discutăm gastronomie, sunt alte discuții îl luă Jean, în balon.

— La autopsierea lui Eminescu Sutzu aduce proba scrisă de mână acestuia, că Eminescu nu avusese sifilis. Doctorul arăta textual: – Eroare. Eminescu n'a fost sifilitic, le zise Jupânescu.

— Are dreptate domnul profesor fiind persoana cu cel mai îndelungat studiu în această nouă știință: – *Eminescologia*, rosti Mihail Diaconescu, pe un ton ferm.

— Dragii mei, adevărata cauză a maladiei lui Eminescu pare a fi surmenajul cerebral, oboseala precoce și intensă a facultăților sale intelectuale, mai scria medicul Sutzu, specialist în psihiatrie și medicină-legală, între altele, le aminti Nae Jupânescu. Deodată, un bubuit puternic se auzi afară și lumea se strânse ca la

urs, lucru ce întrerupsese discuțiile despre poetul național, cum îl numeau majoritatea specialiștilor în literatură. Apoi un ospătar venit din parcul Teatrului Național, le spuse că un turist neamț, beat turtă, intrase cu un Mercedes decapotabil în fântâna arteziană din marginea bulevardului Calea Victoriei, strigând ca un descreierat: – *Buna țuica, buna țuica!* clipă în care au izbucnit cu toții în hohote de râs.

— Domnule Jupânescu, sunteți mai specializat în eminescologie ca noi, ce credeți că a stat la baza uciderii acestui geniu al poporului român? întrebă Vadim Tudor.

— Marele profesor Constantin Barbu schițează pentru cititori pe care a dorit să-i lumineze, prin cele două lucrări monumentale ale sale, astfel: – A trebuit să reconstitui și epoca, să public în facsimil documente din arhivele secrete străine, să descifrez și chestiuni de spionaj european, să luminez relațiile interpersonale obscure, amintind, scrisori, telegrame cifrate, documente dispărute, enigme și acțiuni secrete, le spuse Nae Jupânescu, celor ce ascultau.

— Lucrul ăsta arată că am dreptate când afirmam, că a fost omorât, insistă Vadim.

Jupânescu, care bău o gură de apă, privi către toți cei din salonul restaurantului de la Capșa, apoi le spuse cu o ușoară emoție-n glas:

— Lucrurile par a fi început abrupt după o întâlnire secretă a Societății Carpații, care urmărea în chip real, Unirea Transilvaniei cu Regatul Român, cu știința lui Eminescu. S-a hotărât, fără ca regele Carol I să știe, intrarea armatei române în Transilvania. Vincențiu Babeș i-a deconspirat acest lucru lui Maiorescu, lucru notat în lucrarea *Însemnări zilnice*. Apoi, Maiorescu l-a informat pe rege. De aici înainte, toate acțiunile vor fi atent supravegheate. Documentele ne arată drumul: telegrama din 28 iunie 1883, a lui Maiorescu către Mite Kremnitz, care-l privește pe Eminescu, Mite Kremnitz plecând la Peleş, scria în seara de 28 iunie 1883 în jurnalul regelui. Între probele crimei comandată de rege și instrumentată de Maiorescu trebuie amintite: – nota din arhiva personală a lui Alexandru C. Cuza, profesor de economie de la Universitatea din Iași cel care fusese unul dintre cei mai radicali antisemiți din istoria României. Apoi, o relatare a nepotului doctorului Alexandru

Sutzu, precum și autopsia scrisă de acest specialist în psihiatrie și medico-legală care nu a fost semnată, dar și mărturia doctorului Tălășescu, care dădea detalii în lucrarea Creerii lui Eminescu, privind moartea suspectă a lui Eminescu, le povestii profesorul universitar Nae Jupânescu, pe ton foarte serios.

— Aceste mărturii sunt întărite de către doctorul Tălășescu, cea care a avut creierul lui Eminescu în mână, mărturia lui fiind făcută din anul 1912, când încă mai trăia Maiorescu și ar fi putut să-l contrazică, dacă nu era adevărat, adăugă istoricul Diaconescu.

— Mărturia acestui doctor, făcută la Constanța în 17 iulie 1912, afirma fără dubii, astfel: – *Eminescu, n'a avut parte pe lume asta, să treacă întreg de la viață la nemurire; corpul lui Eminescu după moarte, întocmai ca sufletul lui în viață, a fost mutilat în mod barbar: cu partea cea mai nobilă a ființei lui s'a petrecut cel mai sălbatic sacrilegiu din lume. Trebuie să mărturisesc că o remușcare crudă mă torturează de 24 ani pentru vina mea de a fi tăinuit ce nu-mi aparținea numai mie, ci era un bun al întregului neam românesc*, le spuse profesorul argeșean, Nae Jupânescu, mare eminescolog, recunoscut național și internațional.

— Așa cum și autopsia doctorului Suțu arată clar că Eminescu nu a fost bolnav de sifilis și nici de paralizie generală, lucru confirmat de doctorul Tălășescu, cel care a primit spre autopsiere numai un sfert din creierul lui Eminescu, spunându-i-se că restul creierului se descompusese. Doctorul Tălășescu arată în articolul – *Creerii lui Eminescu* revolta sa și a doctorului Marinescu față de maltratarea creierului genialului român. Maltratarea creierului însemna: – *așchiile țestei capului zdrobită de o mână criminală; creier ucis de o violență crudă, apoi mutilat după moarte*.

— Eminescu a murit subit, pe când nimeni nu se aștepta la un așa deznodământ fatal, ireparabil pentru națiunea română, rosti solemn istoricul Mihail Diaconescu.

— Dragii mei, spusele acestui doctor, sunt clare, el spunând: – Nu știam nimic de moartea lui Eminescu. A doua zi ni se aduce la Institutul Babeș, unde eram preparator, într'un vas, o bucată de creier, nu mai mult de o pătrime,

Par'că-l văd și azi înaintea ochilor mei, deși sunt ani de atunci. O mână profană, brutală și poate cu un instrument impropriu tăia o scobitură mare în creier, cum ai tăia un măr stricat, pentru ca să pună în evidență partea acoperită de sânge, de răni provocate de așchiile țestei capului zdrobită de mână criminală. În primul minut am fost interesat de partea anatomică și văzându-l așa de neomenos secționat m'am grăbit că-l putea aduce în stare stabilă pentru știință. Este o regulă anatomică că organele patologice care trebuie aduse întregi la muzeu pentru a putea fi studiate prin raportare între diferite părți sănătoase și bolnave ale organului respectiv, precum și pentru estetica obiectului. Așadar era foarte legitimată indignarea mea, de modul neștiințific și neestetic cum ni se adusesse acea parte de creier, lăsa mari semne de întrebare. În primul moment fără nici o formalitate, am luat încetinel acei creieri, îi spăl de sânge la robinetul de apă și am grije ca fragmentele cari atârnav printre degetele mele să nu se rupă și-l așez cu precauțiune într-un vas de sticlă cu capac. În acel moment întreb omul care adusesse piesa, dacă are vre-o adresă de la spital, cum era procedura de regulă. Mi-a răspuns că n'are nimic de la spital că el vine de la doctorul Suțu și-mi întinde un bilet. Mâinile fiindu-mi ocupate îmi arunc ochii pe bucata de hârtie-din mâna omului și citesc numai trei cuvinte: – *Creierul lui Eminescu*.

Sunt douăzeci și patru de ani de atunci, dar de ași viețui tot atâtea secole, n'aș putea uita impresia acelei clipe. Fulgerul care, vroind să dovedească micimea fapturilor omenești, trezește în altar și prăbușește domul gigant al artei omenești, pe care l-au înălțat spre închinare științei supra-omenești. Nu poate să aibă un efect mai zguduitor pentru acele momente, cum a avut pentru toate simțămintele mele din creștet până în picioare, la vederea acelor trei cuvinte pe când degetele mele se împreunau printre circumvoluțiunile celui mai preamărit creier al neamului românesc, pentru care în copilărie avusesem nu numai admirațiune, ci un adevărat cult. Acea substanță nervoasă moartă parcă acumulase în viață atâta putere electrică încât simțeam că mă frige la mână. Prima reacție ce mi-a trecut prin minte a fost o altă indignare, sub motivul că nici un român n'ar fi comis asemenea

sacrilegiu, asupra celui care a căzut victima cugetărilor sale adânci turnate în forma cea mai artistică. Ce existase până atunci în limba românească, asupra celui care cu „Doina” lui deșteptase întreg neamul românesc *De la Nistru pîn' la Tisa*. Entuziasmul și indignarea mea erau legitime. Cât am stat privind fix acele moaște până să mă trezesc din visările mele pentru a-mi îndeplini datoria momentului, nu mai știu. Știu c'a venit fostul meu coleg de laborator și bun amic, Marinescu, ilustrul neurolog de mai târziu, care după resentimentul de revoltă sufletească față de maltratarea creierului lui Eminescu, îmi atrase atenția admirând conformațiunea extraordinară a circumvoluțiunilor lui voluminoase separate de șanțuri adânci, întocmai cum citează autorii de Anatomie despre creierii oamenilor geniali, care au pus în coordonare directă lucrările lor nepieritoare cu dezvoltarea firească a creierilor lor, le povesti vorbind ușor arhaic, Jupânescu precum în studii sale despre Eminescu.

Profesorul nostru Babeș, ne-a atras atențiunea să fim discreți asupra aceluia caz. Ori cât de revoltați să fi fost, eram studenți care ne știm profesorii, în special pe doctorul Șuțu, ce era iubit de toți. Deci procedarea puțin științifică în tehnologia autopsiei pe atunci era o greșeală mare numai în ochii noștri, elevii profesorului Babeș, iar atitudinea neromânească ce ieșia din mutilarea cadavrului – adică al creierului – nouă în acel moment ni s'a părut... un sacrilegiu.

Am îngropat deci în noi doi toate resentimentele pe care le născuse în inimile noastre tinere profanarea moaștelor acestui martir al gândirei, al simțirei și al idealului național românesc, care în realitate nu era decât o pârțicică de – *țărână omenească*, din acel vers al poemului *Mai am un singur dor: – Ci eu voi fi pământ!*

Acest eveniment a fost pentru mine deprimant și a dat naștere sufletului meu unui alt sentiment de data aceasta mai egoist. Marinescu plecase în curând după aceea pentru un șir de ani de studii superioare la Paris, eu rămânând singurul tănuitor al creierului lui Eminescu în colecția muzeului de anatomie patologică al Institutului de Medicină Legală. Cine știe ce este un muzeu anatomico-patologic, aceea colecție de

monstruoziități și rarități patologice, mă va înțelege cum prin o ironie a sorții ajunsese, *o pârțicică inocentă și martiră* din Eminescu și în această societate oribilă. Am izolat-o într-un borcan de sticlă cu spirt ascuns într'un colț al unui dulap în dosul altor borcane mai mari, fără nici o inscripție. N'am pus inscripțiune ca să nu fiu nevoit a da explicații. Astfel a trecut mai bine de un an. Acest secret m'a făcut egoist și vinovat de a-l considera, aproape ca proprietate particulară, ceea ce nu era a națiunii, numai și numai a sărmanului corp îngropat în altă parte între alți monștri sacri. Aveam însă cugetul curat ca la o ocazie mai mare, să scot la iveală aceste moaște. Dar într-o vară deprimantă am plecat o lună la Câmpulung, să-mi mai odihnesc sufletul la munte, unde nopțile sunt mai răcoroase și visurile se confundă cu realitatea. După o lună de asemenea visuri m'am reîntors iarăși între borcanele cu organe în spirt și între produsele păcatelor omenești. Primul lucru a fost să-l revăd pe Eminescu al meu. Am rămas împietrit: borcanul dispăruse. Asistentul care știa că eu țin ca la ochii din cap la acel borcănaș se îmbolnăvisese de pleurezie și era la spital, unde a și murit. Cel nou mi-a spus că un student a umblat la acel creier și nu l-a acoperit bine iar spirtul evaporându-se, s'a uscat. Atunci colegul de laborator care îl înlocuise, crezând că e o piesă anatomică banală, care în asemenea stare nu mai poate fi utilizat pentru știință, l-a aruncat, încheie Nae Jupânescu citind celor ce ascultau siderați, expunerea sa de la Universitatea de Medicină unde o citise în plenum acelei manifestări aniversare în cinstea poetului național.

— Domnule Jupânescu, Eminescu a fost ucis, după șase ani de suferințe martirice, între 28 iunie 1883 - 15 iunie 1889, iar cercetările dumneavoastră arată fără drept de tăgadă acest adevăr, le spuse revoltat Corneliu Vadim Tudor.

— Așa este Cornele, dar limba română așa cum a creat-o Eminescu, limbă vorbită astăzi, este o mare minune în istoria poporului român, rosti Jean Dulgheru ce se șterse discret la ochi.

— Moartea sa martirică este cauzată și de lupta poetului pentru reîntoarcerea Transilvaniei în trupul României Mari, adăugă fondatorul partidului ce purta același nume.

— Dragii mei, dar nu trebuie să uităm că niște români fără inimă, minte și demnitate, au fost cei care l-au umilit pe Eminescu, în special între 1883-1889, fiind internat ilegal în ospiciei, la Institutul Caritatea al doctorului Șuțu, la Ober-Döbling în Vinea, sau la Mănăstirea Neamțului între anii 1883-1884, apoi în 1887, și iarăși în anul decesului 1889, punctă istoricul Diaconescu.

— Numeroasele sale internări, interdicțiile, faptul că a fost ținut în cămașă de forță, tratat cu injecții cu mercur, total ilegal și eronat, Eminescu a fost ucis barbar, prin lovire în țeasta capului, cu o cruzime cumplită. Stopul cardiac a avut loc din cauza celui de-al treilea tratament al injecțiilor cu mercur, sau a murit numai din cauza lovirii și zdrobirii craniului. Ca mai apoi, stopul cardiac a venit ca un sfârșit clasic. De fapt, Eminescu a fost ucis prin zdrobirea țestei, așa cum a fost mărturia doctorului Tălășescu, rosti Jupânescu, către cei care-l ascultau muți, câțiva având ochii înlăcrimați, iar salonul de la Capșa părea atunci, un loc de reculegere.

— Domnule profesor, am observat că prelegerile dumneavoastră sunt extrem de fundamentate și bine documentate, adăugă istoricul Diaconescu, care sparse liniștea din salon.

— Orice român adevărat ar face la fel ca domnul Jupânescu, așa că am să dau zece sticle de vin, din cel mai bun, pentru că discuția aceasta, ce poate fi considerată științifică, marchează numirea mea ca director al Teatrului Național. Dragă Kassai, adu-mi te rog patru frapiere cu gheață și vinul comandat pentru amicii mei din seara asta minunată, rosti Fănuș Neagu, care-l trase pe Jean alături de el și-l sărută pe frunte.

— Dragă Fănuș, văd că-l apreciezi pe asociatul lui Tănăsescu la ziarul Sportul Românesc, dacă-l săruți așa părintește, spuse amuzat Vadim Tudor.

— Dragă Cornele, nea Fane, mi-a marcat copilăria și a fost mentorul meu spiritual pe tărâm literar dar mai ales jurnalistic, deoarece am furat multe expresii de-ale sale în scrierile mele, așa că sunt copilul său mai mare, răspunse Jean Dulgheru ce se apropie de Fănuș și-l strânse în brațe, cu un sentiment prietenesc, pupându-l pe creștet pe clăia lui de păr, nepieptănat. Apoi,

nepotul lui Tataia Grosu, cum îl numea Fane deseori pe tânărul său amic, îl felicita pentru noul său post pe nea Fane, și-l pupă pe ambii obraji. Instant, toți au aplaudat și rînd pe rînd, au trecut să-l felicite pe acel *brăilean cu suflet de inger*, cum îi spusese în tinerețe Jean, într-una din discuțiile lor de la Casa de Creație de la Mogoșoaia prin anii 1972. Atunci tânărul de pe strada Palatului, urma să plece în armată, la Securitate, la o unitate specială la Fetești.

Dar la trei luni de la încorporare, Fănuș Neagu și Mircea Micu aveau să-l viziteze la o deplasare a celor doi scriitori către Constanța, pentru lansarea unui roman al scriitorului brăilean, lucru ce-l ridicase pe soldatul din Mogoșoaia, în ochii comandantului și al colegilor săi de unitate.

Cum vara se apropia de sfârșit, iar splendoarea ei își păstrase amprenta și asupra peisajului magnific în care vegheau ferestrele pline de semeție ale Palatului Telefoanelor, cel care se oglindea mândru în geamurile de la Capșa. Impresionantul edificiu lumina, pe luciul ușor unduit de briza amiezii, astfel că întreaga imagine a Palatului Telefoanelor strălucea în razele asfințitului, iar clădirea gri-albastră, pe alocuri cu întunecate reflexe liliachii ale amurgului, aruncând scânteii peste pomii rămași pe strada pe care ducea drumul către Cișmigiu.

Caty URUCU

Sentința Providenței (fragment)

— De ce-o fi murit frumusețea aceasta de fată?! se întrebă cu voce tare Valer, intrând în

biserică, apoi în camera mortuară, aflate, cumva simbolic, la marginea orașului. Ajuns aici, continuă el, ai terminat cu viața și cu freamătul orașului, cu compania oamenilor și cu nevoile celor care rămân în urma ta.

Colegul său, rămas în capul scării, îl așteaptă agitat și îngrijorat, să-i aducă obiectul pentru care veniseră amândoi în capela cimitirului.

— Haidi, bă, Valere! Adu sfeșnicu' ăl mic și lasă dracului morții la locul lor! Ce ne pasă nouă, care și de ce a murit?! Îi mai aducem noi înapoi? N-a putut ai lor, care i-o fi iubit, și putem noi?

— Nu e vorba d-aia, bă, Ioane! Uită-te și tu, ce frumusețe!

— Adu sfeșnicu' și rămâi s-o admiră, numa' să nu stai prea mult cu ea, că avem treabă. Părintele urlă ca apucatu'...vrei să ne cheme la raport și să ne miroasă, să vază c-am băut și să ne amenințe iar că ne dă afară? Hai, adu sfeșnicu' și rămâi pă urmă cu frumoasa ta! Te-a apucat iar melancoliei?!

Valer, angajatul cimitirului de aproape un an, se îndreptă către unul dintre colțurile capelei, căutând din priviri obiectul cerut de Ion, colegul său. Calm, aruncă o privire spre coșciugul din mahon alb, lăcuit - care accentuează contrastul dintre noblețea lemnului, puritatea culorii, și tencuiala sumbră a încăperii în care era depus. Dantelăria care îi acoperea corpul delicat al fetei, dar și întregul coșciug, avea o broderie de gheață diafană, dar inertă. Fata, de o frumusețe nobilă, părea că „fură” o oră de somn înaintea unui eveniment obositor. Era îmbrăcată ca o prințesă. Părul blond, bogat și buclat acoperea perna brodată cu fir argintiu. Șuvițele dese erau răsfirate peste satinul alb. Mătasea blondă, care îi acoperea întregul scalp, urechile și fruntea, cobora pe umerii fragezi, mângâindu-i sânii ascunși de dantela fină a rochiei de mireasă. Ce miracol, aproape ireal! Ce bujor alb, căruia i s-au scuturat petalele abia înflorite! Deși înțelegea că trupul fetei este inert, Valer simți nevoia să-l atingă. Se apropie de leagănul alb al tăcerii, fără sfială, și mângâie părul tinerei. Coborî ușor pe umărul dinspre el, urmărind linia fină a trupului. Îi atinge apoi cotul, urmărind delicat antebrațul, oprindu-se o secundă cu degetele în dreptul încheieturii. Acolo descoperi ceva care era mai rece decât trupul fetei.

Ridică ușor voalul, îndepărtează mânăca delicată și în fața ochilor îi apare o brățară dintr-un metal lucios. Un șarpe se încolăcea pe încheietura mâii-nii ei, unindu-și, în strânsoarea lui mortală, capul și coada. Două safire ori, poate, doar sticlă colorată, strălucesc, imitând ochii reptilei, redați atât de bine.

Valer era destul de tulburat, totuși își amin-ti că trebuie să ia sfeșnicul.

Urcă scările prost finisate, după ce înfășcă suportul greu și îl curăță un pic de praf.

— Ioane, du-i-l tu, să nu-i mai văd mutra!

— Bine! Fug, să nu-l mai aud, că prea face din țânțar, armăsar! Da' nici tu nu te mai pune cu el, că vezi cum să inervează și ne freacă toată ziua!

— N-are decât! Să învețe teologie, Spiritualitate creștină, formele ei de trăire a credinței, Mistică creștină, Etică și Deontologie creștină și abia apoi, când o stăpâni toate astea și multe alte-le, „să se pună cu mine”, Ioane! Și, dacă n-ar încerca să mă domine, să mă jignească, n-aș fi nevoit să-i amintesc despre toate astea.

Valer era un fel de Elyndor, un înțelept visător, un scrib al zeilor care cunoaște tainele lumii, dar nu-și poate schimba propriul destin. Sărmanul! E blând, empatic, dar e mereu lovit de întâmplări nedrepte!

Ion, colegul său, un om simplu, care nu auzise nici de zei, nici de eroi ai neamului nostru sau de oriunde, știa doar de vodca rusească, țuica românească, vinul de Odobești, pe care le numea, ca să-i fie exprimarea mai facilă, trăscau. Gropari ai cimitirului vechi, lucrau împreună de când se angajase Valer. Veniți din medii total diferite, preotul a crezut că nu vor putea să lucreze laolaltă, nici măcar o lună. Părinții lui Valer fuseseră medici, oameni care visaseră la lumi mai drepte, dar sfârșiseră în tăcere și dezamăgire. Speranțele rămăseseră în urma lor, ca niște relicve ale unei epoci care nu mai credea în stele, în dreptate și înțelepciune.

Ion aleargă spre preotul aflat în sala de priveghi. Urcă cele câteva trepte aproape în fugă.

— Gata, Părinte! Am sosit, uitați, am adus sfeșnicul!

— Bine! Valer unde e? se aude vocea bari-tonală a preotului Antonie.

— Afară, Părinte, a adus sfeșnicu' dă la capelă.

— Bine, bine, mormăi preotul, stați pe aici! O să luăm fata cu coșciugul alb, s-o aducem în biserică. Să nu vă îmbătați ca porcii și să umblu după voi, aveți grijă!

— Nu, Părinte, săru' mâna, suntem aici, afară, ne odihnim și noi! Am săpat la groapa aia de lângă gard, până n-am mai putut. Suntem osteniți, Părinte, ne odihnim.

— Stați aici, pe banca din fața capelei, să nu strig după voi, când o fi nevoie să aduceți coșciugul! Acum ieși, or să vină părinții fetei și nu vreau să miroasă aici a transpirație și a băutură! Auzi, nărodule?

— Da, Părinte, am auzit! Așteptăm în fața capelei, pă bancă, acolo ne găsiți.

Ion coboară scările lent și se îndreaptă spre Valer care ieșise și el din capelă, intuind că va fi nevoie de amândoi, curând. Se așază alături de colegul său. După doar câteva secunde, Ion i se destăinui colegului:

— Valere, părintele mi-a zis iar să nu bem că are treabă cu noi. M-a dat afară ca p-un ucenic beat, mi-a vorbit ca la un câine necredincios.

Valer, zâmbind în colțul gurii, fără să-l privească, scapă printre dinți, ca pe o înjurătură, două vorbe:

— Într-un fel, chiar are dreptate Popa Dictando.

— Cine? ridică Ion sprânceana, nedumerit și speriat să nu se audă discuția lor.

— Popa Dictando, Ioane. Predică de parcă dictează lecții la catedră. Fără suflet, fără pauză, numai ton și comandă.

Ion râde scurt și înfundat, acoperindu-și gura cu mâna murdară de pământul abia săpat.

— Da' ce bine ai observat! Valere, da' să știi că nu era așa. Eu îl știu de ani buni. Era cuminte și bun, te ungeai cu el la rană, cum zice rumânu'. Ce s-o fi întâmplat cu el, nu știu, da' de vreo cinci ani, parcă a intrat pe poarta pieirii!

— Tocmai. De-aia dictează. Cine nu știe, poruncește. Cine nu înțelege, cere tăcere. Și cine nu simte... slujește mecanic.

— Da, da...și azi la fel...n-ai văzut când făcu slujba la femeia aia, pă care de-abia a dus-o? Plângea lumea de să rupea, și el cu tonul ăla de la piață, când să strigă prețurile...

— Așa este Ioane, așa-i la Popa Dictando!

Nu slujește durerea. O administrează.

— Da, le judecă pe toate, le aranjează pe toate, Valere! Să fie doar pentru el, să-i fie lui

bine. Îi mai pasă de ceva, în afară de buzunarul lui?

— Ioane, tu ai auzit de Eminescu? — Da, e ăla care a scris cărți, de-l pomenești tu mereu și mai toți ăștia care ai învățat carte. O fi ceva de capu' lui, de tot ziceți voi de el.

Ce e cu Eminescu ăsta, ce are de-a face cu Părintele?

— Eu ți-am mai spus, Ioane, despre el...

— D-aia nu mai pot eu de Eminescu ăsta, al tău! Mi-oi fi spus, da' chiar nu mă interesează.

— Bine, atunci vorbesc cu mine, nu cu ti-ne! Eminescu ăsta al meu a spus așa: „Ce proastă e mulțimea! Ea crede că duce a lumii soartă-n mână!”.

— Aha, am înțeles! Acu' nu mai sunt beat. Rându' trecut oi fi avut la bord niscaiva trăscau. Eminescu ăsta zicea că prostimea crede că hotărăște ceva. Da' de fapt, doar înghite ce i se dă.

— Așa, acum ai înțeles! Vezi ce faci și a-cum cu băutura, mai avem coșciugul alb de dus pe năsălie, până la groapă. E în capul cimitirului, vezi, să nu sari calul cu ridicatul sticlei! Cum spu-neam, are dreptate Popa Dictando...sau Părintele Antonio cum vrei să-i spui.

— Am lăsat sticla la cavou' lu' actoru' ăla cunoscut ca mare bețiv pe când trăia. Acu' nu-i mai trebuie, așa că sunt sigur că o găsec unde am pus-o. Bem când terminăm.

După o scurtă pauză, când gândurile fiecăruia dintre ei porniră în funcție de limpezimea sau erudiția lor, Ion completă răspunsul:

— Și să știi că eu îi zic Părintele Antonio, că mi-e frică să nu mă-mbăt și să scap porecla aia... cum ziseși tu adineauri...îi...cum ai zis, mă? Dictando! Nu mai uit porecla, că copiii mei avea' caiete de dictando când era' la școală și acu' am să ții minte. Valere, da' să mai știi că eu nu m-am îmbătat niciodată până să duc mortu' la groapă, fiindcă mi-a fost frică să nu cad și să o fac de oaie!

În cimitir era liniște. O liniște care aducea aminte de eternitate, de tratatul de pace dintre lumea aceasta și cea în care plecăm toți, chiar dacă trupul rămâne în această grădină.

Notă: Din romanul „Sentința Providenței”, de Caty URUCU, Editura Delta Print, 2026.

(VA URMA)

DIN CREAȚIILE TINERILOR CREATORI PREMIAȚI LA FESTIVALUL - CONCURS DE CREAȚIE LITERARĂ BOGDANIA

IAȘURA ROZALIA

Data nașterii: 28.07.1972.

Locul nașterii: comuna Variaș, județul Timiș.

Absolventă a Facultății de Științe Juridice și Administrative Brașov, specializarea Administrație Publică (anul 2011)

Funcționar public

„Cea mai mare bucurie a mea este exprimarea prin cuvinte așezate pe hârtie. Este o pasiune pe care din păcate am descoperit-o destul de târziu, dar sunt hotărâtă să îi aloc cât mai mult timp cu putință!” Pentru talentul literar a primit numeroase premii, la concursuri din Timișoara, Oradea, Tecuci, printre care:

Premiul 1 la Concursul internațional de creație literară "Dan Iordăchescu - ediția nr 4 iunie 2023 / poveste

Premiul 2 la Concurs de poezii și epigrame "Eminescu un vis în așteptare", decembrie 2023 / Epigrame și premiul 2 la poezie, dec. 2025

Premiul 1 la Festivalul - Concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția nr 13, iunie 2024 pentru poezie

Poemele au fost publicate în revista de creație și cultura Bogdania.

Premiul 2 la Festivalul - Concurs internațional de literatură și grafică "Elogiul iubirii" ediția nr 4, octombrie 2024 / secțiunea proză scurtă

Premiul I la Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția a XIV-a, anul 2025, secțiunea Poezie.

De curând a editat prima carte de povești pentru copii - „Aventuri în galop”, Editura Rotipo, 2026.

Visând la fericire

Când sufăr încep să mă usuc, fiindcă lacrimile de pe obrazul meu își caută un alt loc, atrase de gravitație.

Pentru că “Suntem făcuți din țărână și acolo ne vom întoarce, nu-i așa?!” Cum altfel poate fi explicat ce se întâmplă atunci când plâng? Că nu văd nicio legătură între suferință, suflet și apa care ne curge din ochi.

Dacă durerea se măsoară în lacrimi, atunci fericirea cum o măsurăm? Prin dimensiunea zâmbetului oare? Că m-am tot gândit eu și altă măsură n-am găsit.

Și-atunci...oare cei cu gura mare, or fi ei mai fericiți pentru că deschiderea ce o posedă e mai largă? Privindu-mă în oglindă, am constatat cu dezamăgire că nu mă pot lăuda cu un zâmbet prea mare și consider că de asta nu sunt pe deplin fericită. Să fie asta un adevăr valabil?

De la această teorie a început călătoria mea în căutarea fericirii!

Mai întâi am pornit doar cu gândul. Am încercat să mă gândesc că sunt fericită, dar nu mă puteam bucura. De fapt eu nu trăiam zâmbetul, îl gândeam doar, iar asta îl făcea rece și calculat.

Fizic, nu aveam cum să explorez totul într-o viață, pentru că nu am aripi, iar picioarele îmi oboresc și chiar mă dor uneori.

Așa că am decis să visez fără limite, folosindu-mi toate simțurile, iar Universul a intrat în visul meu și pentru început, mi-a deschis în față un curcubeu.

Asta m-a stârnit bineînțeles să încep să explorez lumea cu simțul văzului: culoare cu culoare, am început să caut prin mii de nuanțe și reflexi, fericirea.

Am pornit pe galben și m-am transformat într-un bob. Un bob de grâu, și-apoi eram un lan de grâu, de acolo m-a luat o rază, care m-a fulgerat și m-a dus până la soare. N-a durat mult și-am trecut pe albastru strecurându-mă într-un nor și revarsându-mă verde în iarbă, de unde-am

sărit portocaliu pe o floare de păpădie, aproape coaptă. Apoi, ușor-ușor ne-am copt împreună și ne-am transformat într-un alb pal. De acolo m-a luat vântul și m-a suflat roșu pe o floare de mac. La roșu m-am oprit de parcă aș fi văzut un semafor. Trist este că purtată dintr-o parte în alta nu am înțeles că trebuia de fapt să trăiesc fiecare culoare, așa că am strâns ochii cât am putut eu de tare și am visat în continuare.

Nu știu dacă am părăsit curcubeul, sau poate că el m-a părăsit pe mine. Am deschis larg nările încercând să cuprind olfactiv tot aerul din lume, căutând fericirea după miros. Mai întâi am plutit prin aer, apoi am căzut pe pământul reavăn și am simțit mirosul ierbii îmbibate în rouă. Pe urmă vântul mi-a adus iz de trandafiri așa că l-am urmat și m-am așezat pe o floare și m-aș fi bucurat poate mai mult de mirosul ei, dacă liniștea nu mi-ar fi fost tulburată în acel moment de un tril. M-am agățat de el și mi-am pornit călătoria auditivă în căutarea fericirii. Nici nu mai știu câte mi-a fost dat să aud, și bune și rele, dar nu am știut cum să mă bucur de ele, așa că am visat mai departe la fericirea mea. Am navigat printre sunete căutând mai abitar șoaptele, să nu mi stric visul și să mă trezesc cumva la realitate, lovită de vreun zgomot mai puternic, înainte de a găsi fericirea.

Însă nimic din tot ce am experimentat până acum nu s-a apropiat deloc de țelul meu. Simțeam deja un gust amar, așa că m-am gândit să caut fericirea prin simțul gustativ. Astfel am ajuns să simt gustul sărat al lacrimilor, așa că m-am gândit neapărat să aflu dacă și lacrimile de fericire sunt la fel de sărate. Am continuat deci să visez până ce în fața mea a apărut un fagure de miere. Aici, am fost aproape convinsă că am găsit fericirea, doar că prin simțul deja explorat adineaori, cineva mi-a șoptit la ureche, așa ca prin vis...ca îngrașă!

Și, de parcă asta nu era suficient de revelator, o albină mai agresivă, care nu aprecia prezența visului meu tocmai în stupul ei, mi-a adus aminte de un alt simț al nostru, lăsându-și acul tocmai în buzele mele. Acum posibilitatea ca zâmbetul meu să fie mai plin, tocmai s-a întâmplat. Doar că nu prea îmi venea să zâmbesc, cu toate că am auzit undeva, în lumea reală și nebună, că unora chiar și nociceptia le poate

provoca plăcere și fericire. Eu am preferat totuși să rămân în visul meu și să continui să caut fericirea pură.

Privată de toate simțurile experimentate deja, pe care în vis le lăsam în urmă pentru a putea experimenta altele noi, am decis să merg orbește înainte și să-mi imaginez cum ar fi dacă aș putea să țin fericirea în palme.

Oare cum o fi ea, fericirea? Are vreo culoare, vreo formă specifică? O fi netedă sau aspră?

Sigur este netedă! îmi spune intuiția. Că nu am văzut încă pe nimeni zgâriat de fericire.

Plutind de fericire, am mai auzit că se poate, dar zgâriat de fericire, niciodată. Așa că am presupus că fericirea este probabil foarte ușoară și netedă. Așa o putem recunoaște dacă ar fi să ne pice în palme cumva, cândva.

Asta dacă are formă. Așadar, fericirea are vreo formă? Și dacă are, ce formă o avea oare?

Dar tind să cred că fericirea poate fi fără formă sau poate lua orice formă. Tocmai de asta este așa de greu de găsit.

Și mai am o nedumerire: fericirea, o fi caldă, sau rece? La ce să mă aștept oare de o fi să o țin în mâini? Aș prefera-o la temperatura corpului, dacă e să mă întreb pe mine, dar m-aș încumeta să o țin în palmele mele, oricum ar fi.

Încă sunt departe de a fi găsit-o și simt o foame hapsână de a-mi continua visul până ce o voi găsi. Că tot veni vorba de foame, simt ceva în stomac și nu e de la fericire, dar nici nu am cum s-o potolesc visând. Totuși mă încapățânez să-mi continui visul. Nu vreau să mă trezesc nefericită! M-am hotărât să rămân în visul ăsta până ce o găsesc! Nu am de gând să mă trezesc altfel decât fericită! Așa că am decis să continui să mă pierd în visul meu, cu riscul de a mă rătăci. Voi continua deci cu sete înainte, în căutarea fericirii absolute.

Apropo de sete, îmi simt gura uscată și nu știu dacă mi-o fi sete oare în viața reală sau aici în vis și iată, cum un alt gând se înfiripă: dacă găsesc fericirea în vis, cum o aduc eu în viața reală?

Dar asta este un lucru la care mă voi gândi după ce o găsesc, chiar înainte să mă trezesc! Asta de o voi găsi vreodată, că mi-am epuizat

deja toate simțurile și nu știu alte cai prin care să să o mai caut. Chiar acum, în visul meu, sunt în impas. Oare ce m-ar mai putea ajuta să caut în continuare. Nu vreau să mă trezesc încă. Nu mi-am atins încă scopul!

Totuși cronoceptia îmi spune că mi-e visul cam lung, iar gândul ăsta deja mă face să văd negru în fața ochilor. Ce se întâmplă? Căutând fericirea e posibil să mă trezesc într-un coșmar? Un coșmar care m-a prins total nepregătită, și încet, îmi inundă rând pe rând toate simțurile.

Mai întâi mi-a încercat simțul văzului, târându-mă prin noroi gri, prin ceața, întuneric și nori negri. Mai apoi mirosul de jilav, rânțed și mucegai mi-a înțepat nările, iar tunetele, țipetele și isteria corbilor mi-au zgâriat timpanele. Am simțit instantaneu gustul fricii, care, apropo, este foarte-foarte amar. Apoi am trecut prin aceeași grădină cu trandafiri, doar că de data asta nu am mai ajuns până la flori. Eu eram mică, foarte mică, iar florile erau atât de înalte și atât de departe încât nici nu reușeam să le percep culoarea. Mă chinuiam să mă cațăr pe tulpina trandafirului, iar țepii lui îmi intrau adânc în palme, astfel că lăsam în urma mea dăre lungi de sânge.

Dar, chiar înainte de a simți durerea, frigul năprasnic m-a cuprins, și am înțeles că termoceptia este și ea un factor determinant când vorbim despre fericire, iar nociceptia a venit de data asta împreună cu teama, o incontolabilă teamă de moarte.

De aici încolo, visul meu n-a mai fost despre fericire. Visul meu s-a transformat într-unul despre supraviețuire!

Mi-am dat seama că viața este undeva între feerie și coșmar. Nu există bine sau rău. Există doar un amalgam de bine și rău, amestecate, mixate de Univers, iar noi trebuie să găsim echilibrul. Fericirea este să fi în echilibru cu tine și cu Universul!

Poate părea incredibil, dar în acest moment, pentru mine fericirea ar însemna să mă trezesc din coșmar și să revin exact acolo unde eram când am plecat în căutarea fericirii. Pentru că nici nu mi-am dat seama cât de fericită am fost de fapt, atunci când am plecat în căutarea ei! Am

mai înțeles că pot visa chiar și cu ochii deschiși, iar fericirea o pot percepe cu toate simțurile cu care am fost înzestrată. Am înțeles că de fapt, ea este mai aproape decât mi-am imaginat vreodată.

Și tocmai acela a fost momentul în care m-am trezit plângând de fericire! Totodată am aflat și că lacrimile de fericire sunt la fel de sărate!

Mai mult, am convingerea că atât tristețea cât și fericirea sunt în noi și stă doar în puterea noastră să decidem pentru ce, când și dacă merită să plângem!

Iată-mă deci ajunsă exact în locul din care am plecat. M-am întors la gândul că atunci când sufăr încep să mă usuc. Fiindcă lacrimile de pe obrazul meu își caută un alt loc, atrase de gravitație. Cred cu tărie însă că atunci când plâng de fericire, ele sunt reabsorbite de propria-mi piele. Oare de aici vine și expresia “Nu-ți încapi în piele de bucurie”?

Concluzia este că: “Suntem făcuți din țărână și acolo ne vom întoarce!” Așa îmi explic eu că se întâmplă atunci când plâng, pentru că altfel nu văd nicio legătură între suferință sau fericire, suflet și apa care ne curge din ochi.

BOLDIȘOR (GURIȚESCU) MARIA (Republica Moldova)

Doamna Boldișor (Gurițescu) Maria, născută la 27.01.1962, în satul Ciocîlteni din raionul Orhei, **Republica Moldova**. După absolvirea facultății de filologie a Universității Pedagogice „Ion Creangă” din Chișinău în anul 1984, activez, este profesoară în Liceul Teoretic” Alecu Russo” din or. Orhei. Pe parcursul anilor a publicat versuri în diferite ziare și reviste din Republica Moldova: „Literatura și Arta”, „Glasul Națiunii”, „Natura”. „Îndrăznesc să trimit câteva poezii pentru Festivalul-Concursul internațional de creație literară *BOGDANIA*” și a primit pentru **talentul său Premiul Revistei de creație și cultură Bogdania** la ediția a XIV-a a Festivalului-concurs de creație literară Bogdania, București, 24.06. 2025

Sfântă simplitate

Să merg pe cărarea bătută cu troscot

ce-mi mângâie tălpile goale,
Să fac un popas la vechiul izvor,
sorbindu-i din pumni răcoarea,
Să-mi odihnesc apoi pe prispa de lut
sufletul obosit de vreme,
privind la cerul înalt
pe care nourii scriu poeme,
Să mai stau de vorbă cu pomii,
cu florile din grădină,
Să întâmpin cu bucurie
zilele ce au să vină,
Să mă pierd,
să mă găsesc în toate,
în această sfântă și dulce simplitate.

Drumul spre Cer

Drumul spre Cer e atât de abrupt,
cazi și iar o iei de la început,
agățându-te de ceva,
de ramura faptelor bune crescută cândva,
de aripa rugăciunii,
de rădăcina de care se țin străbunii,
de spinii suferințelor tale,
de floarea răbdării amară.
De-o mie de ori de-ai cădea, nu te lași,
drumul spre Cer este drumul
pentru care te naști.

Zile de vară

Zile de vară cu dor,
Dor de o ploaie cuminte.
Triști trandafirii ce mor
În aerul sec și fierbinte.

Zile cu vară de dor
De-o Țară cu munți și cu mare,
Triste speranțe ce dor
Când capăt trădarea nu are.

Zile de vară-n amurg,
Cu spațiul gol de simțire,
Din arșița verii mă duc
Spre toamnă ca-n izbăvire.

Îndemn

Hai să-ntâmpinăm apusul împreună,
la margine de doruri și-amintiri
vom sta cumiți la masa tăcerii
gustând din pâinea tainică a lunii.

Ia cu tine puțină sare
și o bucată mare de suflet
să ne-ajungă până-n zorii
unei vieți viitoare.

In memoriam

Lui Nicolae Dabija

Veste grea clipa aduce
Și sufletul se strânge-n noi,
Că martie se poate duce
Cu primăvara înapoi.

A fost o călăuză-n viață,
Printre ispite și trădări
Dădea acestui neam speranța
Mult așteptatei primăveri.

Și s-a stins brusc, s-a dus departe,
Lumina e mai mică-n noi.
Dar știu, veghea-va și din moarte
Peste-acest neam plin de nevoi.

Aici

Aici în sat e cerul mai aproape
de ochii noștri veșnic călători
în care tot albastrul lui încape,
de care ne e dor până în zori.

Luna pe cer se coace-atât de mare,
ca pâinea mamei scoasă din cuptor.
Gustăm din ea cât poate fiecare,
flămânzi fiind mereu de-un straniu dor.

Departa-i orizontul, dar ce dulce
ne-ademenește, tainic și încet
spre el pe jos eu sufletul mi-aș duce
cu fruntea-n nori, ca un pribeag poet.

Basarabie

Basarabie, sora mea,
cum ne zbatem în destine gemene.
Basarabie, maica mea,
cum soarta-mi vrea să-ți semene.

Cum Domnul ne-a uitat pe-amândouă
prin spini și coclauri,
ca la capăt de drum
să ne trimită un înger
cu cunună de lauri.

Cronici literare, recenzii, comentarii

Profesor univ. Dr. Tanța Preoteasa despre volumul Alexandru Florin Țene. Atitudini literare la începutul sec. XXI, autor Voichița Tulcan Macovei, Editura Napoca Star, 2019

Volumul *Atitudini literare la începutul sec. XXI* se înscrie într-o dublă paradigmă: monografie critică și interpretativă, document de istorie literară recentă, cu funcție recuperatorie și axiologică.

Cartea nu este o simplă culegere de impresii sau evocări encomiastice, ci un demers sistematic de configurare a unei personalități literare plurivalente, abordată din multiple unghiuri: biografic, ideologic, estetic, istoric-literar și instituțional. Autoarea își asumă explicit rolul de exeget angajat, conștient de caracterul polemic al subiectului ales, dar fidel unui ideal de adevăr cultural și moral.

Structura lucrării este amplă și riguroasă, articulată în studii tematice, capitole de analiză de gen, documente confesive, interviuri, mărturii critice și ecouri internaționale. Această construcție polifonică urmărește nu doar evaluarea operei, ci și reconstituirea unui climat literar și ideologic.

Metodologic, Voichița Tulcan Macovei combină: critica de atitudine (în tradiția lovinesciană și maioresciană), analiza ideologică a textului, critica de receptare, biografia intelectuală.

Rezultă o exegeză care depășește granițele strict estetice și intră deliberat în sfera eticii literare, asumând ideea că literatura nu poate fi separată de responsabilitatea civică a autorului.

Un nucleu central al cărții îl constituie analiza poziției antitotalitare a lui Al. Florin Țene, urmărită biografic și textual. Autoarea argumentează convingător că: experiența copilăriei și formării intelectuale „sub semnul lui Gib Mihăescu”, confruntarea directă cu mecanismele cenzurii, marginalizarea ideologică, au contribuit decisiv la formarea unei conștiințe critice ferme, manifestate atât în opera literară, cât și în eseistica polemică.

Capitolul dedicat Manifestului din anul Centenarului (2018) funcționează ca ax ideologic al întregului volum, unde Al. Florin Țene este interpretat ca un intelectual militant, care solicită: reevaluarea canoanelor literare postbelice delimitarea clară între valoare estetică și compromis moral, asumarea memoriei comunismului ca traumă culturală.

Autoarea nu ocolește caracterul controversat al acestor poziții, dar le integrează într-o logică a rezistenței prin cultură.

Un aport teoretic semnificativ al volumului îl constituie analiza proglobmodernismului, curent literar inițiat de Al. Florin Țene. Voichița Tulcan Macovei îl definește drept: reacție la artificialitatea postmodernismului, tentativă de reconciliere între tradiție și modernitate, model estetic centrat pe conținut, identitate națională și ethos.

Din perspectivă academică, este important că autoarea nu tratează proglobmodernismul ca pe un simplu slogan doctrinar, ci ca pe: un sistem de valori coerent, o orientare estetică recognoscibilă, un fenomen instituțional, susținut de reviste, autori și practici editoriale.

Un capitol de mare relevanță îl reprezintă analiza romanelor biografice dedicate unor scriitori canonici (Gib Mihăescu, Ion Minulescu, Alexandru Macedonski). Autoarea demonstrează că aceste texte: funcționează ca romane-document, combină cercetarea arhivistică cu ficțiunea controlată, u un pronunțat rol didactic și recuperator.

Din această perspectivă, Al. Florin Țene este interpretat ca istoric literar narativ, preocupat de restituirea unor destine culturale și de reumanizarea figurilor canonice.

Volumul tratează distinct: proza – caracterizată prin realism etic, dimensiune confesivă și critică

socială; poezia – dominată de lirism reflexiv, patriotism, filon elegiac; dramaturgia – cu accente moralizatoare și teziste; eseistica și cronica literară – spațiu al polemicii și al afirmării principiilor axiologice.

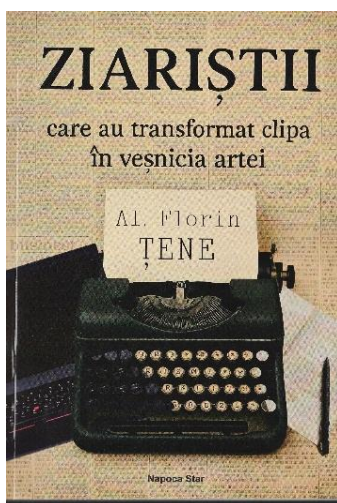
Autoarea subliniază unitatea internă a operei, dincolo de diversitatea genurilor, identificând un nucleu tematic constant: adevăr – dreptate – identitate – memorie.

Prin includerea unui amplu corpus de opinii critice și ecouri externe, cartea îndeplinește și o funcție de dosar de receptare, extrem de utilă cercetătorilor. Aceste mărturii susțin teza centrală a lucrării: Al. Florin Țene este un scriitor reprezentativ pentru literatura română de tranziție, atât prin operă, cât și prin atitudine.

Din perspectivă academică, *Atitudini literare la începutul sec. XXI* este: o monografie de referință pentru studiul operei lui Al. Florin Țene, un document de istorie literară postdecembristă, un exemplu de critică angajată, în care esteticul și eticul sunt inseparabile.

Cartea se recomandă: cercetătorilor în literatură română contemporană, istoricilor literari, doctoranzilor interesați de literatura post-totalitară, dar și ca sursă pentru studii despre raportul dintre literatură și ideologie.

Prog. Tatiana Lomboț
O analiză a cărții "Ziariștii care au transformat clipa în veșnicia artei"
de Al. Florin Țene

Volumul se înscrie în tradiția studiilor de istorie culturală și a presei, dar își asumă o formulă particulară: medalionul eseistic cu aparat bibliografic selectiv, plasat la confluența dintre evocare, analiză ideologică și recuperare memorială. Cartea nu este o istorie sistematică a presei românești, în sensul unei sinteze cronologice exhaustive, ci o antologie comentată de conștiințe gazetărești, unite printr-un criteriu axiologic: transformarea actualității în operă de durată.

Prin alegerea personalităților – de la Ion Heliade Rădulescu la Mihai Eminescu, Felix Aderca, Constantin Rădulescu-Motru, Nichifor Crainic, Iosif Vulcan sau Constantin Graur – autorul construiește un arc istoric de aproape două secole, demonstrând continuitatea ideii de gazetărie ca misiune culturală și morală.

Titlul concentrează programul ideatic al volumului. „Clipa” simbolizează efemeritatea informației, iar „veșnicia artei” desemnează capacitatea scrisului jurnalistic de a depăși conjunctura.

Din perspectivă teoretică, volumul susține implicit trei teze: Gazetăria ca literatură aplicată realului – articolele marilor publiciști devin documente estetice și morale. Publicistica drept formă de construcție identitară națională – presa participă la articularea conștiinței colective. Etica jurnalistică drept dimensiune constitutivă a culturii – jurnalistul este, înainte de toate, o conștiință civică.

Cartea poate fi citită ca o replică la criza contemporană a presei, dominată de vitează și fragmentarism informațional.

Lucrarea adoptă o structură modulară, fiecare capitol fiind dedicat unei personalități. Modelul de construcție este relativ constant:

Date biografice esențiale. Context istoric și cultural. Analiza contribuției gazetărești. Dimensiunea ideologică. Recepție critică. Bibliografie selectivă.

Această structură conferă volumului coerență didactică, făcându-l util atât cercetătorilor, cât și studenților sau publicului cultivat.

Metodologic, Țene utilizează: analiză contextual-istorică, comentariu ideologic, interpretare axiologică și citare documentară

Tonul este preponderent encomiastic, dar nu lipsit de nuanțe critice (mai ales în cazul unor figuri controversate).

Capitolul dedicat lui Ion Heliade Rădulescu evidențiază rolul fondator al publicației Curierul Românesc, insistând asupra funcției iluministe a presei. Autorul accentuează ideea de presă ca instrument de alfabetizare și emancipare.

Analiza activității la ziarul Timpul este una dintre cele mai consistente. Țene subliniază rigoarea argumentativă și radicalismul ideologic al publicisticii eminesciene, dar marchează și caracterul problematic al unor poziții (în special în chestiunea evreiască), adoptând o poziție echilibrată.

Capitolul despre Felix Aderca este remarcabil prin dimensiunea recuperatorie. Autorul îl prezintă ca pe un spirit liber, marginalizat de totalitarisme, și insistă asupra rolului său în reviste precum Contimporanul și Adevărul literar și artistic.

În cazul lui Constantin Rădulescu-Motru, accentul cade pe relația dintre personalismul energetic și critica „politicianismului”, oferind o lectură coerentă a implicării sale publicistice.

Capitolul despre Nichifor Crainic este tratat într-o cheie analitică echilibrată: se recunoaște rolul său în revista Gândirea, dar se menționează și implicarea politică problematică.

Volumul propune o viziune conservatoare moderată asupra presei, valorizând: naționalismul cultural, responsabilitatea morală, libertatea de expresie și rezistența în fața totalitarismului

Se remarcă o preferință pentru figuri ale rezistenței morale (Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Paul Goma etc., în capitolele ulterioare), ceea ce conturează o linie etică dominantă. Sinteză accesibilă și bine documentată, recuperare a unor figuri marginalizate, articularea unui model etic al jurnalistului și utilitate pedagogică evidentă

Limite: Tendință encomiastică accentuată, absența unei perspective teoretice explicite asupra conceptului de „literaturizare” a presei, lipsa unei analize

Ziariștii care au transformat clipa în veșnicia artei este o lucrare de istorie culturală aplicată, care reabilitează ideea de gazetărie ca formă superioară de angajament intelectual. Cartea

demonstrează că presa românească a fost, în momentele ei de vârf, un laborator al ideilor și o tribună a conștiinței naționale.

Prog. Tatiana Lomboț

Prin selecția personalităților și prin discursul axiologic asumat, Al. Florin Țene oferă nu doar o panoramă istorică, ci și un **manifest pentru demnitatea profesiei jurnalistice**

Eugen DORCESCU despre poezia doamnei Titina Nica ȚENE

Poezia Doamnei **Titina Nica Țene** (Poezii alese/ Selected poems, Editura Napoca Star, Cluj Napoca, 2024. Traducere în limba engleză: Mariana Zavati Gardner, John Edward Gardner and Fay Jacqueline Gardner) are drept resursă și arhitemă un copleșitor sentiment al timpului, al unui timp trăit și înțeles ca o stihie, ca un nimicitor vector lăuntric și, deopotrivă, exterior, ca o definiție existențial-ontologică a Ființei trecătoare și, totodată, ca vrăjmaș nemilos al acesteia:

„Merg încet cu sufletul pustiu
singură printre atâta lume,
timpul a trecut când nici nu știu,
oamenii din juru-mi nu au nume”.

Intensitatea trăirii depășește reprezentarea, în genere suportabilă, a duratei (timp personal), ipostaziindu-l pe Cronos la adâncimea (și la înălțimea) conceptului:

„În felul lui, aproape, orice om e singur,
chiar dacă are frați, copii, nepoți,
căci fiecare-i cu problema lui,
iar timpul se rotește pentru toți”.

Amenințat și sabotat de Timp, care, în curgerea lui, a adus Ființa „la margine de viață” („Suntem

toți la margine de viață”), eul empiric, secondat de eul artistic, hrănește dorința iluzorie de a inversa fluxul, intenție ce aduce în cronotopul poetic un al treilea concept esențial: Spațiul. Acesta este regresiv, doar regresiv, desenând și redesenând traseul spre satul natal, întrezărit la o irecuperabilă distanță spațio-temporală:

„În satul meu m-am regăsit,
sufletu-mi era, pe drum de întoarcere,
răstignit”.

Dar Spațiul însuși a fost ireversibil contaminat și măcinat de Timp. Aidoma Ființei, Spațiul este victimă a Timpului, dat fiind că acesta, Timpul, rămâne dinamic, stăruitor, implacabil:

„M-am întors în satul meu natal,
ceața se rostogolea peste el ca un val,
cumpăna fântânii avea plânset de miel,
lumina, din crucea zilei, raze de oțel”.

Toposul unde Timpul (Vremea) a macerat și macerează Spațiul este Casa părintească, imagine dureroasă a dezastrului înfăptuit de curgerea anilor, fiindcă întoarcerea în spațiu este echivalentă cu neputința întoarcerii în timp (și conștientizarea acestei neputințe):

„Doamne, ajută-mă să pot
să dau timpul înapoi”.

Și:

„Dar, casa părintească stă să cadă,
sub ploaie, vânt și vijelie...”

Sub presiunea acestui vid (acestui „pustiu”), Ființa recurge la diverse strategii ale recuperării Spațiului pierdut și Timpului pierdut. Mai întâi, desigur, strategiile dorului și ale amintirii:

„Ninge pentru prima oară în iarna aceasta
și ne cuprinde un dor de alb,
zăpada răscolește amintirile din noi...”

Aidoma:

„Am să mă întorc în sat curând,
unde mă așteaptă maica bună;
la lumina stelei, licărind,
toarcem amintirea, ca pe lână...”

Sau:

„Îmi amintesc, copil fiind,
dormeam pe-un căpătâi cu paie,
mireasma lanului de grâu,
întra la mine în odaie”.

Și încă:

„Am croit cărare prin boabe de rouă
și m-au copleșit aducerile-aminte”.

Concomitent, sunt puse în lucrare strategiile închipuirii (ale visului), care construiesc un spațiu iluzoriu, într-un prezent imaginar, irealizabil, neverosimil:

„Și cum stau, așa, privind grădina
și ograda care-i proaspăt ninsă,
mama iese-n prag, face cu mâna
și-n pridvor mușcata e aprinsă”.

Și:

„Copilul a îmbătrânit...
eu îi aud, de parcă toate
mi se întâmplă chiar acum”.

Sau proiectul fantasmatic al construirii unei case, menite să șteargă, să anuleze pustietatea:

„am să construiesc o casă
și-am să alung acest pustiu”.

În cele din urmă, se impune, cu putere, tabloul supra-semantizat, rezumativ, spectral al eului, sosit în fața casei părintești, gustând cu amară voluptate singurătatea sa absolută și pustietatea din jur, sub ochiul hipnotic al Lunii:

„De-atâta singurătate
a secat apa-n fântână,
cumpăna a-nșepenit
și se sprijină de lună”.

Stâlpii ce susțin edificiul liric – Timp, Spațiu, Ființă – asigură lectura de profunzime a acestei poezii, lectură generată de o decentă, dar autentică și nevindecabilă disperare existențială.

În aceste împrejurări, două sunt entitățile salvatoare pentru suflet. Mai întâi, Primăvara („Sfânta primăvară”):

„Și mă cuprinde iar un dor de primăvară.
Mă cuprinde un dor de satul de departe”.

Ori:

„Să vină primăvara cu sclipiri de soare,
Cerul să-și arunce albastru-n viorea,
Vălurească grâul precum o mare,
Ghiociei aibă străluciri de nea”.

Apoi, și cu deosebire, Dumnezeu, invocat, uneori, odată cu primăvara: „Doamne, că pe lume nu-i nimic mai sfânt/ Ca o primăvară, când învie toate”, singurul care poate să-i dea insului puterea de a purta „căruța vieții” și de a se lăsa dus de „roata vieții”:

„Când copacii negri dezgoliți de frunze
Se apleacă-n vântul iernii care vine,
Deseori eu stau și mă întreb:
Ce m-aș face, Doamne, fără Tine?”

Sau:

„A venit toamna încă o dată,
am mai îmbătrânit puțin;
sunt un șurub ce-a ruginit în poartă
și scârțâie-n prelung suspin...
De mă cuprind melancolii,
nădejdea mi-e, Doamne, la Tine.
Ești rațiunea mea de-a fi,
că-n rest toate-s deșertăciune”.

Astfel se rotunjește discursul tensionat al poetei, discurs articulat până în detaliu de inteligența emoțională, altfel spus de simțământ, talent și pricepere. La răstimpuri, cupola acestuia este străpunsă de elanuri ale inteligenței spirituale, memorabile scânteieri ale harului – concluzie axiologică supremă:

„De-atâta timp plâng sălciile-n ape,
cu crengile sărută val de val
și plânsul lor ne este mai aproape
când rătăcim privirea către mal.
Și-atâta trecem de nepăsători
pe lângă fruntea lor răsfrântă ca-n fereastră
fără să știm că, adeseori,
în plânsul lor stă bucuria noastră”.

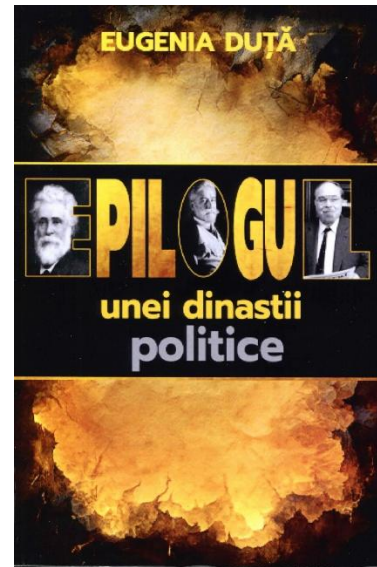
Sau perspectiva astrală citată anterior:

„De-atâta singurătate,
a secat apa-n fântână,
cumpăna a-nțepenit
și se sprijină de lună”.

Comunicând și comunicându-se, duhul poetei nu are în vedere mode și modele, nu se sincronizează cu acestea, nici nu le refuză, se păstrează independent și onest, străduindu-se să dea glas trecerii sale prin viață, misterului acestei experiențe unice, vegheate de Creatorul tainic, nevăzut. De aici adevărul existențial al mesajului și capacitatea lui de a impresiona și de a convinge.

GEO CĂLUGĂRU
despre volumul „Epilogul unei dinastii
politice”, autoare Eugenia Duță,
Editura Fast Editing.

EPILOGUL UNEI DINASTII POLITICE

S-au împlinit trei decenii de când șansa mi l-a scos în cale pe Excelența Sa, **Ion I. Brătianu**. Onorându-i invitația de a lua parte la lansarea volumului de poezii „Postumele tinereții”, prilej de a-i dedica trei madrigaluri și spre surprinderea mea, m-a reținut la momentul de protocol de după lansare. De atunci și până în prezent, am fost invitat de Domnia Sa la majoritatea activităților cultural-educative organizate și desfășurate la sediul Fundației Culturale „Ion I. Brătianu” din Palatul cu același nume.

Acolo, în calitate de amfitrion și de animator cultural de excepție și-a dezvăluit adevărata vocație, în acest rol îndeplinit cu har și deosebită pasiune. Calitățile i-au fost apreciate de numeroșii spectatori, personalități cunoscute ale vieții culturale a Capitalei dar și de mulți tineri, aspiranți la notorietate.

În continuare, mă voi opri asupra conținutului volumului „**Epilogul unei dinastii politice**” de scriitoarea bine cunoscută și apreciată **Eugenia Duță**, apărut la propria-i editură Fast Editing. Fructuoasa colaborare a autoarei cu Excelența Sa Ion I. Brătianu a avut ca rezultat al aspectului tipografic, am în vedere elementele de estetică vizuală a volumului, atât de fericit realizate, încât m-a trimis cu gândul la ținuta impecabilă a unei Zâne Consânzene, dusă la altar de un Făt-Frumos pentru pecetluirea jurămintelor, ce le va pecetlui trăinicia, întru duratăa unei vieți, a unei uniri îndelung visate și

dorite.

Fiind vorba de dinastia politică Brătianu, cu accent evocativ pe ultimul vlăstar în viață, autoarea i-a evocat și pe cei doi Brătieni înaintași în timp, Ion C. Brătianu, primul președinte al Partidului Național Liberal și pe Ion (Ionel) Brătianu.

Prin urmare, acesta, respectiv Ion C. Brătianu a contribuit esențial la evenimentele importante ale timpului său: Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române din 1859, Războiul de Independență din 1877, aducerea în țară a principelui Carol I Sigmaringen, în 1866, precum și la anexarea Dobrogei. Este cel care a proclamat Regatul României în 1881. A fost de două ori ministru, în 1866 și 1876 și Prim-ministru între anii 1876-1878.

ION (IONEL) I.C. Brătianu (n.20 august 1864 – d. 24 noiembrie 1927), considerat drept cel mai mare om politic român. A fost președinte al Partidului Național Liberal, de trei ori ministru de Interne, de două ori, ministru al afacerilor de externe și de cinci ori președinte al Consiliului de Miniștri, senator, scriitor și membru al Academiei Române.

A dovedit o mare abilitate diplomatică, în timpul Primul Război Mondial, îndreptând țara către Tripla Alianță și păstrându-i astfel stabilitatea. Totodată s-a preocupat de problemele economice, inițiind, printre altele Reforma agrară (împroprietărirea țăranilor) și a susținut proiectele de modernizare a infrastructurii.

A avut un rol decisiv în făurirea Marii Uniri din 1918, în recunoașterea unirii cu Basarabia și în votarea Constituției din 1923, fiind considerat cel care conducea din umbră țara, fapt recunoscut și de regele Ferdinand I. Acesta avea o deosebită încredere în deciziile sale.

ION I. BRĂTIANU, ultimul descendent al dinastiei Brătienes, s-a născut în 1939 (19 aprilie). Este o figură politică de seamă a României de după 1989. Refuzat de liberalii momentului, a fost dezamăgit dar nu învins. Prin aspirațiile cu care se întorsese, după exilul de 14 ani din Franța, a înființat, în 1990 Uniunea Liberală Brătianu și a devenit conducător al acesteia. În același an este ales membru al C.P.U.N., deputat pe listele U.L.B. și Ministru Secretar de Stat și este președintele Agenției

Române pentru Promovarea investițiilor și Asistență Economică din Străinătate (Agenția Română pentru Dezvoltare). Este impresionantă profunzimea înțelegere a autoarei volumului, față de destinul trist al domnului Ion I. Brătianu, inspirându-i cuvintele cele mai potrivite, în consonanță cu sentimentele trăite de eroul cărții, pe care i-a dedicat-o: „... rămas orfan de tată la o vârstă fragedă, trecut, sub aripa protectoare a unchiului său, Bebe Brătianu este nevoit să traverseze calvarul acelei „nopti a demnitarilor” din 5-6 mai 1950, prin care rămâne din nou „orfan” (avea 11 ani) după arestarea protectorului său (alături de alți mari oameni, printre care Dinu Brătianu, care avea 84 de ani în momentul arestării și care se stinge după trei luni...”

Fascinată de traseul, deloc simplu al devenirii Excelenței Sale, Ion I. Brătianu, anterior acestui volum, scriitoarea Eugenia Duță i-a închinat un altul, al cărui titlu sugerează, într-o formulare fericită complexitatea și disponibilitățile de a și-o evidenția, cum de altfel o și va demonstra, cu prisosință și fără echivoc, distinsa autoare.

Titlul cărții sună astfel „Seniorii politicii noastre Ion I. Brătianu – între zâmbet, premoniții și atitudine”, trăsături organice, definindu-i personalitatea accentuată. Voi reproduce, cu îngăduința, distinsei autoare un fragment: „Biografia domnului Ion I. Brătianu este o poveste cu urcușuri și coborâșuri, o poveste despre un timp al fericirii și inocenței, o poveste despre un timp al tristeții și derutării unui copil rămas fără sprijinul părintelui, apoi al unui timp în care a crezut că norii s-au îndepărtat spre apus ... dar ei de fapt „stăteau grămadă”, vorba poetului și așteptau să se repeadă asupra adolescentului care devenea.

Tânărul Brătianu își închipuia o lume blândă și dreaptă, care ar fi trebuit să i se aștearnă în față, dar când avea numai 7 ani, tatăl său pleacă în lumea de dincolo iar el își găsește alinare și protecție în familia unchiului său Constantin (Bebe) Brătianu, omul politic cu greutate, așa cum mare parte din această familie fusese ...

Născut în anul declanșării celui de al doilea război mondial, trecut prin teroarea bombardamentelor de ambele părți ale

conflagrației ... Pentru cei proaspăt instalați la cârma țării, n-avea nici o importanță faptul că familia Brătianu era cea care de multe generații făcuse parte dintr-o elită, că erau cei care puseseră umărul la ridicarea României la standardele europene, ei fuseseră cei care înfăptuiseră, alături de dinastia regală, România Mare. Dimpotrivă, numele Brătianu suna urât în urechile inculte și însetate de abuzuri de toate felurile asupra „burghezimii”, a „dușmanilor poporului”...O individualitate deosebit de volitivă, cu o imaginație de o rară capacitate

„Ion I. Brătianu s-a reinventat permanent. În anii '70 îl întâlnim depanând televizoare dar și brevetându-și invențiile – a avut 6 brevete de invenții.”

Cu o voință necomună de a se impune pe măsura calităților umane cu care a fost dăruit de Dumnezeu, în sălile Fundației care îi poartă numele sunt organizate simpozioane, conferințe, lansări de carte, întâlniri cu personalități culturale și artistice. Cu o capacitate de sinteză uimitoare, scriitoarea Eugenia Duță își convinge cititorii prin sinceritate și obiectivitatea relatării încât în cartea Domniei Sale, domnul Ion I. Brătianu se mișcă dezinvolt, dezvăluindu-ni-se, așa cum a fost și continuă să fie: o personalitate multiplă, multiscriptor, politician devotat ideilor liberale, om de o coplesitoare cultură, de o mare finețe artistică și profunzime sufletească, a fost înțeles, admirat și prețuit de nume uriașe din cultura și istoria României, ceea ce dovedește că oricât s-ar strădui detractorii săi să îi creeze o falsă aură, adevărul este demonstrat întotdeauna prin fapte.

Le veți descoperi, ca și mine în paginile acestei cărți, în nenumăratele articole consemnate aici, pagini de cărți care i-au fost dedicate, discursurile rostite în favoarea sa, la evenimentele desfășurate atât la Fundația care îi poartă numele, cât și în alte locații. Însurate sunt o construcție temeinică pentru istorie.

În ceea ce mă privește personal, mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a oferit imensa șansă de a cunoaște și a mă simți aproape de o asemenea personalitate, care m-a convins de valoarea sa și căruia i-am dedicat o carte intitulată „Din stejar, stejar răsare!” despre care, autoarea acestei cărți are cuvinte de apreciere și îi mulțumesc. În final, din cât am putut să cunosc și

să înțeleg din complexitatea personalității Excelenței Sale, concluzia, la acest epilog al unei dinastii politice, al cărei ultim reprezentant în viață este, faptul că „numai printr-un sacrificiu țâșnit dintr-o mare iubire reușim să ne regăsim, să ne împlinim și să ne salvăm.”

Ion I. Brătianu întruchipează adevărul că, numai printr-un sacrificiu țâșnit dintr-o mare iubire reușim să ne regăsim, să ne împlinim și să ne salvăm.

Gelu Dragoș despre vol. „Pe urmele îngerilor mei”, autoare Lucia Virginia Pop, Editura „Casa Cărților”, Baia Mare

Poeta Lucia Virginia Pop calcă pe urmele îngerilor ei

Volumul de poezii „Pe urmele îngerilor mei” de Lucia Virginia Pop, editura „Casa Cărților” Baia Mare, editor, redactor de carte și ilustrație copertă Flaviu Claudiu Mihali, ilustrații grafice interior maestrul Vasile Jurje din Cicîrlău, se înscrie în registrul liricii confesive contemporane, dominată de sensibilitate, introspecție și o profundă meditație asupra timpului, iubirii și memoriei afective. Poezia Luciei Virginia Pop se construiește ca un spațiu interior al trăirilor autentice, în care trecutul și prezentul dialoghează permanent, iar emoția devine principala forță expresivă. Titlul volumului, „Pe urmele îngerilor mei”, sugerează o dimensiune spirituală discretă, dar

constantă. Îngerii pot fi interpretați ca simboluri ale protecției, ale memoriei sau ale idealului interior care călăuzește destinul poetic. Astfel, întregul volum capătă valoarea unui parcurs inițiativ prin emoție și reflecție.

Poeta deschide volumul cu o poezie emoționantă „Îmi pleacă toamna” iar poeta se simte asemeni acestui anotimp, după o dezamăgire în dragoste:

„Și-mi pleacă toamna-n fiecare clipă/ Și eu rămân pustie fără frunze/ Și-au înghețat izvoarele cu lacrimi/ Și șoaptele se sting încet pe buze// Tu ai plecat la braț cu frigul toamnei/ Și încă te aud prin glasul ploii/ Mă risipesc ca frunza care moare/ Și plâng cu doruri când se-arată zorii”.

Criticul literar dr. Doina Guriță, în „Prolog” subliniază faptul că Lucia Virginia Pop este „o voce distinctă și profundă în peisajul poeziei românești contemporane, cunoscută pentru sensibilitatea versurilor sale și profunzimea temelor abordate. Lucia și-a dedicat o parte din viață explorării lumii interioare și exterioare prin poezie, folosindu-și experiențele și emoțiile pentru a crea o artă a cuvântului plină de introspecție și lumină”, remarcând sensibilitatea și profunzimea versurilor sale. Această observație este susținută de tematica dominantă a volumului, în care se regăsesc iubirea, dorul, nostalgia, trecerea timpului și fragilitatea existenței umane. Poezii precum „Îmi pleacă toamna”, „Mi-ești toamna viselor” sau „Parfum de primăvară” evidențiază simbolistica anotimpurilor, transformate în repere afective ale devenirii interioare.

O altă poezie dragă mie, care poate fi considerată „Ars Poetica”, cea numită simplu „Poezia” prezintă relația dintre creator și creație. Imaginarul poetic este complet:

vizual („pe aripi de poezie zboară visele” ori „voi scrie pe cerul vieții mele”); auditiv („dansează pe portativul vieții”); afectiv („nectarul iubirii” ori „sufletul meu îndrăgostit”). Poemul este construit pe metafore simbolice ample, în care aripile simbolizează libertatea spirituală, cerul reprezintă idealul existențial, cântecul – armonia sufletului iar vinul esența trăirii. Ultimele versuri sunt memorabile prin tonul confesiv și sincer al autoarei:

„Voi lua cu mine poezia și cântecul/ care niciodată nu plâng”.

Editorul și poetul Flaviu Claudiu Mihali observă că: „Versul catifelat al poetei Lucia Virginia Pop răsună ca o melodie care ne poartă printre amintiri, de la *răsărituri prin flori de lumini* la apusuri *în culori sângerânde valsând*, de la plaja mângâiată *cu ciudă* de valurile mării la pădurea care geme desfrunzirea, decoruri diferite pentru același etern spectacol ~ viața, în diferitele ei ipostaze ~ anotimpuri.(...) Poeziile sunt dominate de un freamăt teluric ce contribuie la senzația copleșitoare de trecere implacabilă a timpului. Putem intui cine va călca pe urmele noastre?” Consider că această dimensiune este vizibilă mai ales în creații precum „*Vreau timpul să-l opresc*”, „*E prea târzie clipa*” sau „*Doar tâmpale albe*”, unde eul liric exprimă conștiința efemerității și dorința de a conserva clipele esențiale ale vieții. Timpul devine astfel un adversar tăcut, dar și un martor al transformărilor sufletești.

Tema iubirii ocupă un loc central în volumul „Pe urmele îngerilor mei”, fiind ilustrată în poezii precum „*Atâta iubire*”, „*Te iubeam mereu*”, „*Cât te-am iubit*” sau „*La poarta inimii*”. Iubirea apare ca experiență totală, uneori luminoasă, alteori dureroasă, dar întotdeauna definitorie pentru identitatea eului poetic. Ea este evocată cu sinceritate și delicatețe, într-un limbaj accesibil, dar încărcat de emoție autentică.

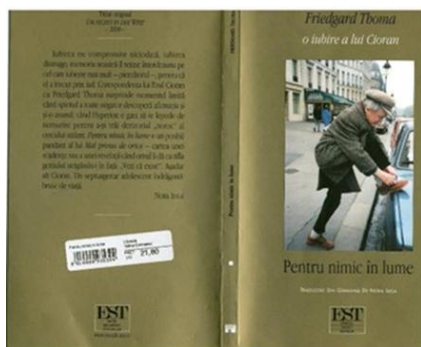
Un alt element definitoriu al volumului îl reprezintă nostalgia și dialogul cu trecutul. Poezii precum „*Ultima scrisoare*”, „*Amprente*” sau „*Tăceri*” sugerează nevoia de recuperare a memoriei afective, dar și acceptarea inevitabilei estompări a amintirilor. În acest sens, lirica autoarei devine o formă de salvare prin cuvânt, o încercare de a fixa emoțiile în timp. De asemenea, poezia este privită ca spațiu al confesiunii și al identității creatoare, aspect evident în textul „*Prin versul meu*” sau în poezia „*Poezia*”, unde actul scrierii capătă valoare terapeutică și spirituală. Versul devine locul întâlnirii dintre suflet și lume, dintre trăire și expresie.

Volumul „Pe urmele îngerilor mei” se încheie cu poezia „*Mă vei găsi mereu*”, o poezie de dragoste construită pe metafora prezenței spirituale permanente a Eu-lui liric, care rămâne aproape de ființa iubită indiferent de timp, distanță, anotimp

sau stare sufletească. Adverbul „mereu” din titlul poeziei sugerează durata nelimitată a sentimentului autoarei, iar structurarea în trei strofe cu gândul la prezența eului liric în natură (strofa I); apropierea afectivă prin ploaie, lumină, noapte (strofa a II-a); și protecția iubirii în vis și inimă (strofa a III-a). Mesajul poeziei e clar: dragostea adevărată nu dispăre, nu depinde de distanță și te însoțește mereu: „Mă vei găsi mereu în lacrimi de ninsoare/ Când fulgii te sărută și se topesc de dor,/ Când sufletu-mi îngheață pe prisma așteptării/ Și-n primăveri ploioase când mă așez pe-un nor.// Cu picături de ploaie ți-oi mângâia obrajii,/ Să simți că-ți sunt aproape când norii se adună,/ Voi fi mereu lumina vie din lacrimă de apă/ Când umbra nopții tale cu cerul se-ncunună.// Când obosit adormi la sânul nopții,/ Eu te cuprind cu brațele iubirii mele/ Și mă ascund timid sub haina vieții tale,/ Ca să-ți pătrund în vise cu licăriri de stele”.

În concluzie, volumul „Pe urmele îngerilor mei” se remarcă prin sinceritatea trăirii, muzicalitatea versului și profunzimea tematică. Poezia Luciei Virginia Pop impresionează prin delicatețea confesiunii și prin modul în care transformă experiențele personale în expresii lirice universale. Este o lirică a sufletului sensibil, a memoriei și a timpului interior, care invită cititorul la reflecție și emoție autentică. Felicitări!

Lenuța POPA-VRÎNCEANU despre vol.
Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran,
autoare Friedgard Thoma,
Est – Samuel Tastet Éditeur, București

O iubire a lui Cioran: Friedgard Thoma

Preambul

Acum douăzeci și cinci de ani, cititorul român lua cunoștință despre iubirea dintre Emil Cioran și Friedgard Thoma din trimiterile cărții lui Gabriel Liiceanu – *Ușa interzisă*. Filosoful de la *Humanitas* (aflat, în 2001, la Heidelberg) relatează modul în care, absolut întâmplător, pe internet, detectase o carte neașteptată – Friedgard Thoma, *Um nichts in der Welt. Eine Liebe von Cioran*, Weidle Verlag, Bonn, 2001 – pe care a comandat-o și a lecturat-o cu nesaț.

Cum a apărut cartea?

Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran, de Friedgard Thoma, este romanul epistolar care a văzut lumina tiparului la douăzeci de ani după consumarea episodului de dragoste dintre cei doi protagoniști. Într-un interviu acordat Rodicăi Binder, Friedgard Thoma explică originea cărții prin îndemnul prietenesc pe care l-a primit de la Ulrich Horstmann (autorul operei *Untier*): *Tu trebuie, într-o zi, să scrii această carte!*

Inițial, în 2000, Friedgard Thoma s-a adresat prestigioasei edituri *Suhrkamp*, căreia i-a prezentat o mapă cu câteva zeci de scrisori cioraniene de dragoste (din anii 1981-1982). Întrucât *Gallimard* – deținătoarea drepturilor de publicare a operei lui Cioran – a considerat abject gestul încredințării unor scrisori intime către o editură, *Suhrkamp* a renunțat. Așa se face că lucrarea apare la o editură necunoscută (*Weidle Verlag*, din Bonn) și conține epistole inserate (sub formă de citate) în discursul autoarei Friedgard Thoma.

În România, *Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran*, de Friedgard Thoma, apare la *Est – Samuel Tastet Éditeur*, București, în 2005, într-o traducere din germană a Norei Iuga.

Cine sunt protagoniștii?

Povestea autentică de dragoste prezentată în această carte îi are ca protagoniști pe: filosoful septuagenar Emil Cioran, aflat de multă vreme la Paris, și pe profesoara de filosofie Friedgard Thoma, în vârstă de 35 de ani, care locuiește în Köln.

În 1981, Cioran avea o operă considerabilă, îmbibată de propria-i trăire, scrisă în limbile română și franceză. Era poliglot, agreea extrem de puțin interviurile și aparițiile

televizate, de 30 de ani trăia modest și retras alături de Simone Boué, prietena pe care o cunoscuse cu 40 de ani în urmă.

Friedgard Thoma, frumoasa profesoară de filosofie din Köln, divorțată (fostă Schulte) și mamă a unui copil de 10 ani, citise – în ultimii doi ani – opera cioraniană, care îi trezise curiozitatea maximă asupra personalității autorului ei. Cu aplomb, decide că trebuie să-l cunoască pe filosoful despre care, inițial, auzise de la fostul ei soț și care degaja (după propria-i mărturisire) *un anumit sentiment al vieții*.

Ce procesualitate presupune relația: Emil Cioran – Friedgard Thoma? / Care este schimbul lor de ființă?

Scrisorile cu caracter ideatic și intim care vor circula între cei doi, întâlnirile, convorbirile telefonice, fotografiile, trupescul, dimensiunea erotic – corporală vor configura ceea ce s-a numit *paradigma spiritului lumii îndrăgostit – la un moment dat – de frumusețea trecătoare a acesteia*. Friedgard Thoma însăși va ilustra această ipostază paradigmatică prin versuri din Rainer Maria Rilke (*A noua elegie duineză*): *...o dată de am fost, numai o singură dată:/pământean dac-am fost, mi-e cu neputință să mă dezic./* Totodată, în această ipostază paradigmatică, Friedgard Thoma simte nevoia să urce de la creația culturală (opera lui Cioran), la izvorul *erotic* care este autorul ei.

Începută de la opera cioraniană, relația celor doi presupune – în acest stadiu- așteptări diferite:

- pentru Friedgard, aspirația de a-l cunoaște pe autorul aforismelor, care (deși precar traduse în limba germană) exercitau o atracție aparte

- pentru Cioran, imaginea tinerei – strecurată prin fotografia din plic- declanșează experiența crucială a îndrăgostirii fulgerătoare.

La scurtă vreme, întâlnirea de la Paris (pe când Simone Boué era plecată în Vendée) va confirma și va amplifica sentimentul inițial; asemenea lui Heidegger, Cioran ar fi putut să spună: *Demonicul m-a izbit din plin*. Din scrisoarea pe care Emil Cioran i-o scrie iubitei sale, Friedgard Thoma, la trei zile după plecarea acesteia din Paris, rezultă că *demonicul izbise în plin: Cred (dar poate mă înșel) că în dimineața*

asta aș fi fost mai puțin obsedat, dacă ati fi fost mai îndurătoare cu mine. (19 aprilie 1981).

Cioran este gelos pe prietenul pe care Friedgard îl are la Köln, chiar pe octogenarul lui prieten, Henri Michaux, pe care tânăra profesoară de filosofie îl cunoaște la a doua vizită în Paris. De la prima întâlnire (la Paris) și până la a doua – adevărată *ieșire în Cosmos* (mai 1981) – când petrece două zile cu Friedgard, în apartamentul ei din Köln, Cioran grăbește deznodământul sexual. În fapt, Cioran simte că participă la o ceremonie de *ungere regală*, dar scrisoarea ulterioară a iubitei îi va leza orgoliul bărbătesc și îl va întărâta, prin manipulare, în continuare. Ulterior, va spune: *Ce-mi mai rămâne să aștept în această lume a aparențelor? Sau: Nu înțeleg ce mai caut pe această lume în care fericirea mă face mai nefericit decât nefericirea. Sau: Ne asemănăm în multe privințe, numai în una nu: în cea mai importantă și cea mai neimportantă deopotrivă. Nu e cazul de acum înainte să vă mai temeți de apropierea mea.* (16 mai 1981).

Apoi, în august 1981, la Soglio, în Elveția, Cioran și Simone Boué, invitați de Friedgard Thoma, întâlnesc un anturaj eterogen al acesteia. De altfel, va fi momentul de răscruce al relației celor doi: Friedgard Thoma o cunoaște pe Simone Boué, o apreciază și îi va căuta prietenia. Din acel moment, Cioran se va simți pierdut.

Ultima zvâcnire epistolară a pasiunii lui Cioran va fi în 28 nov. 1981: *Tocmai ieșisem. După câteva minute, a trebuit să mă întorc, fiecare respirație era ca un pumnal. Această boală de copii, când îi atinge pe cei în vârstă este iadul însuși.(...) M-am gândit la dumneavoastră cu tandrețe și disperare. Ea, mi-am zis, nu va ști niciodată ce a însemnat - și ce înseamnă – pentru mine. Sunt oare singurul vinovat că jucați un rol atât de mare în nenorocirea mea?*

Correspondența dintre Emil Cioran și Friedgard Thoma va continua, exprimând, în timp, convertirea iubirii lor într-o relație de prietenie ce o va asocia și pe Simone Boué. Când maladia Alzheimer îl va afecta pe Emil Cioran (până la sfârșitul din 1995), Friedgard Thoma le va fi alături. Apoi, în 1997, va afla despre moartea prietenei generoase a filosofului, Simone Boué, femeia care dusese până la capăt efortul

deplin asumat de a ordona – pentru *Gallimard* – *Caietele* lui Emil Cioran.

La vârsta de 50 de ani, ca supraviețuitoare a acestei relații, Friedgard Thoma va tranșa problema morală a încredințării epistolelor cu conținut idilic și ideatic spre a fi tipărite. Decizia pragmatică este explicată astfel de editorul Weidle: *Atât doamna Friedgard Thoma, cât și eu am socotit că nu există nimic compromișător în scrisorile lui Cioran. Dimpotrivă. Ele dezvăluie o latură a lui, total inedită pentru cunoscătorii operei sale, care îl umanizează nespus. În plus, cartea apare nu întâmplător acum, când nici Cioran, nici Simone Boué nu mai sunt în viață.* (Liiceanu – *Ușa interzisă* – p. 186)

Friedgard Thoma va reuși să viziteze România (cu prilejul Simpozionului anual sibian *Emil Cioran*), va acorda interviuri, încercând să dozeze specific propria-i sinceritate.

Concluzii

Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran este universul reconstituit livresc, cu mijloacele aproximative ale scriiturii protagonistei, al *cântecului de lebadă* al bărbatului Emil Cioran. Când, într-un târziu, Friedgard Thoma va sintetiza episodul de viață care a făcut-o cunoscută lumii, va spune: *La început, a fost o anumită dezamăgire, dar, după aceea, o mare șansă și, privită în ansamblu, relația noastră a fost o experiență plină de melancolie.* (Interviu cu Rodica Binder)

Cele 8 scrisori eliminate pentru respectarea deciziei unui tribunal din München (înlocuite, în carte, prin *scrisoare cenzurată*) îi atenționează pe cititori asupra tenacității cu care Friedgard Thoma a ținut să publice această corespondență.

Totodată, în ansamblul ei, cartea lasă deschise întrebări precum:

- Avem dreptul moral, ca protagoniști ai unei relații intime, de a dezvălui conținutul acesteia fără acordul celuilalt?

- Ne-ar fi permisă această dezvăluire când celălalt nu se mai află în lumea aceasta?

- Cum apare Friedgard Thoma – cu frumusețea, manevrele ei manipulatorii, snobismul și frivolitatea ei – în comparație cu minunata Simone Boué?

- În calitate de cititori pasionați ai lui Cioran, preferăm acest tip de dezvăluire?

Trimiteri:

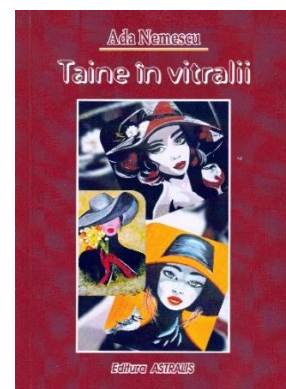
1. Friedgard Thoma - *Pentru nimic în lume. O iubire a lui Cioran*, Est – Samuel Tastet Éditeur, București, 2005

2. Gabriel Liiceanu – *Ușa interzisă*, Editura Humanitas, București 2002

3. Interviurile acordate de Friedgard Thoma pentru Rodica Binder, Octavian Buda și Valentin Protopopescu

4. Autor: prof. dr. Lenuța Popa – Vrînceanu (v. foto color – arhiva personală) – „O iubire a lui Cioran: Friedgard Thoma”, în *Argumentul Cărții și detaliul biografic*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2025, pp. 136 – 141

Nicu Doftoreanu despre vol
”TAINE ÎN VITRALII”, autoare Ada
 Nemescu, Editura ASTRALIS, 2025

ELENA ALECU, alias ADA NEMESCU, care o prezență activă în peisajul cultural bucureștean, m-a surprins plăcut când mi-a dăruit în 06.02.2026 la salonul ASTRALIS volumul de poezii **”TAINE ÎN VITRALII”** apărut la editura cu același nume în anul 2025. Așa cum obișnuiește, doamna **Camelia Pantazi Tudor**, editoarea cărții, m-a invitat în spațiul deosebit de elegant al bibliotecii Metropolitane București, sediul central **”Mihail Sadoveanu”**, pentru a participa în luna Februarie 2026 la lansarea acestui volum, apărut la această prestigioasă editura în anul 2025.

Trebuie să vă spun de la început că, dacă știu ceva despre poezie, știu că ea trebuie să izvorască din suflet. Am redescoperit plăcerea de a mă reîntâlni cu oameni dragi mie, care au transformat lansarea într-un adevărat regal de sentimente, de descoperire a unor noi contururi lirice, fiind un nou prilej de îmbogățire spirituală.

Adevărul este că nu suntem toți plămădiți din același aluat, dar avem pe parcursul vieții clipe în care descoperim pasiunea pentru frumos și poezie, care din simple șoapte efemere se transformă în .... poezii pline de **"TAINE ÎN VITRALII"**. Acest gând m-a și împins de altfel să dau acestei scurte consemnări acest titlu

Pasiunea pentru poezie a doamnei **Ada Nemescu** respiră prin toți porii dumneai. Autoarea, care este foarte bine cotate între confrății săi din cenaclurile literare bucureștene, m-a surprins plăcut cu poezia **"Întregul fără jumătăți"** ce mi-a cam răspuns la întrebarea legată de orizontul emoțional atins în evoluția ei poetice ulterioară, de la volumul de debut intitulat **"Nuferi de Lumină"**, pe care de asemenea am fost onorat să îl lecturez : *"Încerc, fără de spor, să te alung din minte/Să încropesc alt azi, alt ieri, altă visare,/ Din clipe rău tocmite-n galantare,/ dar ai rămas același anotimp fierbinte..."*

În această carte pe care am avut ocazia să o primesc cu ocazia lansării, am constatat că distinsa autoare dăruită cu o inteligență emoțională evidentă, face pledoarie pentru o poezie de bună calitate. De la prima poezie intitulată inspirat **"Simple șoapte"** și până la ultimul poem **"Ziua ta, Copilărie!"** scriitoarea respiră prin toți porii iubire, asezonată cu talent și dăruire pe care le vizionează în direct ca... taine prin vitralii.

Viața-i, plină de întrebări misterioase, care se pare că o inspiră din plin, o face să se întrebe la finalul poemului **"Ultimul Mister"**, speriată de preaplinul sentimentului de iubire descoperit în cutele sufletului *"Doamne! Câtă arta-i risipit.../Ca să ne cerți cu patos și cu har,/Nimicului îi umbli-n buzunar,/Hazardului îi șuieri că-i finit."*

Pentru ca ulterior aceiași autoare în poezia **"La braț cu umbrele"** să mărturisească, lăsând

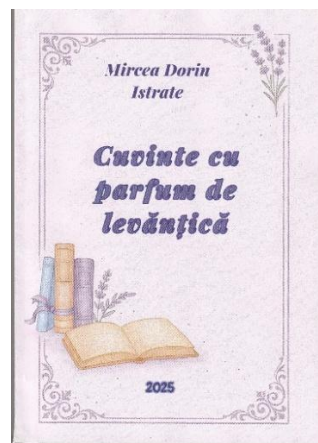
deoparte aceste temeri *"Fără umbră, nu ai rost/N-ai liman, nici preț, vreun cost/N-ai lipici și și nici culoare/Sună rău, dar n-ai... valoare."*

Poezia doamnei **Ada Nemescu** mie mi se pare că este scrisă din inimă, cu suflet și pentru suflet. Ea este resimțită cu toată ființa ei sensibilă, sensibilitate pe care ne-o transmite și nouă, ceea ce reprezintă, cred eu, chiar concepția dumneai de existență poetică.

Doamna **Ada Nemescu** reușește să ne apropie literalmente de impresionantul substrat filosofic al visului feminin, simplu și inocent, care este exprimat așa sensibil prin atingerea cu aceste mici bijuterii poetice, unde ne poartă prin toate clipele, sentimentele și anotimpurile vieții.

Nu doresc să lungesc acest scurt comentariu cu citate din creațiile scriitoarei, așa cum, sincer, aș dori să o fac, deoarece doresc să le las cititorilor, cărora le doresc o lectură plăcută, posibilitatea de a descoperi singuri și alte surprize ale ineditului feminin așa cum apare în poeziile doamnei **Ada Nemescu**, deoarece merită!

Mihaela CD despre volumul **"Cuvinte cu parfum de levănțică"**, autor **Mircea Dorin Istrate**, Editura Tipomur, 2025

"Cuvinte cu parfum de levănțică"

Despre bine-cunoscutul poet **Mircea Dorin Istrate** s-a scris mult și încă se va mai scrie, valoroasa și vastă sa opera literară fiind **un adevărat îndreptar lirico-etnologic** pentru tinerii de acum dar și pentru generațiile viitoare.

Domnia sa a publicat peste 30 de volume și a scris peste 4000 de poezii, colaborând la numeroase reviste și lucrări colective. Numele domniei sale va rămâne inscripționat cu litere de aur în Istoria literaturii române drept „**Voievodul poeziei ardelenе**” așa cum l-a numit critica literară contemporană pe Mircea Dorin Istrate, recunoscând în opera sa o fidelitate aparte față de valorile tradiționale și spirituale ale spațiului românesc.

În anul editorial 2025, poetul a publicat mai multe volume la Editura Tipomur, între care și „**Cuvinte cu parfum de levănțică**”, confirmând o impresionantă vitalitate creatoare.

Dacă în alte volume accentul se pune strict pe o cultivare acerbă, aproape organică a filonului identitar, patriotic sau spiritual, **aici vom întâlni o înrăurire de vibrații, între trecutul istoric, și trecutul recent pe plaiul strămoșesc, amintind de datinile și obiceiurile copilăriei, de iubirea din tinerețe, oferindu-ne o lirică luminoasă dar flambantă, cu o tonalitate oscilantă când aprinsă, patriotică sau reproșatoare, când blândă și calmă căpătând pe alocuri o suavitate aparte, asemenea parfumului discret de levănțică ce persistă peste timp.**

Volumul „**Cuvinte cu parfum de levănțică**” al poetului Mircea Dorin Istrate, se deschide asemeni unei grădini de suflet multicolore în care **nuanțe ale istoriei, ale valorilor morale și ale iubirii de neam și țară, se împletesc cu suavele culori ale memoriei tinereții și cu frumusețea fragedă și vie a rostirii poetice într-o simfonie de trăiri și alternanțe vibraționale diverse.**

Dacă analizăm titlul acestui volum, observăm că autorul ne sugerează oarecum dimensiunea senzorială și afectivă a poeziei sale, **Levănțica semnificând vechimea, liniștea, purificarea și vindecarea sufletului.** Această floare Lavanda sau Levănțica cum frumos i se mai spune pe la noi, este o plată cu flori de culoare violet, originară din zona Mediteraneană, Orientul Mijlociu și India, cu o istorie ce datează de peste 2500 de ani. În antichitate, Lavanda fiind considerată o plantă sfântă era folosită pentru a reîmprospăta și parfuma ușor hainele și părul într-un gest de

binecuvântare. În zilele noastre, floarea și uleiul de levănțică sunt folosite pentru a face medicamente, decorațiuni și produse cosmetice diverse. Lavanda este apreciată pentru efectul său calmant, liniștitor și purificator fiind utilizată frecvent pentru stările de neliniște, insomnie, depresie sau durere. Levănțica este folosită pentru a înmiresma săpunurile, produsele cosmetice și menajere sau chiar parfumurile.

Pentru poetul Mircea Dorin Istrate, „**parfumul de levănțică**” **reprezintă mireasma divină, sfințenia timpului trecut și legătura cu străvechiul invitându-ne la reîntoarcere spre frumusețea simplă, spre emoțiile autentice.**” **Așa, el, neamul nostru, rămâie românesc /Cu rădăcini înfipite adânc, în strămoșesc/ Și-om fi în fața lumii vecie stătători /Aici, pe huma noastră, la nimănuși datori” (A noastră străvechime)**

Pe de altă parte, trăind într-o epocă dominată de grabă și înstrăinare cartea „**Cuvinte cu parfum de levănțică**” poate fi privită ca un **adevărat exercițiu de reconectare la demnitate și onoare, la valorile morale de altă-dată.,** **”Acuma când trăim cu toții în aste vremi ce mi-s nebune/De nu ne-ntoarcem la ce fost-a orânduială între noi/El satul nostru va ajunge, un sat cu oameni triști și goi” (Cronicarii de vremi bătrâne)**

Trecutul și istoria sunt temele omniprezente ale cărții, teme care îl preocupă pe poet, întâlnindu-le în versuri cu semnificații profunde într-o încercare de redeșteptare a memoriei colective și a filonului străbun, în poezii precum: **”Jelindu-l pe Ștefan la Putna”, ”La Rovine” sau ”Să nu uităm trecutul”:** **”Un Deceneu ca preot, cel știutor de toate/ Apoi un Burebista, cel rege înțelept/ Ce pentru cei de-atuncea a fost și bun și drept / Și-apoi cea străvechime, cu Decebal viteazul / Încheie cea vreme ce fostu-mi-a de aur” (Să nu uităm trecutul)**

O altă tematică importantă a poeziei lui Mircea Dorin Istrate este **tematica timpului care se scurge atât de neiertător în clepsidra vieții:** **”Clepsidra vieții noastre îmi stă mereu întoarsă/Din prima zi în care, noi încă ne-am născut/ Nisipul ei de clipe, ce-n picuri se revarsă/ Din ăst prezent nevolnic, făcându-se**

trecut” (**Clepsidra vieții noastre**).

Observăm aici construcții inedite alcătuite atent pe care le folosește poetul pentru a defini trecerea timpului: **”S-au făcut pe rând clipite precum valurile mării/Ce-au pierit în clipocire pe un țarm stâncos întins/ Într-un bob de strălumină, ca-n clipita unui vis”** (Duse clipe în vecie) **Limbajul poetic este limpede și melodios, iar metaforele sunt construite cu rafinament și naturalețe. Poetul posedă acel rar echilibru între simplitate și profunzime. Frumusețea vine tocmai din sinceritatea rostirii și din capacitatea autorului de a transforma trăirea cotidiană într-o experiență spirituală.**

Registrul amintirilor deschide un spațiu de rai interior, unde fiecare poem respiră lumină și bucurie pe ogorul copilăriei, în poiana cu lăcrămioare sau în deal pe coastă, la stână. Poetul invită cititorii să pășească în **”Veri cu gust de rai ceresc”**, unde îi întreabă **,”Mai țineți minte?”** adulmecând **,”Mirosuri vechi”** și concluzionând **”Pe lume nu-s mirosuri ca acasă”**

În registrul amintirilor din tinerețe se înscriu și versurile de iubire, unde regăsim o poezie spectaculoasă, caldă, confesivă cu rezonanțe interioare profunde. Versurile sale au fluiditate muzicală și o noblețe afectivă rar întâlnită în lirica contemporană.” Când tu erai icoană sfântă/Iar eu păcatul întinat/Cerșind în rugă neîntreruptă/Iertări, pe încă ce n-am dat/Când nopți sub bolte înstelate/Ardeam în focuri de divin/Și-n jurăminte preacurate/Croiam speranțe și destin” (A fost cândva, odată)

În țesătura de cuvinte parfumate a volumul „Cuvinte cu parfum de levănțică” vom întâlni și **fibra spirituală, acea legătura sacră cu divinul, în poezii cu valoare moral-creștină precum:** **”Doamne cum se schimbă lumea”, ,”Neîmplinită încă vrere”** sau **”Doamne cât de rău ajuns-am”** versuri în care cititorul asistă la un dialog sincer cu Dumnezeu. Prin adresarea directă **”Doamne”** poetul nu caută intermediari ci își cere iertare și dorește îndurare de la bunul Dumnezeu pentru toate păcatele oamenilor nu doar pentru sine considerându-se parte din comunitatea cea vinovată în care trăiește și asumându-și într-un gest de pocăință și

umilință greșelile celorlalți pe care de altfel le reclamă: **”N-ajutăm pe cel săracul, nevoit și vai de el/ Suntem Iude trădătoare, mai mișei ca cel mișel”** (Doamne cum se schimbă lumea)

Într-o vibrație de versuri de impact pline de resentimente și tristețe Mircea Dorin Istrate **încondeiază iscusit nemulțumirea față de vremurile deocheate și strâmbe pe care le trăim, în care scara valorilor a fost inversată.** **”Nebună-i lumea noi mereu vom merge împreună/Ne-a tulburat parcă mereu, ne trage după ea de mână/ Suntem o turmă dezlănătă, mereu cu capul în pământ/Și-n noi de-amu nu licărește o boabă de ceva ce-i sfânt (...)** **Ca racul îndărăt noi mergem, orbecăind prin neștiut/Atâta am învățat din viață, atâta numai am putut/Mai mult noi stăm pe loc de-o vreme, decât un pas înaintăm/Urâm, trădăm, furăm din toate în draci ne vaităm (...)** **Dă Doamne rău cât poate duce acest popor de troglodiți/Ce a uitat sfânta cărare și se închină la alți sfinți/ La ban putere și avere robind în ani în țări străine/ Uitănd în țara lor să steie, muncind pe brânci și-n vrednicie”** (Doamne cât de rău ajuns-am)

Chiar dacă lumea în care trăim nu este cea ideală și poetul își exprimă profunda-i mâhnire, totuși acesta nu încetează să spere **”Că anul ce-o să vină aduce-o îmbunare/Ne vom iubi ca frații uitând de neagra ură”** (Se-apropie Crăciunul) și își continuă cu sfințenie rolul de dascăl prin poezie, oferind imagini unice ale vremurilor de-altădată despre datini și tradiții. Ia românească are valoare de simbol este **”Frumoasă Cosânzeană din basmul românesc”** deci **,”Purtați-o cu mândrie, că ea-i o nestemată”** (Frumoasă Cosânzeană).

Remarcăm în poeziile distinsului poet Mircea Dorin Istrate **o originalitate ce-și compune sigiliul amprentei sale unice din împletirea limbajului neoaș ardelenesc cu inflexiuni arhaice ale specificului local, cu formatarea versurilor prin folosirea inversiunii verbului ”Ce de-o vreme tot vroi-va împlinescă-șile toate/Câtă inima îi cere, zi de zi, nopte de nopte”, ; ”Fost-a vis acum sunt sigur, vrerea mea din timpul nopții/ Întristat-am de-acuma, iar trăim sub vrerea sorții”**,

etc.

Versuri de înaltă vibrație, ”Eminescului cinstire”, întâlnim în poezii precum: ”Lăcrimată geana mea se-nchide”, Sfânt îndemn” ,’Regret profund” , ,’Tu ne-ai fost tot și toate” , în care poetul Mircea Dorin Istrate îi aduce ,”veșnică cinstire” Luceafărului poeziei românești: ”Tu ai fost cuvânt de geniu, tănuită-nfiorare / Demiurg prin căi celeste într-o clipă de visare/ Cronicar la vremi trecute cu istorie măreață” (Tu ne-ai fost tot și toate)

Poetul își amintește cu drag de Crăciunul de altădată, sărbătoarea sfântă a familiei, care i-a rămas întipărită în memoria sufletului redând-o în poezii precum : „Miroase totul a Crăciun” ”Cum aș dori să fie”, ”Așteptând Sfântul Crăciun”, ,’Unde-mi ești copilărie? ’Cina de Crăciun”, Întristatul meu Crăciun” , ,’În vremi de altădată” sau ”Urare de suflet”

Prin opera sa, Mircea Dorin Istrate **își exprimă iubirea pentru oameni, neam și glie, Domnia sa, dorind să trezească nevoia omului de a-și păstra sufletul curat într-o lume tot mai desacralizată. De aceea poetul Mircea Dorin Istrate vorbește despre frumusețea vremilor trecute, a lucrurilor simple și despre emoția autentică pe care o pot simți doar cei buni, cu sufletul curat.**

Privit dintr-o **perspectivă filozofică**, volumul „Cuvinte cu parfum de levănțică” ne **propune o meditație subtilă asupra fragilității existenței noastre pe pământ și asupra rolului memoriei afective. Poetul ne sugerează că omul nu poate supraviețui spiritual fără frumusețe, fără rădăcini și fără capacitatea de a mai simți profund. Mircea Dorin Istrate readuce în centrul poeziei românești contemporane emoția pură, aproape uitată, „cuvintele” sale fiind adevărate forme de vindecare interioară.**

Această carte este **o experiență afectivă care ne trece prin timpul istoriei al copilăriei, trezind sentimente și emoții adormite-n gând.** Ea trebuie citită lent, în tihnă, la gura sobei, asemeni unei scrisori vechi păstrate între file de timp. Mircea Dorin Istrate reușește cu mult talent și dăruire să transforme poezia într-un spațiu al reconcilierii interioare, unde frumusețea

versurilor sale inedite este respirație firească a sufletului.

Prin „Cuvinte cu parfum de levănțică”, poetul demonstrează încă o dată că adevărata literatură nu are nevoie de artificii pentru a emoționa. Ea are nevoie doar de sinceritate, sensibilitate și har. Iar **Mircea Dorin Istrate posedă din plin această rară putere de a transforma cuvântul într-o floare a memoriei și a sufletului.**

Mihaela CD

TWUC, LSR WPAC - Aprilie 2026

Carmen Cristina OLTEAN

Muzidava – o cetate a spiritului românesc în inima Canadei

Un cetățean al lumii a creat ceea ce mulți dintre români nici nu s-au gândit că ar putea exista atât de departe de țară.

De peste cincisprezece ani, **Ion Damian** dăruiește comunității românești din diaspora un spațiu în care muzica, poezia și memoria culturală se întâlnesc firesc. Numele acestui spațiu este **Muzidava**.

Născut în Banatul de vest, în Banatul istoric, și legat profund de limba și cultura română, Ion Damian a purtat mereu în suflet această apartenență. Recunoașterea oficială a venit la 1 decembrie 2025, la Kitchener, în cadrul manifestărilor dedicate Zilei Naționale a României, când a depus jurământul de credință față de România și a primit Certificatul de Cetățenie Română din mâna consulului general al României la Toronto, Oana Gherghel. A fost un moment de mare încărcătură simbolică, o confirmare firească a unei legături trăite de multă vreme prin limbă, cultură și dăruire.

Dar **Muzidava** nu este povestea unui singur om. Este o lucrare colectivă, o întâlnire de destine artistice care au ales să pună împreună talentul, timpul și dragostea pentru cultură.

Grupul Muzidava îi reunește pe Aura Bălașa, Erin Roe-Niemeijer la vioară, Ion Damian, Mihaela Dragomirași, Monica Szekely, Vasile Simion Ciobanu la taragot, Tim Min la pian,

Khang Le la bas și James Kennedy la trompetă. Fiecare este un membru important; fiecare aduce o culoare proprie, o nuanță distinctă, iar împreună creează mai mult decât ar putea crea separat. Tocmai această armonie dintre oameni dă forța aparte a grupului.

Aura Bălașa aduce nu doar voce și expresivitate, ci și o inteligență artistică ce se vede în construirea atmosferei, în scenete, în expresia scenică și în frumusețea costumelor. Erin Roe-Niemeijer aduce prin vioară o lumină delicată și o noblețe muzicală aparte. Mihaela Dragomirași și Monica Szekely completează prin prezența și finețea lor această țesătură artistică. Vasile Simion Ciobanu adaugă prin taragot o sonoritate profund românească, care atinge imediat memoria sufletului. Tim Min la pian, poet în trei limbi, engleză, franceză și mandarină, și traducător al poeziei lui Mihai Eminescu în limba engleză, Khang Le la bas și James Kennedy la trompetă largesc orizontul sonor al grupului și arată, încă o dată, că Muzidava este un spațiu viu al întâlnirii dintre culturi, unit prin respect pentru frumusețea muzicii românești.

Repertoriul lor arată limpede că Muzidava nu trăiește într-un singur registru, ci poartă cultura română prin mai multe forme de expresie. De la cântece din tezaurul românesc, precum Ciuleandra, până la dansuri populare, momente dedicate Zilei Universale a Lei, poezie, muzică și scenete, grupul readuce în fața publicului o lume de tradiții și simboluri. Muzica lor păstrează ecoul vechilor șezători și al horelor din satele românești, adus astăzi în comunitatea românească din **Canada**.

Un loc aparte îl ocupă universul eminescian. Muzidava îndrăznește să aducă pe scenă fragmente inspirate din Mihai Eminescu și să evoce povestea lui de iubire cu Veronica Micle.

Nu oricine îndrăznește să îl joace pe Eminescu. Nu oricine are curajul să atingă o astfel de prezență fără să o micșoreze. Tocmai aici se vede seriozitatea acestei lucrări artistice, în dorința de a nu ilustra simplu, ci de a crea atmosferă, emoție și reverență față de una dintre cele mai mari conștiințe ale culturii române.

Costumele sunt și ele parte esențială a acestor apariții. Uneori tradiționale, alteori de epocă, alese în funcție de piesa interpretată, ele nu înfrumusețază doar scena, ci întregesc sensul artistic al momentului și deschid o fereastră spre alt timp.

Și poate una dintre imaginile cele mai grăitoare este aceasta: să trăiești în Canada, să fii român născut în Banatul de vest și să aduni în jurul tău oameni de origini diferite care învață să cânte, să joace și să simtă românește. În astfel de clipe, cultura nu mai este doar patrimoniu; devine puncte vie între lumi.

Și poate cel mai emoționant lucru este că tot ceea ce face acest grup se oferă gratuit. Nu pentru câștig și nu pentru promovare, ci din dragoste

sinceră pentru cultură și pentru limba română. Într-o lume în care multe lucruri se măsoară în bani, Muzidava rămâne dovada că pasiunea, generozitatea și lucrarea împreună pot zidi, chiar și departe de țară, o mică cetate a spiritului românesc.

Poate că acesta este adevăratul rost al unor astfel de inițiative; să ne amintească faptul că identitatea nu se pierde atunci când oamenii o trăiesc împreună.

Atunci când se cântă o melodie din tezaurul românesc, când se rostește un vers de Eminescu, când taragotul, vioara, pianul, basul, trompeta și vocile se întâlnesc în aceeași emoție sau când un costum de epocă readuce pe scenă o lume de demult, nu asistăm doar la un moment artistic. Asistăm la o continuitate.

Iar într-un oraș canadian, într-o sală unde se aud voci din mai multe colțuri ale lumii, cultura română își găsește încă o dată locul firesc. Nu ca amintire.

Ci ca prezență vie.

Acolo unde există oameni care o iubesc și o dăruiesc mai departe, România nu este niciodată departe.

În cele ce urmează, câțiva dintre membrii Muzidava vorbesc despre începuturi, rădăcini, muzică, teatru, apartenență și acea patrie lăuntrică pe care nimeni nu o poate lua unui om.
C.O. (Carmen Oltean)

Ați pornit din Banatul de vest și ați ajuns să adunați în Canada oameni în jurul cântecului, al poeziei și al culturii române. Când ați simțit pentru prima dată că această chemare ar putea lua chipul unei lucrări numite Muzidava?

I.D. (Ion Damian)

Muzidava a apărut din necesitate. Orchestra Mărțișor a liceului WCI avea trei soliste vocale, Lorna, Adriana și Sasha, două românce și o

rusoaică. Când ele au absolvit, aveam nevoie de voci care să vorbească româna.

Așa am început Muzidava, în primii ani doar ca grup vocal care să cânte cu orchestra.

Apoi, când m-am pensionat, Mărțișor a dispărut, dar l-am luat cu mine pe Tim Min, pianist și poet în trei limbi, engleză, franceză și mandarină, și cel mai bun traducător al lui Eminescu în limba engleză, părerea mea. Cu ajutorul prof. Simion Ciobanu la taragot am făcut un mic taraf. Cu timpul am mai recrutat și alți instrumentiști și soliști vocali.

Numele Muzidava s-a impus singur. Muzica pe care o interpretăm are rădăcini adânci; unele cântece sunt cunoscute de o sută sau chiar două sute de ani. Ciuleandra, pe care ați menționat-o, probabil vine de mult mai departe, cum ar fi, de exemplu, și dansul Călușul.

C.O.

Pentru unii, muzica este interpretare; pentru alții, ea devine o cale de a păstra vie memoria unui neam. În ce fel simțiți că s-a așezat muzica în destinul dumneavoastră?

I.D.

Pentru mine este unicul fel de a mă exprima, o legătură cu părinții, moșii și strămoșii mei. Eu n-am făcut nicio zi de școală în limba română, dar am devenit membru al orchestrei „Lyra” din Torac încă fiind tânăr adolescent. Orchestra care în câțiva ani va sărbători 100 de ani de activitate și care a fost decorată de președintele Băsescu. De la ei am învățat nu doar muzica, ci și legăturile cu trecutul nostru.

C.O.

La 1 decembrie 2025, în mijlocul comunității, ați depus jurământul și ați primit cetățenia română. Ce a însemnat acea clipă pentru sufletul dumneavoastră, după atâția ani în care ați slujit cultura română prin faptă și dăruire?

I.D.

În viață am avut multe momente care vor rămâne cu mine pentru totdeauna. Concerte cu Lyra, cu corul Koca Kolarov, declarat tezaur nematerial UNESCO, momente de neuitat petrecute cu Maestro Lucian Petrovici, întâlnirea la Chișinău cu Maestro Botgros și multe altele.

Dar două momente sunt cu mult mai presus decât toate celelalte împreună; nașterea fiicei mele și jurământul de cetățenie.

C.O.

Muzidava reunește cântec, poezie, joc scenic, port tradițional și costume de epocă. Când priviți tot ceea ce ați zidit, ce simțiți că ați dorit cel mai mult să salvați și să dăruiți mai departe?

I.D.

De salvat nu se salvează decât amintirile. Atât contează. Marele dirijor Sergiu Celibidache a refuzat să înregistreze. Eu cred că înțeleg de ce. Doar emoțiile pe care le simțim și sperăm că le transmitem celor care ne ascultă contează. La jurământ a fost prezentă și fiica mea. Emoția pe care ea a simțit-o atunci nu are preț. Când Tim Min compune muzică și folosește Ciuleandra ca una dintre teme, asta înseamnă că mi-am făcut datoria.

C.O.

Ați avut curajul de a aduce pe scenă și fragmente inspirate din universul eminescian, lucru pe care nu oricine îl îndrăznește. Ce înseamnă pentru dumneavoastră apropierea artistică de Eminescu?

I.D.

Pentru mine Eminescu este mult mai mult decât un poet. Activitatea lui publicistică și politică a fost mult mai importantă decât orice poezie. Știu că nu este politic corect, dar fără el România nu exista. Iar noi, cei născuți peste hotare, în Serbia, Grecia, Bulgaria, Ucraina, Ungaria etc., de mult nu am mai fi fost români.

C.O.

Să trăiți în Canada, să fiți român născut în Banatul de vest și să îi învățați pe alții să cânte românește este o imagine cu adâncă forță simbolică. Ce ați înțeles despre felul în care muzica poate uni lumi diferite?

I.D.

Cultura este un termen mult prea larg pentru ceea ce fac eu. Muzica este patria mea, și mai ales muzica românească și muzica din Balcani. Este o limbă universală care, chiar dacă nu o știți, o înțelegeți. Acesta este motivul pentru care membrii orchestrei Mărțișor au fost și chinezi, și coreeni, și ruși, și lituanieni.

Sârbii au un proverb: „Ko peva zlo ne misli”.

Cine cântă nu gândește rău.

Marea parte din muzica tuturor popoarelor lumii exprimă dragoste și sentimente nobile. Mozart poate, mai mult decât oricine, ne-a apropiat de divinitate. Știați că grecii antici au învățat muzica

de la strămoșii noștri? Orfeu, tracul, a adus muzica în

Grecia antică.

Muzica românească este dintre toate cea mai aproape de a fi divină. Naiul lui Maestro Zamfir, și prin el muzica românească, o înțelege toată lumea.

Eu doar am profitat de acest dar și l-am împărțit cu elevii mei.

T.M. (Tim Min)

C.O.

Ați fost alături de Muzidava încă de la începuturile sale și rămâneți una dintre vocile esențiale ale acestui grup. Cum ați trăit creșterea acestei călătorii artistice, de la primii pași până la ceea ce a devenit astăzi?

T.M.

În toamna anului 2011, când eram elev în primul an de liceu, eram student în clasa de tehnologie a domnului Damian. El m-a invitat să mă alătur ansamblului său de muzică populară românească, Mărțișor, ca pianist. La acel moment eram cel mai tânăr membru al grupului, aveam foarte puțină experiență în improvizație și nu găseam prea multă bucurie în muzică dincolo de dorința de a impresiona și de a mă gândi cum aș putea adăuga diplomele și realizările mele într-o viitoare aplicație la universitate.

Foarte repede însă am început să privesc muzica într-un mod cu totul nou, trecând de la partitura scrisă la tradiția vie și la contextul social în care muzica există. La început am adus și câțiva prieteni în ansamblu, însă până la sfârșitul liceului toți renunțaseră. Chiar dacă inițial nu eram la fel de pregătit muzical ca mulți dintre prietenii pe care i-am invitat să cânte alături de mine, am ajuns să fiu singurul dintre ei care a ales să studieze muzica la universitate. Când am început în Mărțișor eram un amator care urma exemplul celorlalți din ansamblu. Până în momentul în care domnul Damian a început Muzidava, devenisem deja un muzician experimentat, cu o voce artistică proprie.

La fel ca mulți, poate chiar ca majoritatea foștilor membri ai ansamblurilor muzicale ale domnului Damian, nu sunt român prin sânge sau prin educație. Nu m-am născut în cultura română și încă nu vorbesc niciun cuvânt românește. Totuși am fost adoptat în tradiția muzicală personală a

domnului Damian, prin care am avut onoarea de a cânta muzică alături de români, dar și de alți pasionați neromâni, și de a cânta pentru comunități românești.

În timp s-a dezvoltat un fel de „fluență interioară”, iar în anii în care am cântat împreună am ajuns să formăm un fel de dialect muzical propriu, modelat și de influențele mele personale; ca pianist format într-un conservator, ca cetățean canadian naturalizat născut în China și ca un teoretician pasionat, chiar dacă mai degrabă autodidact, al artei și creativității. Deși Muzidava nu poate fi considerată reprezentativă pentru întreaga cultură și muzică românească, este acea parte a culturii române pe care se regăsesc și amprente mele, și comunitatea alături de care am mâncat mulți mititei și am băut multă țuică de prune.

La un mare eveniment aniversar al ansamblului Mărțișor am ținut un scurt discurs în care am comparat grupul cu corabia lui Tezeu, ale cărei piese au fost înlocuite una câte una până când niciuna dintre piesele originale nu a mai rămas. Întrebarea ridicată de acest experiment de gândire este: care este esența corabiei?

Nu mai țin minte exact cum am răspuns atunci acestei întrebări. Astăzi însă, când mă gândesc la Muzidava, văd esența ei în prietenia caldă a lui Ion Damian însuși.

Nu pot separa profesorul din anii adolescenței mele, mentorul din anii douăzeci ai vieții mele și prietenul muzician de astăzi. Acest grup s-a adunat prin forța voinței sale și continuă să existe prin pasiunea și inițiativa lui. De-a lungul anilor, componența s-a schimbat, iar noi ne-am schimbat odată cu ea. Un lucru însă nu s-a schimbat niciodată: chiar și după mai bine de un deceniu

de la terminarea liceului, eu încă îi spun lui Ion „Mr. Damian”. Și cred că așa va rămâne. Este pur și simplu un reflex format în timp.

C.O.

Sunteți poet în trei limbi și traducător al poeziei lui Mihai Eminescu în limba engleză. Ce a însemnat pentru dumneavoastră întâlnirea cu Eminescu și cum se regăsește această experiență în muzica pe care o creați alături de Muzidava? T.M.

Recunosc că nu sunt atât de familiarizat cu opera lui Mihai Eminescu pe cât ar trebui să fiu, având în vedere că am tradus unele dintre poeziile sale. Totuși, cântând muzică românească alături de Muzidava și urmând studii de pian și poezie, am ajuns să simt ceva din inima vie care stă în spatele oricărei poezii.

Pentru mine, limba română este o enigmă, aproape ca o limbă liturgică pe care o aud doar într-un context restrâns. Având în vedere etimologia ei în mare parte latină, am adesea impresia că aproape înțeleg, doar pentru a fi derutat o silabă mai târziu.

Poezia lui Mihai Eminescu, la fel ca cea mai mare parte a poeziei de dinaintea modei secolului trecut de a se desprinde de tiparele tradiționale, este scrisă în vers măsurat. Deși nu pretind că sunt un expert în prozodia românească, observ multe asemănări metrice între poezia lui și cea a poetului american Robert Frost. Deși pulsația de bază este fermă, folosirea exactă a picioarelor metrice este mai liberă, ceea ce dă o senzație de spontaneitate în ciuda organizării deliberate a timpului și spațiului.

Tocmai această libertate în interiorul constrângerii este ceea ce urmăresc și eu în muzica pe care o creez. De asemenea, acest element al poeziei este cel care îmi face cea mai mare plăcere atunci când încerc să traduc, fiind adesea necesară o mare libertate la nivelul fiecărui cuvânt pentru a reimagina curgerea textului.

Poezia are și elemente structurale care se potrivesc foarte bine cu muzica, mai ales cu muzica populară care își repetă de multe ori cele mai frumoase motive.

Uneori am folosit versuri românești tipărite drept singura mea „partitură”, cu doar câteva simboluri de acorduri notate pe alocuri. Am făcut acest

lucru recent în timpul unor spectacole dedicate lui Eminescu. În timp ce privirea mea parcurge o limbă pe care nu o pot citi, potrivit rândurile scrise cu frazele muzicale, imaginația mea ajunge la un fel de acord fără cuvinte cu Eminescu, unul despre care sper că el însuși ar fi zâmbit.

C.O.

Ion Damian a menționat că unele dintre compozițiile dumneavoastră folosesc teme din tradiția muzicală românească, precum „Ciuleandra”. Ce v-a atras la această muzică și cum influențează patrimoniul muzical românesc propria dumneavoastră creație?

T.M.

Muzicienii clasici sunt obișnuiți să cânte muzică scrisă de compozitori care vorbeau limbi pe care noi nu le înțelegem, care au trăit în locuri pe care nu le-am văzut niciodată și care au trăit momente istorice pe care noi le rezumăm astăzi în notele de subsol ale manualelor.

Chiar dacă teatrul muzical domina epoca clasică și sentimentele naționaliste au crescut în perioada romantică, a existat întotdeauna un ideal tăcut al muzicii absolute, al unei frumuseți muzicale care există dincolo de poveste și context. Lași deoparte muzica și auzi Muzica. Acest ideal este cel care a permis existența unei mari linii continue de la cântările gregoriene până la marile capodopere tonale târzii.

Atunci când mă apropii de muzica românească, o fac căutând ceea ce este particular, pentru ca prin aceasta să ajung la ceea ce este universal. Toată muzica are farmecul ei special, dar totalitatea frumuseții, pe care eu o văd ca o reflectare a singurului Dumnezeu adevărat, este simplă și unică.

Mai ales având în vedere vâlul care încă există între mine și cultura română, privesc adesea ca un călător care își notează impresiile într-un jurnal de călătorie. Este posibil ca impresiile mele despre muzica românească, privite dintr-un unghi nativ, să nu atingă cu adevărat esența sau să transforme unele trăsături într-un fel de pastișă. Am simțit și eu acest lucru atunci când oameni care nu sunt chinezi sau canadieni se apropie de culturile „mele”.

CANADA, Toronto, 11 martie 2026

(Va urma)

TRADUCERI

**Vasilica Grigoraș: Poeme de inspirație niponă
Traducere: Alina Lavinia Grigoraș**

Flori de tei: tanka

Umerii mamei
ninși cu petale de tei
în miezul nopții –
prea greu bagajul minții
pentru un somn liniștit
*

Mă scald adesea-n
răsăritul soarelui
printre flori de tei -
numărând silabele
cuvintelor înțelepte
*

Florile de tei
legănându-se ușor
în pragul zilei -
pe arcușul inimii
boabe de mărgăritar

Lime blossom: tanka

Mom's shoulders
snowed with lime blossom
at midnight -
too heavy the mind's luggage
for light sleep
*

I seldom bathe in
the sunrise
amid lime blossom -
counting the syllables
of the wise words
*

Lime blossom
slightly swaying
on the day's eve -
on the heart's bow
pearl beads

Simplitate: tanka

La ora de ceai
vrăbii sorbind roua din
cupe de lalea –
mă trezesc din visul pierdut
regăsind simplitatea
*

Cer plin de stele-n
trilul păsărilor la
slujba de seară -
vidul din noi se umple
cu simplitatea vieții
*

Dans de pescăruși
pe buza oceanului
tulburat de nori –
îmi plec fruntea în fața
simplității-acestei lumi

Simplicity : tanka

At the tea hour
sparrows sipping the dew from
the tulip cups -
I wake up from the lost dream
regaining simplicity
*

Starlight sky in
the birds' roll at
the night church service -
the void inside of us filling with
life's simplicity
*

Seagulls dance
on the ocean's lip
troubled by clouds -
I bend my forehead in front of
the simplicity of this world

Traducere în engleză: Alina Lavinia Grigoraș

Nicolae MĂTCAȘ

SCRUTÂND NECUPRINSUL

În preajma ta
mă simt mai aproape de cer,
de unde cuprind cu privirea
imensitatea pământului.

În preajma mea
te simți mai cert pe pământ,
de unde cuprinzi cu privirea
nemărginirea înaltului.

Să-ntindem, dar, brațele,
Eu — de sus,
tu — de jos,
și să cuprindem cu ele
pământul și cerul,
spre-a nu ne mai pierde
în necuprins.

SCRUTANT L'IMMENSITÉ

À tes côtés
je me sens
plus proche du ciel,
d'où j'enveloppe du regard
l'infinité de la terre.

À mes côtés
Tu te sens
plus sûr au sol,
d'où tu enveloppes
du regard
les hauteurs sans limites.

Étirons-nous,
alors,

les bras,
Moi - d'en haut,
toi - d'en bas,
et enveloppons ensemble
la terre et le ciel,
ne nous perdant
plus jamais
dans l'incommensurable.

Traducere în limba franceză de Valentina SOCHIRCĂ și Dan TCACIU.

Ionel MARIN

DOR INFINIT

Omul, foșnet în labirintul vieții
Aprinde, reaprinde mereu...doruri.
Nu are margini, Dorul curge duios,
Prin fereastra fascinantă a timpului,
Luminând oceanul nesfârșit al vieții...
Trecem prin stații de lumină și de încercări!
Destinul Terrei ne grăbește, apar cicatrici,
Noi răni, poveri și nefirești cutremure
Către ce și cine ne îndreptăm?
Prizonieri ai gândurilor malefice, devoratori
De nebunii, de negre vise în lanul dragostei
Aducem tăcere, durere clopotelor albastre...
Să nu dezbrăcăm Adevărul,
De haina sa de lumină!
Prin războaie ne îndepărtăm,
de însăși menirea noastră.
Este timpul să lăsăm Iubirea să-nflorească,
Să vibreze în inimile noastre, în lume.
Omul singur, Dorul, nu poate crește,
În brazda anilor fără AtotCreatorul,
Domnul și Stăpânul nemuritor...
Un dor necuprins de priviri,
Domnul îl luminează, renăscând
Nestinse, noi doruri...
Aprinde candela cu lumină,

Deschide ușile inimii
Și ecouri divine vor înflori...

Anelito infinito

L'uomo, fruscio nel labirinto della vita
Accende, riaccende sempre... aneliti.
Non ha confini, l'anelito scorre teneramente,
Attraverso l'affascinante finestra del tempo,
Illuminando l'oceano infinito della vita...
Passiamo attraverso stazioni di luce e di prove.
Il destino della Terra ci precipita, appaiono
cicatrici,
Nuove ferite, fardelli e terremoti innaturali
Verso a cosa e verso a chi stiamo andando?
Prigionieri di malefici pensieri, divoratori
Dei folli, dei sogni neri nella pianura dell'amore
Portiamo silenzio, dolore alle campane azzurre...
Non svestiremo la Verità,
Del suo manto di luce!
Attraverso le guerre ci allontaniamo,
del nostro stesso scopo.
È tempo di lasciare fiorire l'Amore,
Per vibrare nei nostri cuori, nel mondo.
L'uomo solitario, l'anelito, non può crescere,
Nel solco degli anni, senza il Tutto-Creatore,
Il Signore e il Padrone immortale...
Un anelito che non può essere contenuto dagli
sguardi,
Il Signore lo illumina, ravvivando
Inestinguibili nuovi aneliti...
Accendi la candela con la luce,
Apri le porte del cuore
E fioriranno echi divini.

Omul, lacrimă a lumii

Omul, bulgăre de lut ceresc,
Lacrimă a lumii, tainică suflare,
Este scânteie divină, trecător grăbit
Prin stațiile vieții, prin anotimpuri...
La început era liber și fericit!
Mai apoi neascultarea, nerecunoștința,
I-a arătat goliciunea, neputința...
Când fugim de Adevărul suprem,
De Purtătorul de viață și de lumină,
Ne afundăm în întuneric, păcate și suferințe...
S-au adâncit neînțelegerea, ura, dezbinarea

Și necinstea, neomenia, dușmănia...
 Am ajuns astăzi să ne devorăm unii pe alții,
 În loc să ne înțelegem ca frații.
 Prin nerușinare, fărâdelege, răutate,
 Punem în pericol libertatea și pacea lumii.
 Mai avem o șansă, șansa revenirii la firească,
 La iubire, la păzirea poruncilor Dumnezeiești.
 Prin oameni dreți și buni, prin solidaritate,
 Putem transforma Omul, din lacrimă a lumii,
 În lacrimă a fericirii și ...a veșniciei!

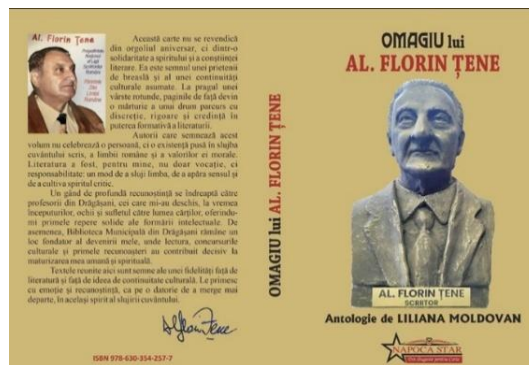
L'uomo, lacrima del mondo

L'uomo, grumo d'argilla celeste,
 Lacrima del mondo, respiro misterioso,
 È scintilla divina, passante frettoloso
 Attraverso le stazioni della vita, attraverso le stagioni...
 All'inizio era libero e felice!
 Allora la disobbedienza, l'ingratitude,
 Le mostrò il vuoto, l'impotenza...
 Quando scappiamo dalla Verità suprema,
 Del Portatore di vita e di luce,
 Ci sprofondiamo nelle tenebre, nei peccati e nelle sofferenze...
 Incomprensioni, l'odio, divisioni si approfondirono
 E la disonestă, la disumanità, l'inimicizia...
 Siamo arrivati, oggi, per divorarci l'un l'altro,
 Invece di andare d'accordo come i fratelli
 Per spudoratezza, iniquità, malizia,
 Mettiamo in pericol la libertă e la pace del mondo.
 Abbiamo un'altra posibilită, la posibilită di tornare alla normalità,
 All'amore, poi rispettare dei comandamenti divini.
 Attraverso le persone giuste e buone, attraverso la solidarietă,
 Possiamo trasformare l'Uomo, da una lacrima del mondo,
 In una lacrima di felicită e... dell'eternită!

NOUTĂȚI EDITORIALE

**Mircea Dorin Istrate despre antologia
 „Omagiu lui Al. Florin Țene”, autoare Liliana
 Moldovan, Editura NapocaStar**

Cartea de față este o carte fundamentală pentru întreaga opera a distinsului nostru scriitor, poet, eseist, autor de piese de teatru, istoric, critic, etc, Al Florin Țene, Președintele Ligii Scriitorilor din România, un prolific autor care la vârsta Domniei Sale scrie enorm, scrie cu sârg, scrie bine și diversificat, scrie conștient că la valoare și prestigiul pe care le are, trebuie să lase celor ce vor veni după el, o operă care să-i nemurească numele și locul ce i se cuvine în literatura română.

Domnia Sa, a găsit de cuviință să o învrednicească pe colega noastră, Liliana Moldovan, cu o grea, dar foarte importantă sarcină, anume, aceea de a aduna, ordona, comenta, toate aprecierile scrise despre dânsul, aprecieri făcute de oamenii din branșă, dar și din cei din afara ei, oameni politici, istorici, literați, români ori străini deopotrivă. Toate sunt laudative, tratând subiecte diferite, ce s-au dorit a fi o urmă a omului, care prin scris, prin personalitate, prin participarea la actul de creație literară și istorică, a influențat gândirea și viziunea, veacului său.

Mai apoi, aceste articole despre cărțile Domniei Sale, rememorează, spre neuitarea vremilor care vor să vină, perioade, întâmplări, evocări din timpul în care domnul Țene a străbătut alături de alții ca dânsul, diverse etape din perioada tinereții, aflată într-o dificilă schimbare în gândire, acțiune, atitudine, etc, într-un

cuvânt, cea de formare a omului și scriitorului Al. Florin Țene.

Cartea de față se constituie din zeci și articole, scrise de tot atâția autori, care construiesc împreună profilul moral, etic, vizionar, militant, de creator și animator cultural, descoperitor și susținător de noi talente, organizator de numeroase evenimente literale, etc, ale domnului Al. Țene, deschizător de drumuri și de noi conștiințe, toate sub semnul iubirii și slujirii, mereu și mereu, a culturii noastre naționale și a limbii române.

Prin Domnia sa, putem defini mai bine rolul și locul literaturii române în cadrul celei universale, un loc extrem de onorant pentru acest atât de obidit și jertfelnicit neam între neamurile lumii, dar atât de dăruit, de sfântul ceresc, cu talent nemărginit. Ferice de un asemenea om, stâlp și totodată „troiță veghetoare de conștiință românească”, un scriitor deosebit, care, pe deasupra, are marele noroc de a avea o familie care îl susține în tot și-n toate în demersurile sale literare: doamna Țene o poetă sensibilă, plină de farmec și candoare în scrierile sale și un fiu, Ionuț Țene, un cercetător și un istoric de mare viitor pentru neamul românesc.

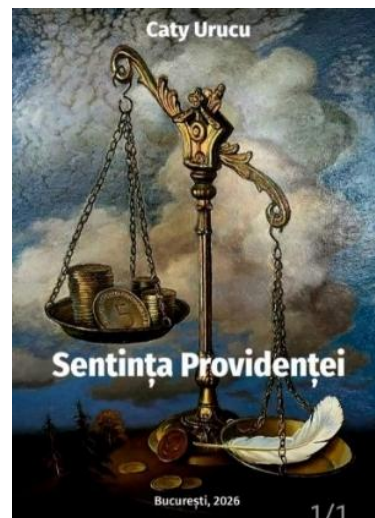
Acum, după această scurtă introducere, cred că vă puteți da seama Domniile voastre, cât de greu i-a fost doamnei Liliana Moldovan să „asambleze” această carte, să adune, să selecteze materialele pe care le avea la îndemână, să le ordoneze după anumite criterii, importanță, să le pună în pagină etc, iar, pe o parte, să le și comenteze.

Menționăm că în anul 2023 Liliana Moldovan a publicat o carte cu titlul „Scriitori despre opera și personalitatea scriitorului Al. Florin Țene,, vol.1 și 2, apărute la Editura Napoca Star din Cluj-Napoca. De atunci și până acum, au apărut extrem de multe alte noi materiale, care au necesitat apariția volumului de față, pentru a se putea menține continuitatea temei abordate. Bănuim că la cât scrie , la câtă vervă și cât ritm are domnul Țene, la câte aprecieri sunt la adresa Domniei sale, nu peste mult timp va fi nevoie de apariția, în completare, a unei noi cărți. Dă Doamne să mai fie, dar și încă multe altele de acest gen. Așa că noi, cei de astăzi, putem să ne considerăm că suntem niște privilegiați ai sorții,

pentru că suntem contemporani cu Domnia sa, un OM cât un SECOL, un SCRITOR care a deschis noi CĂI de EXPIMARE în literatură, un EXEGET care a lăsat în urma sa un MUNTE de DOCUMENTE, pe care le-a TRĂIT sau le-a GENERAT de-a lungul vieții sale, un VEGHETOR de CONȘTIINȚĂ, un mare PATRIOT român, un CREȘTIN adevărat, aflat mereu sub umbra sfintei cruci.

Fie-i numele laudat, iar Bunul Dumnezeu, dorim să-l mai țină cât mai mult în sănătate, liniște și pace sufletească, că har și dar dumnezeiesc are din plin.

Romanul „Sentința providenței” de Caty URUCU

În revista Bogdania Nr. 129-130/2025 am publicat articolul doamnei **Caty Urucu**:

„Beniamin Cotigaru – un Moise al inimii mele”. Redau din articol ...., Vineri, 2 octombrie 2014, părintele meu spiritual, profesor - doctor inginer Beniamin Cotigaru, a încetat să mai citească. N-a mai vrut nici să vorbească, așa cum puțin știu să o facă. Și-a oprit gândurile și reflecțiile pertinente, a suspendat propunerile și planurile de „Dezvoltare durabilă” a României. Ne-a lăsat pe birou dosare cu sugestii pentru analize în vederea implementării unei noi forme de învățământ; idei geniale în domeniul interdisciplinar. A lăsat „Economia și tehnica ambalării mărfurilor”, „Elemente de Merceolo-

gie”, curs înființat de domnia sa, dar și ”Probleme actuale ale activității comerciale”.

Ni le-a lăsat cu aceeași bucurie cu care ne-a dăruit lumina durabilă din propria sa ființă.

Din anul școlar 1952 - 1953, domnul profesor și-a dedicat întreaga activitate învățământului și cercetării. Și-a dăruit mare parte a energiei, dezvoltării personale a studenților săi, a cunoașterii și a iubirii aproapelui. A creat noi discipline, a modernizat și a actualizat altele, a condus Proiecte de Diplomă, a predat Merceologia nealimentară. Domnul profesor Benjamin Cotigaru a susținut integrarea învățământului și a cercetării într-un sistem multi și interdisciplinar, capabil să răspundă problemelor cu care se confruntă omenirea. Această preocupare se regăsește în conținutul a peste 160 de lucrări științifice, comunicări, seminarii și simpozioane...

„**Sentița providenței**”, editat recent, la editura Delta Print Line SRL din București, este un roman interesant, se citește pe nerăsuflăte.

Însăși autoarea afirmă: „Poți fura unei minți strălucite titlurile și liniștea, dar nu-i poți lua destinul. Sentița Providenței este singura care contează: ea îl așază pe persecutat în lumină și pe persecutor în uitare. Această carte este dedicată memoriei mentorului meu, Profesor universitar, doctor Benjamin Cotigaru. Deși întâmplările narate aparțin ficțiunii, spiritul de neclintit, demnitatea în fața nedreptății, și lumina minții sale au fost scânteia care a dat viață acestor pagini”.

Romanul Sentița Providenței devine vocea demnă și intuitivă a spiritului celui care a fost, pentru autoare, un veritabil părinte spiritual.

Acțiunea se desfășoară în mediul intelectual și politic, dezvoltându-se cum imixtiunea politicului în conducerea universităților sau a oricărei instituții autentice poate genera distrugerii spirituale, umane și sociale. Personajul principal, profesorul universitar **Valer Georgescu** (inspirat de profesorul Benjamin Cotigaru), refuză să cedeze presiunilor politice exercitate de decan. Pentru că își păstrează structura morală, demnitatea, credința și dragostea față de profesia sa și față de studenți, el ajunge să plătească un preț mai mare decât își poate imagina cititorul. Destituit din postul de profesor, Valer Georgescu se angajează

ca gropar în cimitirul unde este înmormântată soția sa, decedată în urma abuzurilor decanului. Fiecare încercare a profesorului Valer Georgescu de a se reechilibra este urmărită din umbră de același decan, care, prin intrigi bine țesute și susținute de puterea politică pe care o reprezintă, îi închide toate ușile ce i s-ar putea deschide datorită capacității sale intelectuale.

Personajele care dezvoltă întreaga acțiune sunt surprinzătoare și par să nu țină cont de clasa socială din care provin. Groparul Ion, alături de care lucrează profesorul, dovedește o loialitate absolută, în contrast cu preotul cimitirului, care, prin acțiunile sale, „strigă” nedreptatea și lipsa de moralitate.

Decanul urmărește exclusiv propriile interese, printre care se numără și distrugerea colegului său. Sora profesorului Georgescu îi rămâne alături, îl sprijină și îl încurajează, amintindu-i permanent de moștenirea genetică și educațională primită de la părinți.

Cele două soții – deși nu sunt prezentate pe larg – transmit, prin aparițiile lor scurte, moralitatea și frumusețea lor interioară, consolidând portretul moral al eroului principal.

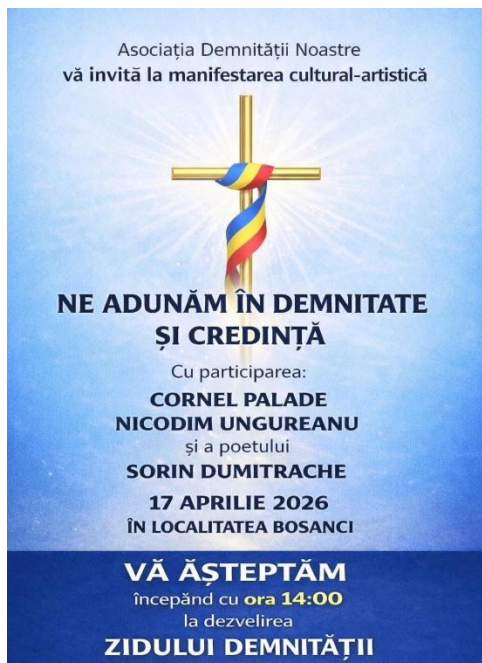
Romanul poartă titlul Sentița Providenței deoarece mesajul său oscilează între nedreptățile sociale, politice și umane și dreptatea divină, care, uneori, restabilește ordinea lumii.

Autoarea își transmite mesajul prin trăirile personajelor, prin prezentarea locurilor și a momentelor-cheie, prin introspecții clare și dialoguri inteligente, subtile și pline de subînțelesuri. Arta descrierii devine o adevărată armă literară, dând viață nu doar acțiunii, ci și emoțiilor și sentimentelor care cresc odată cu fiecare pagină. Sentița Providenței este mai mult decât un roman despre abuzul de putere; este o pledoarie pentru verticalitate, pentru credință și pentru forța interioară a omului care refuză să abdice de la sine. Este o carte care nu doar se citește, ci se trăiește, pentru că în paginile ei se regăsesc fragilitatea și **măreția spiritului uman**. În final, cititorul rămâne cu sentimentul că, dincolo de toate încercările, există o instanță superioară care vede, cântărește și, mai devreme sau mai târziu, face dreptate.

Ionel MARIN

EVENIMENTE CULTURALE

Eveniment de excepție dezvelirea „Zidului demnității românești”, Bosanci, județul Suceava, 17 aprilie 2026

În ziua de 17 aprilie 2026, în comuna Bosanci, județul Suceava, a avut loc dezvelirea oficială a „**ZIDULUI DEMNITĂȚII**”, proiect al Asociației Demnității Noastre (ADN) din București, președinte Florin Anghel, care a contribuit direct la realizarea Zidului Demnității.

Monumentul este amplasat în centrul localității, în apropierea primăriei. Pe Zidul Demnității sunt portretele marilor personalități: **Nicolae Titulescu, Spiru Haret, Ion I.C. Brătianu, Mihai Eminescu, Alexandru Ioan Cuza, Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu, Regina**

Maria, Constantin Brâncuși, Mihai Viteazu, Ciprian Porumbescu și George Enescu, alături de mesajul „Demnitate. Jertfă. Continuitate”. Inițiativa este laudabilă și foarte necesară pentru zilele noastre, are o valoare istorică, simbolică deosebită deoarece promovează identitatea românească, demnitatea, memoria și respectul față de propria istorie. „**Zidul Demnității**” reprezintă un simbol al valorilor morale, al credinței și al identității naționale”.

La eveniment au participat oficialități locale, cadre didactice, elevi, localnici, invitați din multe zone ale țării și deputatul Florin Pușcașu, președintele Asociației „Cultul Eroilor” Suceava, Ion Burlui, care a oferit multe medalii și diplome de excelență unor personalități care au contribuit la construcția Zidului Demnității.

Momentul culminant al ceremoniei a fost dezvelirea Drapelului Național de pe Zidului Demnității, care a fost făcută de un copil și un bătrân din comuna Bosanci.

Bosanci este una dintre cele mai vechi așezări din județul Suceava. Bosanci se află în sud-estul municipiului Suceava, la aproximativ 8 kilometri distanță, într-o zonă de coline domoale ale Bucovinei. Comuna este formată din satele Bosanci și Cumpărătura, iar altitudinea medie este de aproximativ 328 de metri. Are o populație de aproximativ 6.700 de locuitori, iar primele urme de locuire descoperite aici coboară până în neolitic, ceea ce o așază printre cele mai vechi așezări din județ. În zona numită „La pod la Rediu” au fost descoperite atât o așezare, cât și o necropolă din secolele IV–III î.Hr., aparținând culturii La Tène — o cultură celtică răspândită în Europa Centrală, nu legată de latinitate, ci de triburile celților care au ajuns până în spațiul carpatic. Obiectele găsite aici, cu forme și ornamente specifice, arată că aceste locuri au fost atinse de influențe europene vechi de peste două milenii.

Prima atestare documentară a satului datează din 14 august 1432, când Ilie Voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, dăruiește boierului Isaiea „jumătate din Bosancea”. De-a lungul timpului, satul a fost locuit de răzeși și a trecut prin schimbări importante, mai ales după 1775, când Bucovina a intrat sub administrație austriacă. Atunci s-au stabilit aici familii venite din Ardeal

și din Galiția, contopindu-se treptat cu populația locală.

Astăzi, Bosanci este o comună dinamică.

Parcăm în fața unei clădiri cochete și curate, situate în centrul comunei. Un platou bine îngrijit, înfrumusețat cu flori, spațiu verde, înconjurat de pietre de mărgăritar, dă clădirii un farmec special. În mijlocul platoului, un **monument închinat eroilor din Bosanci**, căzuți în primul război mondial.

Dintr-odată, apare printre oamenii strânși deja pe platou, un bătrânel încă verde, care poartă straietele unui răzeș.

Opinci, cușmă, bundă și cămeșă frumos cusută, îi conferă măreția unui răzeș la el acasă. Poartă deasupra capului un steag tricolor. Pe catarg se află crucea ortodoxă, apoi cele trei culori, care flutură falnic, purtând mesajul imperativ: ”Întoarceți-vă la Dumnezeu”! Se numește **Popa Vasile** și spune cu mândrie că nu este la primul eveniment, la care se prezintă astfel costumat. Însuși Mitropolitul Moldovei îl invită uneori. Îmi arată apoi o „coroană” confecționată din materiale textile și metal neferos, care imită coroana lui Ștefan. L-am admirat și l-am ascultat câteva minute. M-a invitat să caut pe internet la o anume adresă, unde voi găsi o descoperire arheologică importantă, care vorbește de existența noastră, a românilor în zona în care dănuim și astăzi, de pe vremea Drumului Mătășii.

Îi mulțumesc pentru convorbire, dar și pentru prețioasa informație cu privire la continuitatea noastră pe acest pământ, și mă așez pe o bancă, în așteptarea sosirii celor pentru care sunt prezentă azi, aici, la Bosanci.

Atentă la foșnetul lumii din jur, îl zăresc pe Sorin Dumitrache, poet cu har straniu, născut parcă

dintr-o încrucișare de vis și pragmatism. A venit și el, alături de poete și poeți, purtând în priviri aceeași chemare care ne adună astăzi sub acest cer, pe care Ștefan l-a privit rugător, înainte de a porni la atac împotriva dușmanilor de glie. Fiul său și prietena acestuia îl însoțesc, iar binețea lor îmi atinge sufletul ca o mângâiere scurtă, dar caldă.

Mă apropii de Zid. Îl simt respirând. Ating tricoul și, sub mătasea lui, parcă se trezesc umbrele eroilor — nu ca niște amintiri, ci ca niște prezențe vii, care se bucură că încă le purtăm numele în inimă. **Zidul Demnității** devine, pentru o clipă, un altar al tăcerii care vorbește.

În părculețul din fața primăriei, mulțimea crește ca o mare liniștită. Nu e politică aici, ci o vibrație comună, o sărbătoare a luminii: Izvorul Tămăduirii. Preoții se apropie, un cor de copii își adună glasurile ca pe niște păsări albe, iar Corul Bisericii se așază în tăcere, ca o pădure de stejari, care știu să asculte.

Tinerii școlari, în costume naționale, sunt florile neamului — vii, jucăuși, dar cumiți în felul lor, ca niște muguri care știu că trebuie să înflorească frumos.

Ploaia începe să bată mărunț, ca un deget al cerului care ne împinge spre adăpost. Mă retrag într-o sală de festivități. E frig, dar nu picăturile mă mai ating. Mă atinge doar gândul: De-aș fi mai sănătoasă... de-aș fi mai tânără...

Drumul de la București la Bosanci — 450 de kilometri de oboseală — încă îmi curge prin oase, cerând un pat, un duș, o cafea caldă, o clipă de tihnă.

Două doamne venite din Europa îmi țin de urât. Frumoase, emoționate, delicate — ca două petale aduse de vântul dorului de țară. Vor urca pe scenă, vor dăru un moment artistic, iar prezența lor îmi amintește că românele, oriunde ar trăi, nu-și pierd niciodată lumina.

Când spectacolul începe, soarele rupe norii și ne binecuvântează cu o rază ca o mână întinsă. Urcăm pe scenă, prezentați de actorul Cornel Palade, iar clipa capătă un strălucire de sărbătoare adevărată — una care nu se uită. Odată cu cerul luminat, a sosit printre și pentru noi, domnul Cezar Ionașcu, ce ni se înfățișează ca o prezență sculptată în linii drepte și luminoase.

Un bărbat asupra căruia nu pare să aibă existe jurisdicție, pentru că este stăpân pe vorbele și faptele sale. Sub privirea sa, realitatea pare să se disciplineze, iar gândul și trăirea se contopesc într-un monolit de neatins, imun la relativismul vremurilor noastre. Nu este doar un om care vorbește, ci unul care emite sentințe, cu o siguranță ce sugerează că și-a găsit toate

răspunsurile, ridicând în jurul său un fort al convingerilor de nezdruccinat. Discursul său nu curge, ci lovește – rar, răspicat și cu o precizie chirurgicală. Chiar și acum, procedează la fel. Îl respect mult pentru ceea ce transmite și pentru modul în care o face.

Suntem prezentați, pe rând, membrii fondatori ai **Asociației Demnității Noastre: Florin Anghel, Cornel Palade, Ștefan Alexandru Dan, Florin Pojar, Villi Titi Gere, Nicodim Ungureanu, Noruleț Petcu, Alina Beatrice Ciobotaru, Ludovic Pitiruț, Maria Magdalena Schubert, Viorica Ilici, Laurențiu Cercel, Leon Russu, Ioan Bobu, Neculai Miron, Cristian Constantin Calistru, Cezar Ionașcu, Daniel Ursachi, Ecaterina Cismaru (Caty Urucu), Cristina Maria Băltățeanu, Sorin Dumitrache, Doina Rotariu.**

Doar cei prezenți urcăm pe scenă, în lumina soarelui, sub privirile spectatorilor și ale lui Dumnezeu, prezentați de domnul Cornel Palade. Simt o emoție în vocea domnului Cornel Palade, o vibrație pe care nu i-am bănuț-o niciodată. Credeam că nimic nu-l mai poate atinge, că a văzut destule în viață ca să nu-l mai emoționeze nimic. Și totuși, iată-l: atins de clipa aceasta, de oamenii adunați, de Zid, de lumină, de noi. Ne vorbește despre ”o haină nouă”, pe care am îmbrăcat-o azi, împreună cu toți cei prezenți pe scenă, alături de ea, urmând personalitățile ce ne

privesc de pe Zidul demnității. **Zidul – spune domnia sa, nu este un proiect politic, nu dezvoltă ideologii, ci este un proiect pentru oameni, invitându-ne să trăim în demnitate.**

Nu trasăm o linie roșie între noi și ceilalți oameni și, aș adăuga din ceea ce eu am înțeles din discursul emoționant al domnului Cornel Palade, **Zidul nostru cheamă la iubire, credință, frumusețe existențială și respect pentru aproape. Personal, văd acest Zid, ca pe un templu al identității și spiritualității poporului nostru.** Roagă apoi pe doamna Adina Ciubotariu, purtătoarea de cuvânt a Asociației Demnității Noastre, să adreseze publicului câteva cuvinte. Din discursul său se distinge că deschiderea către omul demn, valoros, condus de principii morale sădite de familie, școală și biserică.

Măriuca, o elevă localnică, a recitat **Crezul nostru, al Asociației**, pe care îl voi reda aici:

”Cred că astăzi sunt un om care caută, că port întrebări, greșeli și speranțe, ca orice om. Cred că demnitatea este chipul lui Dumnezeu în minte, trăit în adevăr și curaj! Mai cred că demnitatea înseamnă să stai drept în fața vieții și în fața lui Dumnezeu. Cred că acum, când înțeleg că Dumnezeu și demnitatea sunt în mine, frica se va risipi și voi avea curajul să trăiesc în lumină, credință și pace. Cred că de acum voi deveni un om împăcat, liber și întreg, în demnitate”.

Urmează domnul **Cezar Ionașcu**, care, în doar câteva cuvinte ne spune despre neascunderea adevărului, despre demnitate, căreia nu-i dă definiția ci o clădește din cuvinte, din prestață și din propria credință. Ne îndeamnă să trăim în spațiul nostru interior, unde vom redescoperi bunătatea, omenia și, într-un cuvânt, demnitatea.

Sorin Dumitrache recită una dintre poeziile lui, în care-și expune dragostea față de neam, care se împletește cu iubirea pentru părinți, pentru țară, familie și viitor.

Este invitat la microfon **domnul viceprimar**, pe care l-am zărit mai devreme, depunând o coroană de flori, la monumentul eroilor, de alături. Mai sunt încă vreo câțiva vorbitori foarte buni, reprezentanți ai primăriei locale sau poate doar cetățeni ai respectabilei comune, cărora nu le-am putut nota numele, din păcate.

Ne vorbește apoi **domnul Miron Neculai, primarul comunei Bosanci**, care ne amintește despre istoria comunei pe care o conduce, despre cei care au sprijinit sau nu proiectul nostru, aducându-ne tuturor aminte despre cuvintele Apostolului Pavel: „dacă îi este foame vrăjmașului tău, dă-i să mănânce, dacă-i este sete, dă-i să bea” – de aceea, spune domnul primar-vrem să rămânem demni și credincioși, invitându-i pe toți cei sosiți de pe drum ori localnici, la o masă câmpenească, imediat după finele acestui eveniment. Mi-a plăcut, poate, mai mult decât orice, sfârșitul discursului acestui om, care nu a făcut niciun fel de aluzie despre politică, partide, simpatii, doctrine.

Apoi, domnul Cornel Palade ne oferă fiecăruia câte o diplomă, cu un gest simplu, dar încărcat de sens.

Mă simt copleșită de onoarea de a fi aici, în sudul Bucovinei, în locul acesta care respiră istorie și credință. Emoțiile mă inundă ca o rază caldă, neașteptată. Aș vrea să le spun celor din fața noastră, celor care stau alături de mine pe scenă, că sunt recunoscătoare pentru încrederea pe care mi-au dăruit-o, pentru misiunea pe care mi-au pus-o în mâini. Dar cuvintele se adună în gât, ca niște păsări care nu știu dacă să zboare sau să rămână.

Întorc privirea spre Zid. E acolo, tăcut, dar viu. Curând va fi sfințit. Preoții s-au așezat în fața noastră, iar prezența lor pare să ne adune pe toți într-o singură respirație. Dumnezeu ne vrea împreună: tineri și maturi, copii și profesori, intelectuali și muncitori, oameni de toate felurile și credințele. Pentru că, în esență, suntem același lucru: Copiii Lui.

Dintr-o dată pornește slujba de dezvelire a Zidului. Cinci preoți trimit către Dumnezeu rugăciuni, mulțumiri, binecuvântări către Zidul Demnității, către poporul român, către cei care stau de strajă acum pe panteonul Zidului nostru.

În timp ce preoții continuă slujba, discursurile lor binecuvântate și înțelepte, eu, păcătoasa și visătoarea, plec cu gândul la cei doisprezece „sfinți” ai neamului nostru pe care i-am adus aici, deocamdată, pentru a le dărui respectul nostru:

Nicolae Titulescu, Spiru Haret, I.C. Brătianu, Mihai Eminescu, Al Ioan Cuza, Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu, MS. Regina Maria, Constantin Brâncuși, Mihai Viteazul, Ciprian Porumbescu, George Enescu.

Printre cuvintele pline de har rostite, rând pe rând, de părinții bisericii, mie mi se pare că aud și Rapsodiile lui Enescu și Balada lui Ciprian Porumbescu.

Apoi, Brâncoveanu, martirul nostru sfânt, privește spre bisericile românești, poate și spre preoții de astăzi, care vorbesc despre credința și demnitatea poporului. Iar Constantin Brâncuși, olteanul care a sculptat demnitatea românească asemenea unei păsări măiestre, asemenea unei coloane fără sfârșit, pare și el prezent, ascuțindu-și dalta.

Îl simt pe Mihai, cel viteaz și neînfricat, dând pinteni calului său, grăbit să ajungă la statele creștine ale Ligii Sfinte, pentru a-și apăra țara de invadatori. Iar Ion C. Brătianu, arhitect al modernizării politice a României și unul dintre făuritorii Independenței, nu poate lipsi din această clipă a inimii mele, privind înainte spre

Cuza, cel care a restituit pământ celor ce l-au apărut cu prețul sângelui lor.

Despre toți făuritorii neamului meu ar fi vorbit, cu respect, și diplomatul Nicolae Titulescu, unul dintre cei mai influenți oameni ai diplomației românești, promotor al păcii europene și dublu președinte al Ligii Națiunilor.

Și, pentru că este aici, alături de alaiul elitei românești, este și Regina Regatului numit România, dar și regina sufletului românesc, mă înclin, în timpul slujbei, în amintirea ei, cu inima, cu fruntea și cu toată ființa mea. O văd pe MS Regina Maria coborând, pentru o clipă, din panteonul nostru, primind binecuvântarea sfinților părinți și dăruindu-ne, apoi, și nouă, celor prezenți, binecuvântarea sa, pe care o simt, păcătoasă cum sunt, la fel de puternică precum cea a sfinților părinți.

O lacrimă se prelinge pe lângă rama ochelarilor.

Iată, pe panteonul Zidului, o parte din elita românească! Ce înseamnă elită? Un grup de oameni care întruchipează ceea ce este mai bun, mai frumos și, aș îndrăzni să spun, mai de folos pentru oameni pe care îi reprezintă. Simt că aceste personalități mă reprezintă — pe mine, pe bunicii mei care au luptat pentru Ardeal, pe străbunicii mei care au dezrobit țara de jugul otoman.

Bravii mei români, frumoșii mei viteji, diplomați, poeți, iubitori de neam și de pământul care v-a hrănit și care vă păstrează mormintele — ale voastre și ale înaintașilor voștri — voi ați fost și veți rămâne, într-un fel, sfinții neamului nostru! Slujba iubiților părinți se înalță deasupra capetelor și inimilor noastre. Cu câtă duioșie ne îndeamnă să ne iubim, să ne respectăm valorile, părinții, mentorii!

Ce bine că le-am aflat numele, pentru că, deși împreună îi văd ca pe un monolit de înțelepciune și unitate, ca pe un cor de îngeri păzitori ai neamului, simt totuși nevoia să-i numesc aici, ca pe niște premianți ai credinței, ai demnității și ai neamului nostru: **Pr. Bobu Constantin – de la Ipoteștii lui Mihai; Pr. Bejenar Mircea – de la Tisăuți; Pr. Arhidiacon Bugnar Paul – de la Suceava; Pr. Diaconu Vasile – de la Bosanci; Pr. Bujorean Ioan – de la Bosanci; Pr. Popescu Cătălin – de la Cumpărătura.** Cred că slujba, împreună cu discursurile părinților, au

durat mai bine de o oră. Peste o oră de cuvinte înțelepte, de sfaturi, de exemple din Biblie, de istorie, de îndemn la unitate, demnitate, iubire, respect pentru aproape. Întreaga slujbă a fost înălțătoare și inspirată. Oricare dintre preoții care au avut bunătața să ne vorbească a fost, pentru noi, o lecție de viață – fiecare în felul său vindecătoare –, o ceremonie a rostirii rânduinelor ziditoare.

Am ascultat slujba, chiar dacă inima și gândul meu au poposit câteva secunde și pe panteonul Zidului. De altfel, găsesc că între „zidul” de credință al acestor preoți și Zidul nostru, ridicat astăzi și cele ce se vor mai ridica, există o legătură spirituală incontestabilă. Așa cum părinții noștri duhovnicești ne-au înălțat sufletele prin graiul lor, trimițându-ne la o reculegere luminată, tot așa și **Zidul nostru** este, pentru noi, un fel de altar pe care îl putem slăvi oricând, cu smerenie și iubire față de cei ce au existat pe acest pământ numit Grădina Maicii Domnului.

Urmează corul de copii, condus de doamna profesoară **Geanina Bivol**, care interpretează **Imnul Zidului**, pe versuri de **Cornel Palade**, muzica aparținând doamnei profesoare Georgiana Bivol.

Aplaudați de noi toți, copiii se retrag, iar noi, rămânem în fața celor ce au venit azi să fie alături de noi, de sfinții părinți și de cei ce-i reprezintă, după cum se vede, cu demnitate și onoare.

Mă simt asemenea unui ostaș care, cu smerenie și hotărâre, își aduce prinosul la ridicarea întâiului zid al demnității neamului meu. Aș vrea ca cei prezenți să știe că, pentru o clipă, am simțit cum noi, cei aflați pe scenă, am dat onorul celor din fața noastră, care ne priveau cu disciplină, cu respect și cu o tăcută, dar profundă înțelegere.

Îi iubesc pe acești strănepoți ai răzeșilor lui Ștefan: frumoși, curați, iubitori, vrednici de toată încrederea și dragostea noastră.

Corul bisericii purta straie naționale de o frumusețe aproape nepământească, greu de cuprins în cuvinte. Noblețea îmbinării culorilor de pe cămașile lor mărturisea bunul gust și migala vrednicilor românce. Opincile — aceleași care au pășit cândva până în Parlamentul de la Budapesta — erau prinse cu nojicile bine strânse peste ciorapii albi, strălucitori. Iar cojoacele lor păreau țesute din florile câmpiilor românești, culese și cusute odinioară de mâinile harnicelor moldovence, cu dragoste și dăruire.

Ne-au cântat și ei. Glasurile lor mi-au trezit amintirea cântecelor de cătănie, a doinelor ciobanilor, a marșurilor ostășești pornite din „piepturile de oțel” ale bravilor români.

Coborâtă deja de pe scenă, mă pregăteam să despachetez cărțile aduse pentru a le dăruia celor prezenți — artiști, public, preoți. Din păcate, cei mai mulți dintre sfinții părinți plecaseră. Doar unul a rămas, privind cu blândețe cum enoriașii săi se bucură de sărbătoare, de acest eveniment cu totul aparte.

„Poezia ca spectacol” oferea acum poezilor prilejul de a-și rosti versurile, ca o încununare a acestei zile a Izvorului Tămăduirii — tămăduire de frici, de ură, de boli și, poate, pe alocuri, chiar și de lipsa de demnitate.

Domnul Florin Pojar mă ajuta să dăruiesc cărțile mele, celor care ne-au onorat cu prezența la acest magistral eveniment. Un veteran de război a primit cartea din mâna mea, ca pe o bijuterie.

Ochii lui, a căror strălucire se risipise cândva printre tranșee și pământ amestecat cu sângele camarazilor — mi-au zâmbit cu o recunoștință tăcută. Părintele rămas alături de noi a primit și domnia sa câteva volume din scrierile mele.

Între timp, de pe scenă răsunau alte voci; îl auzeam pe domnul Palade cântând, recitând.

„**ZIDUL DEMNITĂȚII**” își propune să devină un reper viu al conștiinței colective, un spațiu în care trecutul este onorat, iar prezentul este invitat la reflecție și responsabilitate, a zis domnul Florin Anghel, președintele Asociației ADN.

Respect și prețuire pentru „Zidul demnității”, pentru toate valorile neamului românesc.

A consemnat scriitoarea **Caty URUCU**

Festivalul - Concurs internațional de creație literară „BOGDANIA”, Ediția a XV-a, 2026

Asociația Cultural-umanitară „BOGDANIA” și revista de creație și cultură „BOGDANIA” din municipiul Focșani, organizează: Festivalul - Concurs internațional de creație literară „BOGDANIA”, ediția a XV-a, 2026. Partener la această ediție este UZPR, Filiala Cronica Timpului din București.

Scopuri:

* stimularea interesului pentru literatura română contemporană și a respectului pentru valorile moștenite.

* dezvoltarea spiritului competitiv, a dorinței de afirmare și pentru ieșirea din anonimat al celor care creează și care au talent deosebit.

* promovarea în revistele de cultură și în Antologii literare a câștigătorilor și creațiilor valoroase din fiecare secțiune literară.

Invitat de onoare: Acad. **Gheorghe PĂUN**

Invitați speciali: Alexandru Florin Țene, președintele național al Ligii Scriitorilor din România; Nicolae VASILE, director general Revista Cronica Timpului, scriitor, om de știință, promotor cultural; Dr. Valentin Romeo Muscă, manager Muzeul Vrancei; Corneliu Cristescu, președintele Cenaclul „Literar ing.”, Dr. Stelian Titus Gomboș, scriitor, Consilier superior la Secretariatul de Stat pentru Culte din cadrul Guvernului României, Prof. Culiță Ioan Ușurelu scriitor, directorul revistei Salonul Literar, din partea filialei Bacău aUSR, scriitor Petrică Butuc, președinte UZPR, Filiala Vrancea și alții.

Invităm oficialități locale, pe scriitori, oameni de cultură, artă, pe cei ce iubesc limba română să fie alături de premianții ediției a XV-a a Festivalului-concurs internațional de creație literară Bogdania.

Evaluarea textelor se realizează de către juriul format din următorii scriitori: - Al. Florin ȚENE, poet, romancier, istoric, critic literar, președintele național al Ligii Scriitorilor din România, președinte al Juriului.

- Radu BORCEA, prozator, romancier, eseist, publicist.

- Victoria SOREA, poetă, eseistă.

- Cati URUCU, scriitoare, romancieră.

- Ionel MARIN, scriitor, publicist, președintele Asociației cultural-umanitare Bogdania, Redactor șef Revista de creație și cultură Bogdania din Focșani.

Premianții vor fi anunțați din timp de eveniment, prin e-mail și telefonic.

Se vor acorda Premii pentru fiecare secțiune din partea Juriului Festivalului-concurs literar Bogdania și diplome speciale din partea revistei de creație și cultură Bogdania și ale Asociației.

Persoana care va întruni cel mai mare punctaj, indiferent de secțiunea la care participă i se va acorda „**TROFEUL BOGDANIA**”, 2026.

Festivitatea de premiere se va ține pe data de **02 iulie 2026** începând cu ora 11.00 la Muzeul Vrancei din Focșani, Str. Cuza Vodă, nr. 8, amfitrion Dr. **Valentin Romeo MUSCĂ**.

Programul va cuprinde:

Deschiderea festivalului cu un scurt istoric și prezentarea Revistei de cultură Bogdania, Anul XIV, Nr. 143-144, mai-iunie 2026 de către domnul Ionel MARIN; Cuvântul invitaților, al membrilor Juriului; Înmânarea premiilor, Trofeului „Bogdania” și alte premii din partea Revistei și Asociației culturale Bogdania;

Prezentarea vol. „Prezența reală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Dumnezeiasca Euharistie sau despre frumusețea, temeinicia, rostul și importanța Sfintei Euharistii”, Editura Magic Print, 2026, autor Dr. **Stelian Titus Gomboș**; Premianții vor recita din propriile creații și elevi talentați de la Școala Populară de Artă din Focșani vor susține un regal de muzică, coordonați de manager Cătălina-Nausica Mircea.

Persoanele care vor să sprijine financiar proiectul o pot face prin donații ori sponsorizare în contul Asociației Cultural-umanitare Bogdania:

RO11BRMA0999100047750380, în RON, Banca EximBANK, Filiala Focșani, CIF 29080784, cu mențiunea pentru Festivalul Bogdania, 2026.

Relații suplimentare:

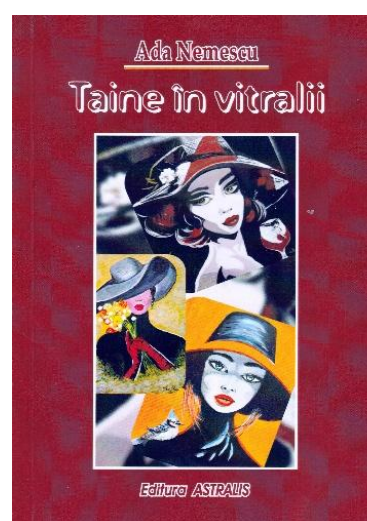
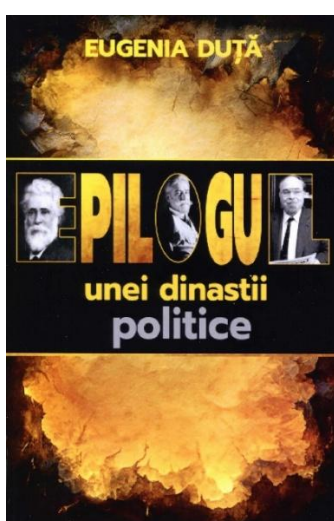
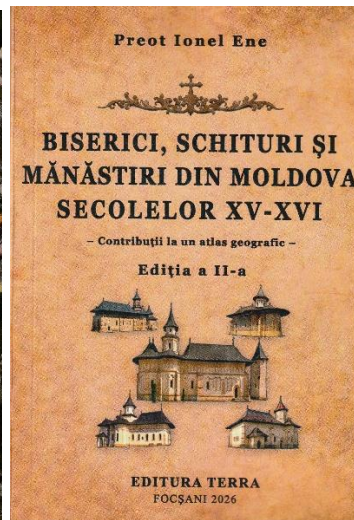
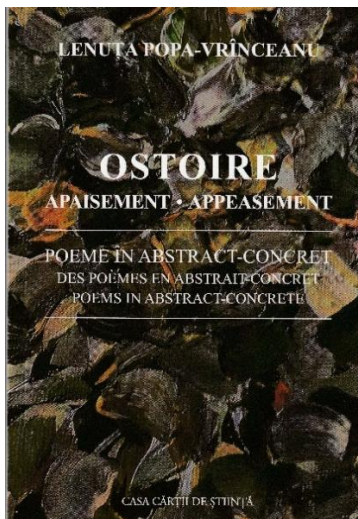
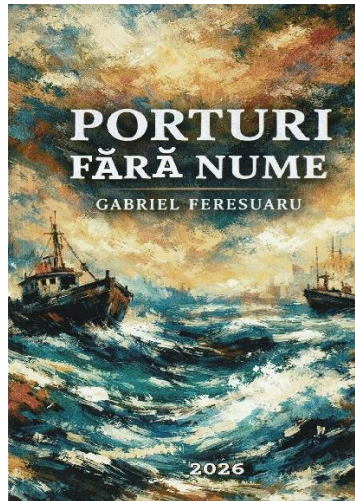
e-mail: ionelmarin55@gmail.com; 0752862369
revistabogdania.ro@gmail.com;

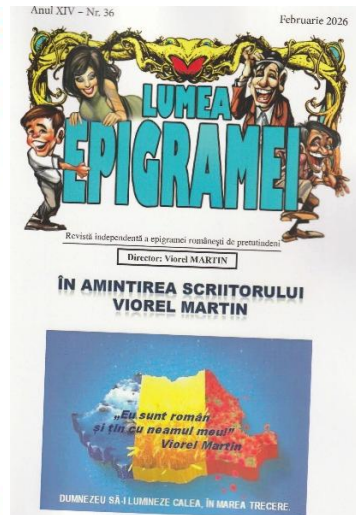
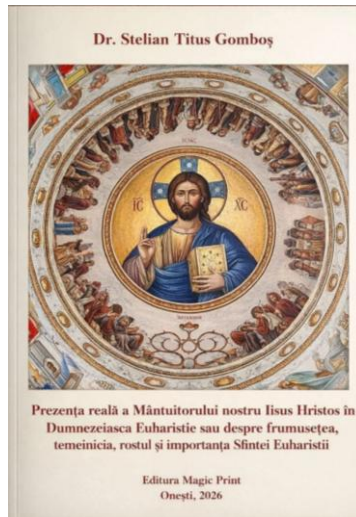
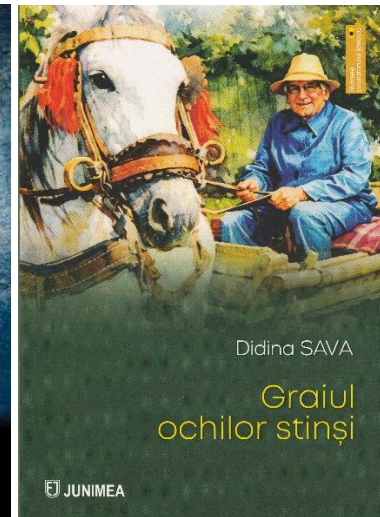
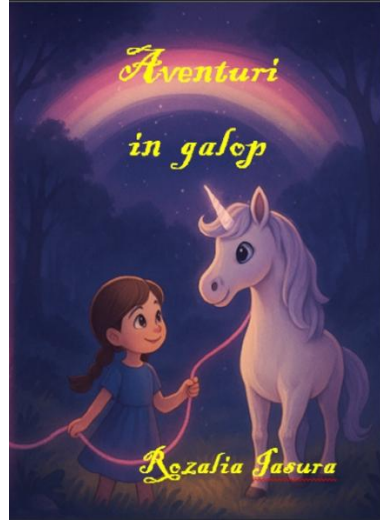
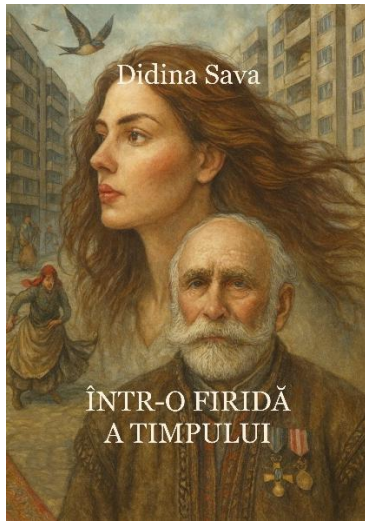
Vă așteptăm cu mult drag!

Director Festival-concurs BOGDANIA

– **Ionel Neculai MARIN**

Semnal editorial

ISSN 2343-8061
ISSN-L 2343-8061